

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne. — W dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, Powszechnej Wystawy Krajowej dr. Stanisław Bernatt, wiadomości potocznych Antoni Konieczny, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 346

Poznań, poniedziałek dnia 29 lipca 1929

Rok XXIV

Przed konferencją w Hadze

Po miesięcznych pertraktacjach ustalono, że konferencja, mająca przeprowadzić likwidację wojny, odbędzie się w Hadze. Trudności z wyborem miejsca pochodziły stąd, że kraj, w którym się ona zbierze, stanie się prawdopodobnie siedzibą wielkiej instytucji finansowej, jaką ma być Bank międzynarodowy dla regulowania wypłat odszkodowań i długów. Francja proponowała Szwajcarję na siedzibę zjazdu, Anglija Londyn, przeciw któremu protestował Paryż, w drodze kompromisu ustalono Brukselę, przeciw niej jednak wypowiedzieli się Niemcy, wreszcie wybór padł na Hagę, lecz tej nie chciała Belgja ze względu na zatarg z Holandją. Trzeba było dopiero nacisku Angliji i Francji, by rząd belgijski zmienił zdanie.

Gdy jednak uzgodniono miejsce obrad, wyłoniły się nowe trudności. Przedewszystkiem kryzys gabinetowy we Francji uniemożliwił zorganizowanie zjazdu już 6 sierpnia, jak projektowano. Odbędzie się on prawdopodobnie dopiero w drugiej połowie sierpnia, przyczem przybierze charakter wstępny, gdyż na wrzesień dyplomaci będą musieli udać się do Genewy na Zgromadzenie Ligi Narodów. Choć Zgromadzenie genewskie wyzyskane będzie niewątpliwie dla przeprowadzenia ważnych rozmów politycznych, jednak konferencja haska rozwinięta w całej pełni dopiero w październiku. W ten sposób plan Younga nie wejdzie w życie, jak przewidywali rzeczoznawcy, w dniu 1 września.

Jest on zresztą poważnie zagrożony z innej strony. W Izbie gmin ostro zaatakował go Lloyd George wskutek obniżenia procentowego udziału Angliji w odszkodowaniach. W odpowiedzi minister skarbu Snowden zaznaczył, że Anglija bynajmniej nie jest zobowiązana przyjąć plan Younga. Widać z tego, że rząd angielski dążyć będzie do jego zmiany, co zachwieje całkowicie z trudem opracowanym systemem, zwłaszcza, że p. Snowden bynajmniej nie zamierza podnieść spłat niemieckich, tylko obniżyć należności innych sprzymierzonych, zwłaszcza Włoch.

Podobne protesty podnoszą Grecja, Rumunja i Jugosławja. Twierdzą one, podobnie jak Anglija, że plan Younga nie gwarantuje im pokrycia spłaty długów wojennych. Jugosławja w nocy, przesłanej Francji i Angliji, domaga się udziału w dyrekcji Banku międzynarodowego. Również wysłały noty Rumunja i Grecja z żądaniem udziału w konferencji haskiej. Oczekiwaliśmy podobnej akcji ze strony Polski. Podobno p. Zaleski, będąc w Paryżu, interwenjował osobiście u p. Brianda. Z jakim skutkiem, nie wiemy.

P. Briand, który będzie pierwszym delegatem Francji na konferencję haską, w przemówieniu w Senacie zapewniał, że nie jest obojętny na los granicy polskiej, czego dał dowód przy ustalaniu jej na Śląsku. Twierdził tylko, że Polska ma już gwarancje bezpieczeństwa w konwencji polsko-niemieckiej z Locarna i w pakcie Kellogga. Tak, tylko gwarancje te są bardzo niewystar-

Przesilenie rządowe we Francji ukończone

Trudności przy tworzeniu nowego gabinetu

Paryż, 29. 7. (AW) Briand przy formowaniu rządu napotyka na znaczne trudności. W każdym razie w przyszłym gabinecie Brianda mają pozostać Loucheur, Cheron oraz Tardieu, ten ostatni na stanowisku ministra spraw wewnętrznych. Najważniejszą kwestją, którą Briand chciał uzgodnić ze stronnictwami jest sprawa ewakuacji Nadrenji. Od niej uzależnione jest wejście do gabinetu p. Maginet ministra kolonii. Należy przypuszczać, iż w razie rozszerzenia się koalicji do rządu wejdą Herriot i Daladier.

Paryż, 29. 7. (PAT) Briand wyra-

Odmowa radykałów — Gabinet pozostanie niezmienny

Paryż, 29. 7. (Radio wł.) W sprawie pozyskania radykalnych socjalistów do udziału w nowym gabinecie donoszą, że Briand zaofiarował im dwie teki ministerjalne oraz cztery podsekretariaty stanu, i to w ministerstwach spraw wewnętrznych, skarbu, wojny i rolnictwa. Ministrowie radykalni, pozostający bez specjalnego resortu, mieliby być przydzieleni do delegacji francuskiej na konferencję mocarstw w Hadze i służyć radą kierownikowi delegacji.

Paryż, 29. 7. (Radio wł.) Partja radykalna odrzuciła propozycję Brianda wstąpienia do nowego gabinetu. Przewodniczący partji, Daladier otrzymał polecenie powiadomienia o tem Brianda. Wobec tego Briand udaje się do pałacu elizejskie-

go, aby powiadomić o tem prezydenta republiki.

Jak donosi Havas, uchodzi obecnie za pewne, że wszyscy członkowie dotychczasowego gabinetu wejdą w skład nowego rządu.

Paryż 29. 7. (Radio wł.) Przy opuszczaniu pałacu elizejskiego o godz. 1 w poł. oświadczył Briand przedstawicielom prasy, że gabinet swój już utworzył. Partja radykalna nie będzie w nim reprezentowana. Jakkolwiek skład gabinetu pozostaje ten sam, ma Briand nadzieję, że jego konferencje z przywódcą radykałów umożliwią w izbie rozszerzoną większość. Poza tem oznajmił Briand, że o godz. 2 przedstawi swych kolegów ministerjalnych prezydentowi republiki.

Zatarg zarobkowy na Śląsku Cieszyńskim

Bielsko, 29. 7. (AW.). W związku z zatargiem w przemyśle metalowym na Śląsku Cieszyńskim dowiadujemy się, iż okręgowy inspektor pracy inż. Gallot zaprosił do siebie przedstawicieli robotników i przemysłowców, przedstawiając im konieczność zlikwidowania akcji strajkowej. Przedstawiciele robotników zrzeszonych w socjalistycznych związkach zawodowych oświadczyli, że w obecnym stanie rzeczy wobec poważnego zaangażowania się robotników w akcję straj-

kowej bez uzyskania żądanej podwyżki akcji tej zlikwidować nie można. Również na ponowne propozycje oddania sprawy pod arbitraż przedstawicieli robotników odpowiedzieli odmownie. Przedstawiciele pracodawców natomiast oświadczyli, że nie można udzielić pożyczki, gdyż stanowiłoby to niezawodnie poważne obciążenie kosztów produkcji. Wobec tego konferencja nie dała narazie konkretnych wyników.

czające. Przecież nawet Francja domagała się od Niemiec uznania raz jeszcze nietykalności granicy w Alzacji.

Polska domaga się tego samego. Głos Polski w sprawie bezpieczeństwa na wschodzie musi się stać bardziej stanowczy, bo nadchodzi okres rozgrywki. P. Briand broniąc się w Senacie przed zarzutami p. Milleranda, dowodził, że jest „rzeczą niemożliwą, by Francja porzuciła swoje gwarancje bez kompensat”. Nie zapominajmy tylko, że gwarancje te dotyczą całej Europy.

Minister spraw zagranicznych Francji, prosząc parlament o danie mu swobody działania na konferencji haskiej, wskazywał na wielką odpowiedzialność, jaka tam na nim będzie ciążyła. Słusznie. Ale niemożliwa odpowiedzialność spada obecnie na barki przedstawicieli Polski. Konferencja haska zapowiada się ciężko. We wszystkich krajach wywołuje duży niepokój. Wszędzie bowiem zdają sobie sprawę, że dotyczyć będzie spraw zasadniczych. Polska musi w niej uczestniczyć i to nie w przed-

pokoju, lecz z prawami równego i pełnego członka. Przemawiają za tem względy moralne i prawne. Nie jesteśmy sami. Niezadowolona jest Mała Koalicja, a nawet Grecja, której premier Venizelos ma zawitać niebawem do Polski i Poznania, celem przygotowania w Hadze, zdaje się, tego samego bloku państw (Polska, Mała Koalicja i Grecja), który wytworzył się z dobrym skutkiem w sprawie mniejszości narodowych. We Francji zainteresowanie Polską wzmogło się w ostatnich czasach, dzięki wystąpieniom posła Fabry'ego i sen. Milleranda. Opinia francuska nie zgodzi się tak łatwo na ewakuację.

I p. Briandowi, zwłaszcza jeżeli nie będzie miał poparcia lewicy, trudniej będzie, niż p. Poincaré'emu, przeprowadzić ją w parlamencie bez realnych kompensat. Istnieje więc wszelkie możliwości dla reaktywowania naszej akcji dyplomatycznej, w ostatnich czasach osłabionej.

Walka przeciwko komunistom we Francji

Nasz korespondent paryski (I. B.) donosi:

Niepowodzenie manifestacji 1-go maja nie daje spać komunistom. Od dłuższego już czasu zapowiadają, że wezmą rewanż 1-go sierpnia. Rozporządzenia Moskwy stają się pod tym względem coraz kategoryczniejsze. Pieniądze, jakie przesyłają na agitację i propagandę, nie mogą iść na darmo. To też w ostatnich tygodniach komuniści zdwoili czynności. Czynne i czujne są też władze.

Rewizje w organie komunistycznym „Humanité” oraz w siedzibie „Jeunesses Communistes” wykazały jasno, jak dalece robota propagandowa jest połączona ze szpiegostwem. W specjalnym biurze, noszącym nazwę „spraw wojskowych”, znaleziono szereg dokumentów poufnych, pochodzących podobno z t. zw. II-go oddziału czyli biura wywiadowczego oraz rozmaitsze fotografie i plany francuskich zbrojeń. Śledztwo jest w toku. Część papierów komuniści spalili, wyzywając się w ten sposób najbardziej kompromitujących dowodów. Te jednak, jakie dostały się w ręce policji, świadczą dostatecznie o rozgałęzieniu antynarodowej roboty, zmierzającej do szerzenia niesubordynacji w wojsku i marynarce, a równocześnie do szpiegowania na rzecz Moskwy. Poza tem dostały się także w ręce policji raporty komunistów o przygotowaniach na dzień 1-go sierpnia.

Komuniści nie dali jednak za wygrane. Postanowili przedewszystkiem wprowadzić w błąd policję. Dla uspiania jej czujności rozgłosili na łamach swego organu zwołanie na niedzielę kongresu robotników i włościan. Był to jednak tylko pretekst, gdyż równocześnie zwołali oni pod Paryżem, a mianowicie w Villeneuve-Saint-Georges, tajne zebranie, mające na celu omówienie organizacji czerwonego święta. Około 100 „czystych” zebrało się na te narady.

Prefekt Chiappe jednakowoż wyprzedził mobilizację rewolucyjną, mobilizacją policji. Otoczyła ona ze wszystkich stron dom konspiratorów. Komuniści nie mieli nawet czasu ochłonąć z przerażenia, kiedy już znaleźli się we wozach samochodowych.

„Humanité” pieni się przeciwko „zamachowi” policji, ale nie czuje się już teraz pewna siebie. Nawołuje komitety fabryczne, aby w danym wypadku, własnymi środkami ogłosiły odezwę, nawołującą do manifestacji na 1-go sierpnia, mającej być zakrojoną na wielką skalę. Po raz pierwszy bowiem we Francji mają wystąpić do walki organizacje samoobrony, utworzone tutaj na wzór niemieckiej po krwawych dniach berlińskich. Posiadają one organizację zupełnie wojskową, a rekrutującą się w znacznej części pomiędzy „młodzieżą” komunistyczną.

Projektowany „dzień czerwony” w Paryżu ma stać się w przekonaniu bolszewików, niejako premierą, która wykaże ich siłę, przez opanowanie ulicy. Opinia francuska wyraża nadzieję, że dzięki energii władz, Paryż nie zapisze w swoich rocznikach nowych, sierpniowych rozruchów ulicznych, podobnie jak to się miało dwa lata temu z powodu manifestacji na rzecz Sacco i Venzetti.

Katastrofa okrętu

A teny, 29. 7. (Pat.) Parowiec „Tadla”, kursujący na linii Marsylja — Pireus — Konstantynopol, rozbił się koło przylądka Morno. Pasażerowie i załoga ocalałi.

Ostatni dzwonek!!

wyłożone spisy wyborcze do publicznego przeglądu. Kto zatem nie stwierdził dotychczas, czy jest prawidłowo wpisany, a nie pójdzie przekonać się o tem jutro, naraża się na to, że w październikowych wyborach do rady miejskiej nie będzie mógł oddać swego głosu.

Po dymisji p. Poincaré'go

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Paryż, w lipcu.

Kryzys ministerjalny, wiszący w powietrzu już od pewnego czasu, wybuchnął jednak w chwili nieoczekiwanej i z powodów nieprzewidywanych, bo nie politycznych. Sytuacja jest nie mniej bardzo poważna.

P. Poincaré, zmuszony z racji choroby podać się do dymisji, nie zgodził się, pomimo usilnych nalegań kolegów i gorącego życzenia większości opinii narodowej, na zachowanie steru władzy bez możliwości brania w niej przez kilka miesięcy aktywnego udziału. A jednak, gdyby na przygotowywanej konferencji haskiej, Francja była reprezentowana, jeżeli już nie przez samego prezesa ministrów, to w każdym razie przez członków rządu Poincaré'go, zapanowałby tam może inny ton. P. Poincaré uważany jest słusznie nie tylko w kraju, ale i zagranicą za symbol aspiracji narodowych Francji, jako wielki patriota, stojący niezachwianie od lat dziesięciu na straży traktatu wersalskiego, traktatu zwycięskiej wojny, której likwidację ma przypieczętować wielka konferencja międzynarodowa.

W tych warunkach obecny kryzys nie stanowi jedynie przejścia portfeli z rąk jednych do drugich, ale oznacza równocześnie zmianę polityki i zainicjowanie nowego jej okresu. P. Briand bowiem, który wysunął się natychmiast na następcę Poincaré'go, reprezentuje inny światopogląd: jest nie tylko ojcem duchowym paktu Kellogga, ale i idei Stanów Zjednoczonych Europy. Wiedzą o tem dobrze wszystkie państwa, które zasiadają niebawem przy stole konferencyjnym w Hadze. Z tego powodu usunięcie się Poincaré'go jest wypadkiem o doniosłości międzynarodowej, którego skutki dadzą się odczuć wszędzie.

Trzyletnie niezwykle pomyślne rządy Poincaré'go były nacechowane trzema również etapami pierwszorzędnej wagi: 1) etap moralny, czyli przywrócenie w kraju, stojącym z powodu rządów lewicy, niemal nad przepaścią i przed bankructwem, zaufania i równowagi, 2) etap finansowy, ukoronowany stabilizacją franka i wreszcie 3) etap honorowy, w którym, pod wpływem jedyniego w swoim rodzaju autorytetu p. Poincaré'go, parlament francuski po dramatycznych posiedzeniach ratyfikował długi wojenne wobec Ameryki i Anglii, jakkol-

wiek po poniesionych stratach materialnych i cierpieniach moralnych, Francja, miała, zdawało się, prawo do innego traktowania. Poszła ona jednak, i to tylko dzięki p. Poincaré'mu, za głosem honoru narodowego, tłumiąc w sobie głos uczucia. Zrozumiałem, że ustąpienie prezesa ministrów, w tak ważnej dla kraju chwili, ma w sobie rzeczywiste coś patetycznego. Wywołało ono nie tylko w Paryżu, ale i w całej Francji wrażenie głębokie.

Zanim jednak parlamentarzyści dowiedzieli się o ustąpieniu p. Poincaré'go, który nota bene od początku choroby był na nie zdecydowany, zamieszanie w murach pałacu burbońskiego wzrastało. Przyczyniały się do niego intrygi członków komisji finansowej Izby w której przeważają radykałi. Z drugiej strony, socjaliści, idący na pomoc komunistom, domagali się nie tylko ulaskawienia autonomistów alzackich, jak tego pragnął rząd, celem uspokojenia wzburzonych umysłów w Alzacji, ale wogóle uchwalenia ogólnej amnestji, która odnosila się do wszystkich komunistów i to w przeddzień 1-go sierpnia, tj. „dnia krwawego“!

W tem ogólnem napięciu i zderzaniu sił, odczytany przez p. Barthou dekret zamknięcia sesji letniej Izby wywołał osłupienie i gwałtowne protesty lewicy, która dla przedłużenia intryg chciała jeszcze obradować w następnym tygodniu. W zamieszaniu nie do opisania słyszeć było można okrzyki: „Dymisja! Dymisja!“, lub też „Zamach stanu“. W tym samym czasie senat ogromną większością uchwalił ratyfikację długów. Ale już po kuluarach pałacu Burbońskiego i Luksemburgu obiegła wiadomość o ustąpieniu p. Poincaré'go, dymisji całego gabinetu, nawet i o rządzie p. Brianda, któryby się opierał więcej na lewicy, niż Poincaré.

Trudności Brianda polegają na zgrupowaniu takiej „większości wiernej“ jaką w swoim czasie zespół p. Poincaré, a która nieraz z prawdziwą abnegacją stała za szefem rządu „jedności narodowej“. Wątpliwym jest jednak, czy równie powolną okaże się większość względem innego kierownika. Czeka ją więc duże trudności w zakresie polityki wewnętrznej i ciężkie zadanie z powodu delikatnych posunięć na szachownicy europejskiej.

Briares.

Myślą przewodnią założycieli Legionu Polskiego było pielęgnowanie najczystszych idei patriotyzmu polskiego i niedopuszczenie do rozpolitykowania wśród byłych wojskowych i wojska, lecz wpajanie w nich przekonania, że ideały wojska sięgają tak daleko ponad wszelkie programy polityczne, że niemi nam się zajmować nie godzi. To była praca uczuciowa, ideowa, bez jakiegokolwiek przymusu zewnętrznego z potrzeby i serca płynąca.

Ale to było jeszcze w roku 1924, 25, 26, kiedy wojskowi się polityką nie zajmowali. Po wypadkach majowych 1926 r., kiedy to wojskowi służby czynnej wkroczyli czynnie na arenę polityki wewnętrznej i administracji politycznej państwa, nasz pogląd o konieczności powstrzymania się wojska i b. wojskowych od spraw wewnętrzno-politycznych, był oczywiście niedogodny i rozpoczęto pracę nad rozbiciem naszej organizacji.

I dzisiaj mamy też przykład wprowadzenia polityki do wojska przez nadanie mu prawa głosowania do samorządów miejskich i czujemy się w obowiązku ostrzec odpowiednie władze państwowe przed skutkami takiego kroku. W zupełności stoimy tu po stronie mieszkańców Poznania, którzy sprzeciwiają się podobnym eksperymentom, mogącym zapoczątkować straszne następstwa.

Natychmiast po okazaniu się w prasie w październiku 1927 r. pierwszej wiadomości o definitywnem zrzeszeniu się Legionu, powstaje z inicjatywy wybitnie politycznej osoby, bo płk. Sławka, myśl stworzenia nowego ugrupowania b. wojskowych, t. zw. Federacji, a pierwszą czynnością założycieli tej Federacji Związku Rezerwistów i b. Wojskowych i Zw. Legionistów, było rozlepienie na murach miasta Warszawy odezw, wzywających wszystkich b. wojskowych do głosowania przy nadchodzących wyborach do Sejmu na jedną partję polityczną, t. zw. B. B.

Potem rozpoczęły się zabiegi u różnych związków b. wojskowych o wstępowanie do tej Federacji. Większość b. wojskowych składa się z ludzi o prostych żołnierskich duszach, szczerych, nie dużo się wdających w zawiłe sprawy natury politycznej. Każde napozór szczerze przystąpienie do takiej duszy żołnierskiej, spotka się niechybnie z dobrym przyjęciem. Niema związku b. wojskowych, któryby nie wyciągnął rąk swoich do zjednoczenia z innymi związkami pod hasłem pracy tylko dla Polski. To też, gdy Federacja wystąpiła ze statutem, w którym było powiedziane, że obowiązuje bezpartyjność i wszystko tylko dla państwa i jego mocarstwowego rozwoju, znalazła wielu zwolenników. Wiele związków zapisało się, a z wieloma toczono pertraktacje.

Dzień 11 listopada 1928 był dniem, według rozumienia zarządu głównego Federacji, przełomowym. Na ten dzień zarząd główny Federacji rozwinął pod opiekunictwem skrzydłami pomajowego rządu olbrzymią akcję dla ściągnięcia do Warszawy jak największej ilości b. wojskowych. Bilety darmowego przejazdu kolejami z wszystkich stron państwa do Warszawy, wydawano masami; w Warszawie płacono wszystkim strawnie, którzy się o to zgłaszali; nie szczędzono pieniędzy na opaski na ramiona federantów, słowem, przeszło pół miliona złotych wydano na tę manifestację federacyjną dla zjednania sobie zwolenników przez okazanie siły. Nieliczna tylko ilość związków nie wystąpiła wówczas w szeregach i opaskach Federacji, zorientowawszy się na czas w grze, a najczcigodniejszy Związek Weteranów 1863 roku odesłał proponowaną mu subwencję 2.000 zł zarządowi głównemu Federacji z powrotem. Skąd wzięto pieniądze dla tej olbrzymiej imprezy, niech panowie sami odgadną, związki należące do Federacji ze swoich kas tego nie pokryły.

Potem rozpoczął się nacisk niewidomych rąk na te związki, które, rozumiejąc grę zarządu głównego Federacji, nie przystąpiły dotąd do tego związków związków. Do Związku Inwalidów Wojennych wprowadzony zo-

stał przymusowy zarząd siłą policji. Jedną z pierwszych czynności tego zarządu przymusowego było wystąpienie z apolitycznego Legionu i przystąpienie do partyjnej Federacji, inne związki jak Hallerczyków, Dowborczyków starano się rozbić, stwarzając fikcję nowych związków podobnych i rejestrując je szybko; na wpływowe osoby innych związków posypały się odznaczenia, koncesje etc., wszystko z niewidzialnych rąk życzliwych dla partyjnej Federacji.

Lecz to gra na krótką metę. Zarząd główny Federacji, który w statucie swoim wyraźnie przewiduje apolityczność, w rzeczywistości prowadzi wybitną akcję na korzyść jednej partji politycznej, a sekretarz generalny tej organizacji w radjowym swoim odczycie nawet twierdził, że sfederowani byli wojskowi utworzyć muszą fundamenty nowej polskiej doktryny politycznej. Gdy się zaś doda, że zarząd główny Federacji tak dalece się już niczem nie kępuje, że przystąpił do otwartej walki ze Sejmem przez zainicjowanie zbiórki pieniężnej na cele przez Sejm odrzucone, — to taką działalność należy uważać za wybitnie polityczną i sprzeczną z zatwierdzonym przez władze statutem, a grę pod płaszczykiem bezpartyjności jako grę fałszywą.

To też już dzisiaj powstaje wielkie niezadowolenie w wielu związkach b. wojsk., należących do Federacji, za wprowadzenie ich w błąd i robienie polityki dla jednej partji kosztem łatwości ich prostych i szczerych dusz żołnierskich. Jeden z przykładów tego rosnącego niezadowolenia mieliśmy niedawno na ostatnim walnym zgromadzeniu Zw. Oficerów Rezerwy w Katowicach, gdzie oburzenie na Federację było ogromne, a niechybnie nadejdzie też czas, kiedy zbadanem będzie, czy działalność zarządu głównego Federacji była zgodna ze statutem, zatwierdzonym przez władze państwowe, oraz skąd wzięto tak ogromne fundusze jakimi tam się rozporządza.

Wspomnę tu tylko, że budżet Zarządu głównego Federacji na rok 1929-30 przyjęty na ostatnim walnym zgromadzeniu w dniu 9 czerwca b. r. wynosi 681.258 zł. Czy Panowie sądzą, że z pośród 24 związków, należących do Federacji, każdy jest w stanie zapłacić 27.000 zł, aby tę olbrzymią sumę budżetową na jeden rok uzyskać? Albo więc budżet ten jest fikcją i nowem wprowadzeniem w błąd wszystkich związków, albo pieniądze spadają na Federację, jak manna z nieba.

My zaś, nie należący do Federacji, lecz skupiający siły nasze w Legionie Polskim, jesteśmy w chwili obecnej jakby żołnierze na wysuniętej pozycji bojowej, którzy otoczeni ze wszystkich stron walczycy muszą do ostatniego naboju. Koledzy nasi na prawo i na lewo, po części polegli, po części wzięto ich rannych do niewoli. Walczymy dziś wśród najtrudniejszych warunków i bardzo ciężko jest niejednemu z nas na swoim posterunku, ale, wierząc mi koledzy, że ponieważ apolityczność b. wojskowych a temsamem i wojska w czasie wojny jest podstawowym warunkiem zwycięstwa, zatem stoicie na pozycjach bezwzględnie słusznych. Odwoły się zbliżają. — całe młode pokolenie Polski nadchodzącej jest duszą z nami, a, gdy oni nadejdą i nas ciężko dziś walczących popra swoją siłą, zobaczycie też, jak wielu kolegów dziś zbałamuczonych powróci do nas z powrotem. Przyjmijmy ich wówczas, jak braci, którzy chwilowo zblądzieli nie z własnej winy, lecz z winy złych przewodników.

(Dokończenie nastąpi)

Strajk piekarzy w Grudziądzu

Grudziądz, 29. 7. (AW) Grudziądz przez dwa dni był bez chleba, ponieważ tutejsi piekarze zaprzestali wypieku na znak protestu z powodu uchwały magistratu, ustalającej obniżenie cen chleba, mimo, że mąka nie potaniała. Specjalna delegacja udała się do p. wojewody, a potem odbyła się konferencja z prezydentem miasta na której nastąpiło uzgodnienie cen i zlikwidowanie „strajku“.

TEATR ŚWIETLNY „SŁOŃCE“

Od poniedziałku, dnia 29 lipca r. b. codziennie

ŁATWA ZDOBYCZ

piękny dramat podług głośnej sztuki Artura Schnitzlera.

W rolach głównych:

Pw 3862-81,18

EWELINA HOLT — Bruno Kastner — Jan Louis Lerch.

Początek seansów 5, 7, 9.

Miejsca numerowane.

Przedprzedaż biletów od 12-2 w poł. przy kasach teatru oraz od godz. 12-7 na terenach PWK. w Pawilonie Obsługi Publiczności.

Miłość ojczyzny bez odszkodowania

Przemówienie płk. Arciszewskiego na akademji hallerczyków

Legion Polski, tak samo jak Legion Francuski, Legion Angielski, Legion Amerykański zrzesza w sobie szereg związków, b. wojskowych dla podtrzymania tradycji walk, tradycji niedoli i zwycięstwa, dalej więzów koleżeńskich i tych najsłabszych i tych najsłabszych uczuć i porywów duszy polskiej, które w latach 1914 — 1920 najpiękniej błyszczały jako krystalicznie czysty patriotyzm polski. Te uczucia my b. wojskowi, zrzeszeni w Legionie Polskim chcemy pielęgnować i dlatego złączymy się.

Już w roku 1923, bez jakiegokolwiek nacisku, z poza związków pochodzącego, szereg związków b. wojskowych czuło potrzebę zjednoczenia się.

Odkąd to wówczas szereg konferencji przyjacielskich i w najserdeczniejszym nastroju uchwalono w listopadzie 1927 roku ku wspólnemu zadowoleniu statut Legionu Polskiego. Założycielami tego Legionu były najważniejsze związki, b. wojskowych, tj. Związek Oficerów Rezerwy, Zw. Hallerczyków, Zw. Dowborczyków, Zw. Inwalidów Wojennych, Zw. Obrońców Lwowa i Zw. Powstańców i Wojaków w Poznaniu. Protektorat nad Legionem objął łaskawie najczcigodniejszy ze wszystkich związków b. wojskowych: Stowarzyszenie Weteranów 1863 roku, przelewające temsamem ducha swojego w nasze szeregi i oddając ideologję swoją nam w dalszą opiekę.

Przed konferencją mocarstw

Wiedeń 29. 7. (PAT) Według doniesień z Amsterdamu, rząd holenderski nie otrzymał jeszcze oficjalnego zawiadomienia o wyborze Hagi, jako miejsca konferencji, mimo to jednak czynią obecnie już wszelkie potrzebne przygotowania. Konferencja odbędzie się w Pałacu Pokoju, względnie w letnim pałacu królowej.

Berlin 29. 7. (PAT) Nacjonalistyczna „Deutsche Tageszeitung” z nie-

zadowolaniem wyraża się o możliwości zaproszenia Polski do udziału w konferencji politycznej. Donosząc o przyjęciu ministra Zaleskiego i ambasadora Chłapowskiego przez Brianda, organ nacjonalistyczny z nieukrywana złośliwością twierdzi, że gdyby wszyscy „wasale” Francji” mieli zostać dopuszczeni do udziału w konferencji, nie starczyłoby chyba miejsca w Hadze na ich pomieszczenie.

Agitacja nacjonalistów niemieckich przeciw planowi Younga

„Honor niemiecki” nie pozwala przyjąć niewykonalnych zobowiązań

Berlin, 29. 7. (PAT). Nacjonalistyczny komitet, zajmujący się przygotowywaniem akcji plebiscytowej przeciwko planowi Younga, zorganizował w piątek wieczorem zebranie polityczne w Münster, w Westfalii. W zebraniu tem uczestniczyło 2500 osób. Główne referaty wygłosili prezes stronnictwa niemiecko-narodowego poseł do Reichstagu p. Hugenberg oraz przywódca Stahlhelmu Dueterberg. P. Hugenberg oświadczył, że ruch opozycyjny przeciwko planowi Younga rośnie w masach niemieckich. Plebiscyt ma na celu wykazać przed zagranicą, iż nawet w tym wypadku, gdyby w parlamencie rzeszy znalazła się większość

dla przyjęcia planu Younga, uchwała taka nie oddawałaby rzeczywistych nastrojów narodu niemieckiego. Przywódca Stahlhelmu Dueterberg żądał w imieniu Związku żołnierzy frontowych, aby naród niemiecki odmówił rządowi rzeszy zgody na przygotowany w Paryżu plan reparacyjny. Honor niemiecki domaga się, mówił Dueterberg, aby pod niewykonalnymi zobowiązaniami nie położono znowu podpisu nieuczciwego. Mówca atakował ministra Stresemanna i socjalistów, zarzucając im, iż chcieli wyzyskać ewakuację Nadrenji jako swój osobisty triumf.

Rokowania chińsko-sowieckie

Wiedeń, 29. 7. (PAT) Dzienniki donoszą z Charchinu: Rokowania chińsko-sowieckie pomiędzy sowieckim konsulem generalnym Melnikowem, a generałem chińskim Czang - Siangiem mają przebieg pomyślny. Przedstawiciel Chin domagał się przedewszystkiem zaniechania propagandy komunistycznej, uważając kolej wschodnią za przedsięwzięcie czysto handlowe. Melnikow wyraził życzenie rządu sowieckiego w kierunku przywrócenia status quo. W związku z rokowaniami Melnikow zwrócił się o dalsze instrukcje do Moskwy.

Waszyngton, 29. 7. (PAT) Departament Stanu poinformowany został, że Chiny uznają interesy rosyjskie na kolei wschodnio-chińskiej i że nie mają zamiaru konfiskować tej linii kolejowej.

Berlin, 29. 7. (PAT) Według doniesień „Berliner Tageblattu”, międzynarodowy związek robotników transportowych wydał odezwę, wzywającą wszystkie organizacje robotników transportowych do przeprowadzenia ścisłej kontroli transportów, idących na wschód, celem uniemożliwienia wywozu broni, oraz amunicji do Chin.

Środki ostrożności na 1 sierpnia

Paryż, 29. 7. (PAT). Le Journal przypuszcza, że czwartek minie spokojnie. Zaznacza, że prefekt otrzymał polecenie udzielenia wojskowej ochrony fabrykom w Paryżu i na przedmieściach składom, pomnikom i gmachom publicznym. Ponadto strzeżone mają być skrzyżowania ulic i ważniejsze stacje kolei podziemnych. Prefekt będzie miał do dyspozycji prócz wojska garnizonów paryskich 22.000 ludzi, na które złożą się oddziały straży bezpieczeństwa, straży miejskiej, policji i żandarmerji przybyłej z prowincji.

Paryż, 29. 7. (PAT). W szeregu lokali komunistycznych dokonano rewizji. Aresztowano sekretarza towarzystwa „Front rouge”.

Paryż, 29. 7. (PAT). Komuniści przebijający w więzieniu Sante wyśtosowali na ręce ministra sprawiedliwości protest przeciwko ich aresztowaniu i odmówili stawienia się na wezwanie sądowniego śledczego.

Paryż, 29. 7. (PAT). Dokonano tu rewizji w tajnej drukarni komunistycznej, przyczem aresztowano kierownika drukarni.

Marsylja, 29. 7. (PAT). Wśród tutejszych komunistów dokonano szeregu aresztowań, przyczem skonfiskowano wiele odezw w sprawie organizacji manifestacji w dniu 1 sierpnia.

Paryż, 29. 7. (PAT). W Lyonie dokonano szeregu rewizji wśród miejscowych komunistów, przyczem skonfiskowano różne dokumenty. Aresztowano 2 osoby. Szereg nakazów aresztowań zostało niewykonanych z powodu ucieczki danych osób zagranicę.

Bazylen, 29. 7. (PAT). Rada Kantonu wydała szereg zarządzeń, mających na celu zapobieżenie projektowanemu na dzień 1 sierpnia demonstracjom komunistycznym.

Sofja, 29. 7. (PAT). W związku z przygotowaniami na dzień 1 sierpnia manifestacjami komunistycznymi policja przeprowadziła rewizję w klubie partii robotniczej niezależnej i w związku zawodowym syndykatów, gdzie skonfiskowano znaczną ilość druków komunistycznych. Aresztowano 33 osoby. Dziennik „Rabotniczesko Dem” został zawieszony. Przeprowadzono także rewizję w różnych lokalach w Kniaziewie, przedmieściu stolicy.

Sprawa rozwiązania Związku Kas Chorych

Jak donosi Agencja Wschodnia, komisja powołana przez Główny Urząd Ubezpieczeń pod przewodnictwem p. radcy Pierwochy oraz referendarza Utryso już od pewnego czasu przeprowadzała lustrację działalności Ogólno-Państwowego Związku Kas Chorych. Komisja w wyniku swych prac przedstawiła cały szereg ważnych wniosków Głównemu Urzędowi Ubezpieczeń. W związku z tem rozeszły się po stolicy pogłoski o mającym nastąpić rozwiązaniu zarządu ogólnopństwowego Związku Kas Chorych oraz o powołaniu na stanowisko komisarza Ogólno-Państwowego Związku Kas Chorych prof. Wolnej Wszechnicy prof. Michała Orzęckiego.

Na odnośne zapytanie dyrektor departamentu min. pracy i opieki społecznej Tadeusz Szubartowicz, zastępujący obecnie ministra Prystora, upoważnił Agencję Wschodnią do kategorycznego zaprzeczenia pogłoski o nominacji p. Michała Orzęckiego na stanowisko komisarza, natomiast na pytanie w sprawie rozwiązania zarządu ogólnopństwowego Związku Kas Chorych odmówił wyjaśnień.

Brak zatem kategorycznego zaprzeczenia pogłoski o rozwiązaniu Zarządu Ogólno-Państwowego Związku Kas Chorych, przez czynniki miarodajne pozwalaliby przypuszczać, iż w najbliższym czasie nastąpi rozwiązanie Zarządu i mianowanie komisarza rządu-

wego. Oznaczałoby to dążenie rządu do ostatecznego zlikwidowania wpływów PPS w kasach chorych oraz zupełne zawieszenie samorządu kas chorych, zabezpieczonego ustawą. Związek kas chorych był bardzo poważnym czynnikiem wpływów PPS w kraju i nazewnątr. Członkowie zarządu kas chorych unikali za wszelką cenę rozgrywki z rządem obecnie. Rozwiązanie pomimo tego zarządu związku zmusi PPS, albo do pogodzenia się z utratą wpływów w kasach chorych na czas dłuższy, albo do podjęcia ostrej walki agitacyjnej wśród robotników.

Wygwizdani posłowie komunistyczni

Sosnowiec, 29. 7. (AW) Onegdaj podczas zmiany robotników o godz. 2-iej popołudniu pojawił się w hucie Miłowice poseł Kierurski, na kopalni Hr. Renard poseł Rosiak, na kopalni Paryż w Dąbrowie poseł Gawron, którzy zmierzali do zgromadzonych robotników wygłosić przemówienie. Atoli w chwili gdy posłowie zakomunikowali, że należą do frakcji komunistycznej, rozległy się wśród robotników krzyki i gwizdy co zmusiło niefortunną mówców do szybkiej ucieczki. Przybycie posłów komunistycznych do wymienionych fabryk miało na celu przygotowanie manifestacji w dniu 1 sierpnia.

Termin procesu Wójcika

Warszawa, 29. 7. (Tel. wł.) Na ostatnim posiedzeniu gospodarzem w wydziale VIII karnym Sądu Okręgowego wyznaczony został termin rozpraw w głośnej sprawie b. oficera S. Wójcika, oskarżonego z art. 453 kodeksu karnego o usiłowanie zabójstwa dwóch oficerów 36 pp. Proces ten odbędzie się 18-go września. Na rozprawy zawieszano w charakterze świadków szeregi oficerów dowództwa 36 pp. oraz pięciu mieszkańców Piastowa, sąsiadów Wójcika. Ponadto sąd okręgowy postanowił przesłuchać również dwóch biegłych rusznikarzy i psychiatrę. Wójcik znajduje się w areszcie zapobiegawczym, nie wyznaczył on jeszcze dotąd swego obrońcy.

Lokaut w angielskim przemyśle bawełnianym

London 29. 7. (Radio wł.) W przemyśle bawełnianym obwodu Lancashire rozpoczyna się z dniem dzisiejszym zwolnienie z pracy prawie całej załogi. Z ogólnej liczby 1800 fabryk zostaje 1500 zamkniętych, skutkiem czego około pół miliona robotników traci pracę. Strata w zarobkach wynosi tygodniowo przeszło 40 milionów złotych. Przy dłuższym trwaniu lokautu dotkniętych zostanie bezrobociem jeszcze około 100.000 robotników pokrewnych gałęzi przemysłu. Mimo, że ostatnie pertraktacje nie osiągnęły skutku, istnieje nadzieja, że uda się jednak doprowadzić do porozumienia.

Bunt więźniów

Nowy Jork, 29. 7. (AW) W więzieniu Auburn wybuchł groźny bunt więźniów, którzy sterroryzowali dozorców i podpalili gmach więzienny. Kilku więźniów zbiegło. Reszta rozbawiwszy dozorców bronią się w różnych częściach miasta. Według nadeszłych wiadomości walka trwa w dalszym ciągu.

London 29. 7. (Radio wł.) W sobotę wieczorem doszło w więzieniu w Auburn, w stanie nowojorskim, do poważnej groźnej rewolty, podczas której 1 więzień został zabity a 11 rannych; okaleczenia odniosło także 3 dozorców. W rewolcie uczestniczyło przeszło 1000 więźniów, a w liczbie tej także dużo kobiet. Podczas wybuchu małego pożaru próbowali więźniowie zdobyć bramę więzienną i dopiero po dłuższej walce zdołała policja sytuację opanować. Podczas rozruchów udało się 10 więźniom uciec.

Rochester 29. 7. (Radio wł.) Rewolty w więzieniu w Auburn jest najcięższą, jaka się dotąd w nowojorskim więzieniu zdarzyła. Rewolta, która trwała całą noc, rozpoczęła się wczesnego popołudnia a hasło do niej dał jeden z więźniów, który dwóm dozorcóm oblał twarz amonjakiem. 1600 więźniów opanowało arsenał więzienny oraz podпалиło budynki, czyniąc przytem rozpaczliwe wysiłki wydostania się na wolność.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,88 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. w dewizach — 212,20 zł, gotówką — 211,77 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,73 zł, gotówką — 172,39 zł.

Poznańska giełda pieniężna

Poznań, 29 lipca 1929. Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego nie wykazał większych zmian w kursach.

Na rynku pap. procent. obniżyła się ponownie 5 proc. poz. konwers., która notowała 46 proc. w oddaniu, natomiast miała zwykłą doznały 5 proc. premj. dolarowe które notowały 65—66,— w oddaniu. Z pap. lekacyjnych poszukiwano 8 proc. listy dolarowej po 94 1/2 proc. i 4 proc. listy zast. konwert. po 44,—

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 164,—, Cegielskiego po 35,— i Lubania po 85,—, R. Mayem handlowano po 105,— w transakcjach. Poza tem poszukiwano Unję po 156,— bez notowania.

Cedula urzędowa z dnia 29 lipca 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 46% O.
8% dol. listy Pozn. Ziem. Kredyt. 94 1/2 % P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 44% P.

(Kurs w złotych)

5% Pożyczka premj. serja II 65—66,— O.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 164,— P.

Akcje przem. słowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I em. zł. 35,— P.
Lubań, Fabryka przetw. ziemniaczanych I—IV em. 85,— P.
Dr. Roman May I em. zł. 105,— +
Tendencja: Bez zmiany.

Giełda warszawska

dnia 29 lipca 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. Stan. Zjedn. tr. 8,88 sp. 8,90 kup. 8,86

Dewizy:

	tr.	000,00 sp.	000,00 kup.	000,00
Belgia	237,70	238,30	237,10	
Kopenhaga	043,28	043,39	043,18	
Londyn	034,7	035,06	034,8	
Paryż	026,40	026,46	026,34	
Praga	171,61	172,05	171,19	
Szwajcaria	125,62	125,94	125,81	

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest.	114,5	116,00	117,75
5% poz. premj. dol.	000,00	65,25	66,00
5% poz. konw.	000,00	047,00	047,50

Akcje w złotych:

Bank Polski	000,00—164,00
Bank Dysko towy	000,00—426,00
Bank Zachodni	000,00—073,00
Bank Zw. Sp. Zarobk.	000,00—078,50
Spies	000,00—137,00
Elektrownia w Dąbr.	000,00—090,00
Sila i Swiatlo	125,50—126,00
W. T. F. Cukru	000,00—032,50
Firley	000,00—051,00
W. T. Węgla	001,00—071,00
Nobel	00,00—17,0
Lilpop	000,00—031,75
Norblin	000,00—150,00
Rudski	000,00—035,75
Starachowice	029,00—029,25
Mirków	000,00—135,00

PŁODY ROLNICZE

Berlin, dnia 29 lipca 1929

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg
reszta za 100 kg

Pszonica marchwińska	219,00—261,00
Tendencja mocna.	
Zyto marchwińskie	194,00—196,00
Tendencja mocna.	
Jęczmień Pastewny i przemysłowy	176,00—189,00
Tendencja stała.	
Jęczmień zimowy	174,00—180,00
Tendencja stała.	
Jawie marchwińskie	181,00—190,00
Tendencja mocniejsza.	
Kukurudza	231,00—232,00
Tendencja spokojna.	
Maka jęczm. nua	31,25—36,25
Maka żytnia	26,3—29,50
Ospa pszena	12,75—13,00
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	12,25—12,75
Tendencja spokojna.	
Rzepak	330,00—335,00
Tendencja spokojna.	
Groch ładny polny	28,00—24,00
Groch pastewny	21,00—23,00
Paluszka	26,00—29,00
Roh polny	22,00—24,00
Wyka	28,00—32,00
Robin niebieski	21,00—22,00
Robin złoty	29,00—31,00
Makuch czesakowy	00,00—19,30
Makuch łufany	23,20—23,75
Włókno suszone	11,40—11,60
Śróty Soja	20,20—20,50
Łatki ziemniaczane	16,50—17,20

Ogólna tendencja mocna.

Notowania złotego w Ber'lnie

z dnia 29 lipca 1929.

Wyplaty w Warszawie: 46,925—47,125
Noty wielkie: 46,875—47,275

Ostatni dzień zjazdu hallerczyków

Nabożeństwo — defilada — akademja

Nadzwyczajne obrady Związku Hallerczyków, trwające od 26 b. m., dobiegły wczoraj końca. Rano o 8.15 na obszernej placu przed katedrą ustawiły się według ustalonego porządku liczne zastępy hallerowskie, pokrewne organizacje, delegacje, sympatycy i zaproszeni goście. Na froncie miejsca zajęły wybitne osobistości z gen. Hallerem na czele. Na ogromnym dziedzińcu roilo się od sztandarów.

O godz. 9. odprawił na balkonie katedry mszę św. ks. infułat Kłos — poczem płk. ks. Panaś wygłosił płomienne kazanie, w którym podnosił czyny wo-

dza hallerczyków i żołnierzy, walczących i ginących mężnie w okresie, kiedy odradzać się zaczęła Polska.

Nastąpił uroczysty akt poświęcenia proporzca poznańskiej Drużyny Błękitnej, którego dokonał ks. inf. Kłos. Rodzicami chrzestnymi proporzca byli: prezes Stow. Weteranów Polskich w Ameryce p. K. Bałdya z małżonką, dyr. Nestrypkowie, Szwedziński, p. Rymarowicz i t. d. Po uroczystej ceremonii generał Haller wręczył proporzec komendantowi Dworzańskiemu, poczem delegacje składały życzenia i wręczały gwoździe pamiątkowe.

Hold prochom Bolesława Chrobrego

Orkiestra odegrała „Boże coś Polskę”, generał Haller zaś w towarzystwie władz związkowych, delegacji i gości oraz sztandaru związkowego, udał się do katedry i w złotej kaplicy złożył hold cieniowi wielkiego budowniczego Polski Bolesławowi Chrobremu. U stóp grobu

położono piękny wieniec ze stosownym napisem na wstęgach. Zgromadzeni przez usta gen. Hallera złożyli przysięgę, że stać będą zawsze na straży granic Polski i podtrzymywać tradycję wielkiego króla.

Defilada — u stóp pomnika Kościuszki

Po uroczystościach kościelnych rozwinął się wspaniały pochód, który przy dźwiękach orkiestr przedelfował głównymi ulicami miasta. Przed aulą uniwersytecką generał Haller w otoczeniu świty i gości, w obecności licznie zgro-

madzonej ludności, przypatrywał się dziarskim hallerczykom.

Pulkownicy Modelski i Arciszewski w towarzystwie sztandarów związkowych i kompanii honorowej złożyli wieniec u stóp pomnika Kościuszki.

Uroczysta akademja

Wielka aula uniwersytecka zdołała zaledwie pomieścić uczestników akademji. Estrada przybrana była w kwiaty i zieleni a w głębi majaczył las sztandarów. Pierwsze miejsca zajęły wybitne osobistości.

Gdy na salę wszedł gen. Haller, zerwała się burza oklasków. Kiedy się uspokoiło — prot. Nowowiejski odegrał na organach „Boga rodzica”.

Przyłżyłemu na salę ks. bisk. Dymka powitało również serdecznie — poczem chor. „Hasło” (dyr. kolejowej) pod batutą prof. Kwaśniewskiego odśpiewał „Gaude Mater Polonia”.

Następnie gen. Haller powitał zebranych, zwłaszcza Polaków z Ameryki, reprezentantów poważnych organizacji. Wspominał o bohaterskich czynach hallerczyków i walczących o niepodległość. Wiele zawiązków emigracji, która dostarczała żołnierza i pomoc materialną. Ogromne zasługi — mówi generał — w pracy o utworzenie niepodległej Polski ma Komitet Narodowy Polski w Paryżu z Dmowskim na czele oraz z Paderewskim. Tu zerwała się burza oklasków i okrzyków na cześć twórców Polski. Gen. Haller stwierdził, że niemało zasług położyło także duchowieństwo w powstaniu ojczyzny przez ciągle utwierdzanie narodu w wierze i polskości.

Z kolei uczczono przez powstanie pamięć wszystkich żołnierzy wojsk alianckich, którzy zginęli w walce o wolność świata i Polski. Osobno uczczono marszałka Focha i prezyd. Ameryki Wilsona. Generał Haller w dalszym ciągu przestrzegał w imieniu hallerczyków przed zakusami rewizji traktatu, naruszeniem granic Śląska, Pomorza, już i tak zanadto szczupłego wybrzeża i portu, oraz przed uciskiem Polaków w Niemczech. Nam potrzeba państwa narodowego, nie zaś narodowościowego — konglomeratu bez wyraźnego oblicza.

Na sali zerwał się żywiołowy protest przeciw zakusom wrogów. Hallerczycy są zawsze gotowi stanąć w obronie zagrożonego państwa, zarówno czy atak poszedłby z zewnątrz czy też z wewnątrz. Generał wniósł w końcu okrzyk na cześć Rzeczypospolitej i Jej Prezydenta, podchwycyony przez wszystkich uczestników.

Na organach prof. Nowowiejski odegrał hymn narodowy, a po wniesieniu okrzyku na cześć aliantów — „Marsyliankę”.

Następnie gen. J. Latour złożył życzenia im. zarządu central. Stow. Oficerów, przeniesionych w stan spoczynku, oraz jako b. prezes organizacji Polaków w centralnej Rosji. Podniósł on też różne etapy walk armii hallerowskiej o niepodległość Polski.

Z kolei kpt. dr. Eustachiewicz odczytał licznie nadesłane telegramy z wszystkich stron Polski i z zagranicy, m. in. od płk. Fronczaka z Ameryki, b. członka Komitetu Nar. Pol. w Paryżu, gen. Hempla, francuskiej misji wojskowej, Grzymalskiego, majora Ligockiego.

Ks. Panaś, podnosząc zasługi gen. Latour w kierunku dociekania prawdy historycznej, wniósł okrzyk na jego cześć. poczem dr. C. Rydlewski wygłosił piękną deklamację. Płk. dr. Starzyński w imieniu sokolstwa polskiego w Ameryce złożył życzenia zjazdowi, poczem mówił o rozwoju sokolstwa amerykańskiego, które wybitnie przyczyniło się do odrodzenia Polski, walcząc w szeregach ar-

mji polskiej we Francji.

Referat płk. Arciszewskiego n. t. „Miłość ojczyzny bez odszkodowania” podajemy osobno.

W długim łańcuchu składanych życzeń, przemawiali w dalszym ciągu prezes Stow. Weteranów Armii Polskiej w Ameryce, p. Bałdya, który podkreślił, że Amerykanie nie pozwolą, by przeszłość historyczną i dziejową gdziekolwiek i ktokolwiek wypaczał. Jesteśmy gotowi poświęcić dla sprawy Polski wszystko — mówi p. Bałdya — ale wtedy, gdy przestaną wicherzyć różni emisarjusze. Teżyna ducha niech nie maleje, lecz wzrasta.

Następnie p. Bałdya wręczył gen. Hallerowi dyplom, mianujący go honorowym prezesem Stowarzyszenia Weteranów w Ameryce. Po wygłoszeniu przez pannę Latour deklamacji, złożył życzenia delegat Zjedn. Polsk. Rzym. Katol. w Ameryce, poczem po krótkim przemówieniu płk. Modelskiego, generał Haller dokonał odznaczeń mieczami hallerowskimi.

W końcu przyjęto jednomyślnie rezolucję, którą podajemy poniżej, poczem po odśpiewaniu „Roty” zakończono akademję. (z)

Rezolucje

1. Nadzwyczajny zjazd Związku Hallerczyków, odbyty w Poznaniu w dniach 26, 27, 28 lipca stwierdza, że Powszechna Wystawa Krajowa jest widocznym znakiem twórczego i świadomego wysiłku narodu polskiego, święcąc triumf pracy polskiej, reprezentowanej przez wszystkie zawody i stany i okazując zarazem światu niezniszczalną energię polskiego narodu, która gruntuje celowo w wielkomocarstwie państwie Polski w rzedzie innych narodów świata.

2. Podniesieni na duchu pokazem twórczości narodowej w Poznaniu, głosimy niezłomną wiarę w nieśmiertelne istnienie narodu i w jego twórczą wolę, wobec której żadne wrogi zakusy zewnętrzne lub wewnętrzne podstępne lub otwarte nie ostoją się, a w razie jakiegokolwiek prób roztroju załamać się muszą.

3. Zjazd stwierdza, że artykuły „Polski Zbrojnie” z dnia 15. 2. 1928 roku i kilka artykułów prasy „sanacyjnej”, godzące w olbrzymie zasługi gen. Józefa Hallera i armii błękitnej zawierają świadome fałszy, dążące do zamarcia prawdy historycznej. Akcję tę piętnujemy jako niemoralną, która nigdy nie zdoła dotknąć w czemkolwiek naszego wódza, któremu cały naród polski winien największą wdzięczność, a my, jego żołnierze, bezwzględny szacunek i najgłębszą cześć.

4. Zjazd stwierdza, że podstawą każdego zdrowego państwa, jest poszanowanie prawa i sprawiedliwości wobec wszystkich obywateli, tudzież poszanowanie honoru tak całego narodu, jak i poszczególnych obywateli — wobec tego zjazd ślubuje, że Związek Hallerczyków zawsze i wszędzie stanie w obronie prawa i honoru narodu polskiego. (z)

PRZY ZAKUPACH ZWAŻAJ
CZY JESTEŚ W SKLEPIE
POLSKIM I CHRZEŚCIJAŃSKIM!

Tajemnica puszczy białowieskiej

„Gazeta Warszawska” pisze w tej sprawie:

„Ogłoszony przez ministerstwo rolnictwa komunikat w sprawie układu z firmą „Century” nie tylko niczego nie wyjaśnia, ale musi obudzić najwyższe zdumienie i zaniepokojenie co do całej państwowej gospodarki leśnej. Ministerstwo rolnictwa potwierdza, że „spółka uchyliła istotnym warunkom zawartych z nią umów, dotyczących terminowej spłaty należności za drzewo, oraz zakazu cesji na rzecz osób trzecich praw i obowiązków umownych”.

„Innymi słowy: „Century” zamiast eksportować drzewo i wzmacniać przez to bilans handlowy Polski, sprzedawało je za dolary i funty na cele wewnętrzne użytku, przez co nie tylko stwarzało konkurencję produkcji krajowej, a więc przede wszystkim lasom państwowym, lecz uzyskane waluty wywoziła zagranicę, nie płacąc skarbowi należności za drzewo według umowy. Przez to „Century” złamała umowę, dając rządowi prawo i możliwość rozwiązania jej nie tylko bez żadnego odszkodowania, ale nawet z zatrzymaniem kaucji w wysokości 50.000 funtów szterlingów i niewywiezionego drzewa.

„I tak też ministerstwo rolnictwa pierwotnie postąpiło. Obecnie po zerwaniu fatalnej ugody ministerstwo tłumaczy się, że spółka „Century” zakwestjonowała „zasadność prawną” rozwiązania umowy, a skutkiem tego ministerstwu pozostały dwie drogi do wyboru: proces albo polubowne załatwienie sporu. Tutaj czytamy z ostupieniem takie nadzwyczajne tłumaczenie się.

„Droga sądowa, według wszelkiego prawdopodobieństwa przyniosłaby wyrok dla skarbu państwa korzystny, z natury jednak rzeczy musiałaby trwać dość długo, uniemożliwiając na cały czas jej trwania eksploatację spornych obiektów. Biorąc powyższe pod uwagę, jak również rozważywszy najszczegółowiej wszystkie inne względy z wyborem tej drogi związane, ministerstwo rolnictwa uznało za właściwe przyjąć propozycję polubownego załatwienia sporu i niezwłocznie przystąpić do pertraktacji”.

„Argumentacja niesłychana! Ministerstwo rozwiązuje umowę, ma „wszelkie prawdopodobieństwo” wygrania procesu i nagle w obawie, że proces może trwać „dość długo”, go dzi się na zapłacenie kilkudziesięciu milionów złotych w drodze „polubownej”!

„Czy ministerstwo, rozwiązując umowę, nie przewidziało tego, że spółka „Century”, nie mając nic do stracenia, będzie próbowała drogi sądowej? Czy rząd nie ma sposobów na przyspieszenie procesu? Czy ministerstwo rolnictwa nie wie, że z chwilą wytoczenia procesu sąd może wydać zarządzenie celem zabezpieczenia interesów państwa? Czy p. minister rolnictwa nie rozumie, że taki przebieg całej sprawy poza kolosalnymi stratami materialnymi obniża prestiż państwa?”

„A wreszcie: Ile dostała „Century” za odstąpienie od umowy i pretensji? Ministerstwo wymienia sumę 375.000 funtów szterlingów i dodaje, że skarb państwa „zrezygnował z zastosowania rygorów karnych, w umowach przewidzianych na wypadek jednostronnego ich rozwiązania z winy spółki”. Co to znaczy? To znaczy, że oddano spółce „Century” kaucję, pozostawiono jej ścięte, względnie obrobione drzewo i zapłacono za wykonane urządzenia przemysłowe.

„Ile kosztuje to wszystko, z czego ministerstwo zrezygnowało, choć mogło nie zrezygnować i wygrać sprawę w sądzie? Czy prawdą jest, że wartość tych rygorów karnych przekracza znacznie sumę 40 milionów złotych?”

„To wszystko musi być wyjaśnione nie przez komunikaty i sprostowania P. A. T., lecz w Sejmie. Za długo trwają wakacje sejmowe! W miarę ich przeciągania się powstają afery, jakich nie było dotąd w Polsce, a wogóle niewiele na świecie. Budownictwo pocztowe, — walące się domy kolejowe w Chełmie, — Harriman, — „Century”, — to stanowczo za wiele!

Tego nie zniesie nawet „najrafiniejšia twórczość”. Tajemnica puszczy białowieskiej musi być wyjaśniona!”

675-lecie Cechu Mistrzów Piekarskich

Podniosły przebieg jubileuszu — Udział duchownych, świeckich, społeczeństwa i prasy

Cech Mistrzów Piekarskich w Poznaniu zaliczyć trzeba do najstarszych korporacji zawodowych w Polsce. Data jego założenia przypada na drugą połowę XIII wieku. Brak dokumentów dotyczących powstania cechu utrudnia stwierdzenie dokładnej daty, a jedynie na sztandarze cechowym jest napis 1253, jako rok założenia. Istnienie cechu piekarzy poznańskich zostało potwierdzone w r. 1280 przywilejem Przemysława II o jatkach rzemieślniczych, piekarskich i innych, wreszcie w r. 1288, jak wynika z dokumentu o sprzedaży młyna przez ówczesnego sołtysa miasta Poznania. Wówczas zażywał cech piekarzy w Poznaniu tak wielkiego znaczenia, że w magistracie miejskim zasiadało aż dwu piekarzy. Najstarszy zapis o istnieniu cechu piekarskiego zachowany po dzisiejsze czasy, to spis poznański cechów z 1440 r., a najstarszym statut. cechu, to statut z r. 1555 — potwierdzony przez króla Zygmunta Augusta na sejmie piotrkowskim, złożony przez bractwo do Komisji Dobrego Porządku. Do najstarszych pamiątek zalicza cech artystycznie rzeźbioną ładę, (skarbiec cechu) fundowaną prawdopodobnie w XVII wieku, służącą do przechowywania ważnych dokumentów i skarbu cechowego, wreszcie pochodzący z starego drzewca sztandaru, herb cechowy, rzeźbiony ręką prawdziwego artysty.

W długim okresie istnienia, życie cechowe piekarstwa poznańskiego przechodziło różne fazy. Mimo osłabienia żywiołu polskiego w pierwszej połowie XIX wieku, poznański cech piekarski pilnie przestrzegał starych tradycji, biorąc udział w procesjach Bożego Ciała i mszach cechowych w dzień patronki cechu św. Anny, pogrzebach braci cechowej i t. p.

Później mimo, że cechmistrzami wielokrotnie byli Niemcy, w zarządzie zasiadało zwykle kilku Polaków, a w r. 1910 żywił polski stanowiąc już dwie trzecie członków. Dzięki takiemu wzrostowi, pisano wówczas protokoły

w językach polskim i niemieckim. Była to wielka zdobycz poznańskiego mieszczaństwa. Od r. 1914 do 1927 był cechmistrzem znany obywatel poznański p. Leon Tuerk, który się do brze zasłużył dla poznańskiego Cechu Mistrzów Piekarskich; od 1927 r. jest cechmistrzem p. Bartkowski.

Jako o niezwykle przykłądnie poświęcenia dla cechu wypada wspomnieć o p. Kazimierzu Sporakowskim, który od 25 lat bez przerwy piastuje urząd skarbnika.

W roku ubiegłym upłynęło 675 lat od chwili założenia Cechu Mistrzów Piekarskich w Poznaniu. Z uwagi na odbywającą się Powszechną Wystawę Krajową, obchód rzadkiego jubileuszu przełożono na rok bieżący. Uroczystości jubileuszowe rozpoczęły się wczoraj, w związku z ogólnopolskim zjazdem piekarstwa polskiego.

Rano o godz. 7 rozpoczęła się zbiórka uczestników zjazdu w sali poznańskiego Zwierzynca, skąd nastąpił wyjazd do kościoła OO. Jezuitów na nabożeństwo o godz. 9.30. Po nabożeństwie wyruszył poprzedzany orkiestrą pochód z licznymi sztandarami ce-

ZNAMOMIENIE
WODA KOLONSKA
MAJOLA

Pw 108852-6,424

Kino Renaissance, Poznań, Kantata 8/9

Od dziś nadzwyczajny przebieg z DOUGLASEM FAIRBANKSEM w roli głównej w filmie p. t.

Miasto Cudów

Dramat w 11 aktach. Dla wszystkich dozwolony. bww 427

DZIAŁ GOSPODARCZY

O wydajności pracy polskiej

chów wielkopolskich, śląskich, pomorskich, warszawskich i i. do tejże samej sali na uroczystościowe zebranie. O godzinie 12 odbyło się otwarcie zebrania uroczystościowego.

Zebranie zajął jako prezes p. A. Bartkowski. Mówca wskazał na uroczysty moment jubileuszu 675-lecia istnienia Cechu Mistrzów Piekarskich w Poznaniu, podnosząc konieczność nawiązania do starych tradycji cechowych, aby podnieść przechodzące ciężki kryzys rzemiosło piekarskie. Następnie w serdecznych słowach powitał przybyłego w zastępstwie J. E. ks. Kardynała Prymasa ks. infułata Kłosa, przedstawicieli Sejmu, władz, bratniej organizacji i prasy tak codziennej jak i zawodowej. Przemówienie swoje zakończył mówca okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i Jej Prezydenta, podjętym przez zebranie. Orkiestra odegrała hymn narodowy.

Nastąpiły przemówienia reprezentacyjne. Wśród burzy oklasków i owacji, przemówił jako pierwszy, składając życzenia, ks. infułat Kłos, jako przedstawiciel J. Em. ks. Kardynała Prymasa, bawiącego w Skalmierzycach na zjeździe eucharystycznym. W podniosłych słowach wskazał dostojny mówca na znaczenie piekarstwa jako zawodu, wytwarzającego artykuł codziennej potrzeby, chleb, o który przecież prosimy w codziennej modlitwie. Następnie złożył mówca życzenia w imieniu redakcji „Przewodnika Katolickiego”, snując trafną nad wyraz analogię o podobieństwie pracy redaktora w dobrym piśmie z pracą piekarza, jako tych, co podają szerokim rzeszom codzienną, pożądaną strawę, kończąc staropolskim „Szczęść Boże”.

W imieniu p. wojewody złożył życzenia p. Gluck; imieniem magistratu przemawiał p. radca St. Nowicki. — Składając życzenia w imieniu miasta i własnym, wyraził mówca podziękowanie za zwołanie zjazdu do Poznania w czasie odbywania P. W. K.

Burza oklasków towarzyszyła przemówieniu seniora rzemiosła wielkopolskich p. posia Miklaszewskiego. Mówca wita rzeszę przybyłych z dalekich stron Polski rzemieślników, by uczestniczyć nie tylko w zjeździe piekarstwa całej Polski, ale w podniosłej uroczystości jubileuszowej. Nawiązując do wykazanej w czasie niewoli ciężkiej pracy, wspieranej piekarni tradycjami cechowymi, życzeniem by piękne te tradycje odrodziły się jaknajokazalej, dla pożytku rzemiosła polskiego i chrześcijańskiego dla dobra narodu i państwa, zakończył poseł Miklaszewski swoje gorące oklaskiwane przemówienie. W im. Izby Rzemieślniczej i własnym, przemówił p. syndyk Juszczak.

Nastąpił długi szereg przemówień dalszych. I tak m. in. przemawiali im. Organiz. Rzemiosła Rzeźnickiego w Polsce p. Syller, im. Związku Cechów Piekarskich na Pomorzu p. Krzeczmański, im. Związku Cechów Stolarskich i Związku Towarzystw Rzemieślniczo - Przemysłowych p. radny Stanisław Libera, w im. Związku Cechów Krawiectwa Damskiego p. cechmistrz Trawiński.

Następnie sekretarz cechu - jubilat p. Kopydłowski z Poznania, streścił dzieje Cechu Mistrzów Piekarskich w Poznaniu.

Nastąpiła ceremonia wręczenia gwoździ pamiątkowych. M. inni wręczyli gwoździe pamiątkowe cech mistrzów piekarskich stoł. m. Warszawy (p. Tschirschnitz z Warszawy), cech piekarzy Górnego Śląska (p. Artur Kmiotek z Katowic wręczył ozdoby puhar), imieniem cechu przemysłowego piekarzy w Katowicach (p. Lamla), cech piekarzy w Lesznie (p. Nowaczyński), cech piekarzy w Częstochowie (p. Stanisław Brodziński), cech piekarzy łódzkich (p. Jan Wandachowicz), cech mistrzów ślusarskich w Poznaniu (p. Żurowski), cech piek. na okręg zbąszyński - nowotomyski (p. Banaszyński), Związek Czeladzi Piekarskich (p. Kubicki), tow. cechowe czeladzi piekarskiej (p. Rządkowski), cech piek. w Inowrocławiu (p. Witwicki), prezes związków cechów piekarskich na Pomorzu (p. Józefowicz z Brodnicy), z Krakowa p. Molicz itd.

Na zakończenie w serdecznych słowach podziękował uczestnikom podniosłych uroczystości senj. cechu - jubilat p. Kazimierz Sporakowski. Po zebraniu odbył się wspólny obiad, do którego zasiadło około 700 osób.

Popołudniu uczestnicy zjazdu zwiedzili Powz. Wystawę Krajową i poświęcili czas na zapoznanie się z towarzyskimi. W dniu dzisiejszym rano w sali Ogrodu Zoologicznego rozpoczęły się obrady ogólnopolskiego kongresu piekarstwa polskiego. (k)

W nagłówkach listowników „Ligi Pracy” widnieje sentencja Emersona: „Praca wyteżona i praca wydajna są to pojęcia przeciwne: pracować z wyteżeniem, znaczy używać większego wysiłku, pracować zaś wydajnie, znaczy osiągnąć cel z mniejszym wysiłkiem”.

Transponując powyższe powiedzenie na definicję działalności Ligi Pracy i jej prezesa p. inż. Piotra Drzewieckiego, nie wiadomo czy powiedzieć, że jest ona wyteżona, gdyż nie szczędzi wysiłków przy szerzeniu hasła, o których mowa w statucie ligi, czy też, że jest wydajna, sądząc po coraz szerszym rozgłosie, jakim się cieszą wystąpienia Ligi i jej publikacje.

Ostatnio znowu ukazała się praca p. Drzewieckiego p. t. „Polska na progu nowego dziesięciolecia”, w której autor rozważa, co jest istotnym powodem niskiego dobrobytu ludności polskiej.

Jak niski jest standart życiowy Polaków, o tem świadczy porównanie dochodów Polaka z dochodami Yankee’a i Niemca. Suma, która zostaje Polakowi po opłaceniu wydatków na wyżywienie i świadczeń publicznych jest 4,5 razy mniejsza niż „reszta” u Niemca, a aż 20 razy mniejsza niż u Amerykanina.

Tymczasem warunki rozwojowe Polski są wspaniałe. Geograf angielski, Griffith Taylor ułożył obraz i dokładną ocenę dla 74 terytoriów na kuli ziemskiej pod względem ich dogodności dla gospodarczego rozwoju zamieszkującej je ludności. Z rezultatów tej oceny wynika, że terytorjum Polski znajduje się na 3-ciem miejscu w Europie, a na 5-tym w świecie pod względem przychylności warunków przyrodzonych dla rozwoju gospodarczego ludności.

Jak dalece stan gospodarczy Polski nie odpowiada posiadanym przychylnym możliwościom, świadczy udział Polski w wymianie międzynarodowej, tak co do rozmiaru jak i co do charakteru tej wymiany. Co do rozmiaru, to Polska, choć bogato uposażona, w szeregu państw zajmuje miejsce poza biednymi i małymi narodami.

Na charakter wymiany towarowej Polski z zagranicą ujemne światło rzuca porównanie wartości tonny eksportu do wartości tonny importu; stosunek ten wynosi 1 do 5, t. j. wartość tonny importu przekracza pięciokrotnie wartość tonny wywozu. Stąd wniosek, że Polska sprzedaje swoje zasoby, zamiast pracy swej ludności, że nabywa pracę obcych, podczas gdy w kraju jest brak pracy dla bezrobotnych.

Mamy ludność pracowitą, mamy wielkie bogactwa naturalne, dlaczego więc jesteśmy tak ubodzy?, pyta autor, odpowiadając zarazem przykładem Szwajcarii.

Kraj to źle położony, bez dostępu do morza, wysoko nad jego poziomem, o małej i nieurodzajnej powierzchni gleby, bez węgla i surowców. Mimo naturalnego swego ubóstwa Szwajcaria odznacza się kulturą, dobrobytem i oświatą. Dlaczego?

Blizsze rozważanie źródeł dobrobytu Szwajcarii doprowadza do wniosku, iż trudne warunki, w jakich znajdowała się od wieków ludność tego ubogo od przyrody uposażonego kraju, są istotnym źródłem, z którego powstała niezwykła wydajność pracy szwajcarskiej. Trudne bowiem warunki zmuszają człowieka do poszukiwania takich dróg, zapewniających egzystencję, na które nie zdobywają się zwykłe narody, bogate od przyrody uposażone. Swoją dobrobyt ludność szwajcarską zawdzięcza uczciwej pracy i inteligencji. Warunki przyrodzone nie stanowią jeszcze o dobrobycie ludności na niem zamieszkałej!

Dowodem tego — Polska. Wtedy, gdy w zachodniej Europie na kilometr kwadr., a w Danji zaledwie 34 mieszkańców, w Polsce na roli niedostatecznie zmniejszonej żyje dwa razy więcej ludności niż w Europie zachodniej. Stąd wynikają: przede wszystkim niezmiernie niska wydajność roli, liczona na głowę mieszkańca, następnie niedostateczne odżywianie się ludno-

*) Nakładem „Ligi Pracy”, Warszawa — ul. Crackiego 5. Cena: 1.— zł.

ści. Szybki przyrost ludności pogarsza na wsi ten niedogodny stosunek.

Dlatego p. prezes Drzewiecki domaga się polityki gospodarczej, mogącej dać zatrudnienie ludności polskiej, dlatego autor domaga się uprzedmiotowienia kraju, które jedynie, zdaniem jego zdolne jest podnieść wytwórczość wsi, odciągając ludność do pracy w przemyśle, handlu i innych zawodach. Podniesiona wtedy będzie wytwórczość na głowę rolnika, podniesiona będzie jego zamożność, zwiększona wewnętrzna konsumpcja, mogąca dać podstawy dla produkcji przemysłowej.

Podniesienie wydajności i sprawności pracy przynosi niezliczone korzyści, zarówno poszczególnym jednostkom, jak i społeczeństwu. Udowodnia to poniższe zestawienie, przy pomocy którego prezes „Ligi Pracy” obrazuje doniosłość społecznego wpływu wydajności i sprawności pracy, obniżających koszty produkcji.

Obniżenie kosztu produkcji stwarza następujący cykl dobrobytu:

1. umożliwia obniżkę ceny towaru;
2. umożliwia też podwyżkę płac za pracę;
3. umożliwia użycie zwiększonego zysku na powiększenie i polepszenie produkcji;
4. zwiększa tem i podaż zapotrzebowania;
5. podnosi więc konsumpcję i produkcję.

Jednocześnie zjawisk 1. i 2. szczególnie jest dobroczynna, gdyż obniża koszty utrzymania i zwiększa budżet pracownika, co głównie sprzyja tworzeniu oszczędności i kapitalizacji.

Oto dlaczego trzeba dążyć w Polsce do uświęcenia pracy wydajnej, która jest

„tak twórczą dla rozwoju ludności, jak promienie słoneczne są motorem twórczym dla świata roślinnego”.

T. K-j.

Krótkie informacje gospodarcze

— W nr. 107 „Monitora Polskiego” z dn. 26 lipca 1929 r. ogłoszono, iż Bank Polski w Warszawie i jego oddziały prowincjonalne wydawać będą, poczynając od 29 lipca 1929 r., nowe monety srebrne 5-o złotych oraz niklowe 1 złotowe.

— W drugiej dekadzie lipca przybyło do portu gdyńskiego 59 statków z ładunkiem towarowym 19.882 t., wyszło 62 statki z ładunkiem 89.908 t. Ogólny zatem obrót w drugiej dekadzie wyniósł 109.790 t.

— Dnia 20 bm. na całym terenie Województwa Lubelskiego rozpoczęły się żniwa. Rolnicy twierdzą, że zbiory tegoroczne przedstawiają się lepiej niż w roku ub.

— Prasa moskiewska ogłasza dekret o rozpoczęciu subsypcji na trzecią państwową wewnętrzną pożyczkę industrializacyjną na sumę 750 milionów rubli.

— Raport p. Charles Dewey za II kwartał b. r. został już skończony i oddany do druku. W połowie przyszłego tygodnia zostanie on wysłany do Nowego Jorku i Paryża, a następnie dopiero będzie podany do wiadomości publicznej. U nas pojawi się najprawdopodobniej około 10 sierpnia.

— Izba rumuńska przyjęła ustawę o nowej taryfie celną, która poważnie zmniejsza stawki importowe.

KRONIKA GOSPODARZA

(k) Zmiana w bilansie Banku Polskiego. Bilans Banku Polskiego za drugą dekadę lipca r. b. wykazuje zapas złota 627 milj. zł. Pieniądze i należności zagraniczne zmniejszyły się o 2,2 milj. zł. (519,4 milj. zł.) Portfel wekslowy zmniejszył się o 15,9 milj. zł. (694 milj. zł.), również i pożyczki zastawowe zmniejszyły się o 2,3 milj. zł. (84 milj. złotych.) Natychmiast płatne zobowiązania (507,8 milj. zł.) i obieg biletów bankowych (1.200,3 milj. zł.), łącznie zmniejszyły się o 25,2 milj. zł. do sumy 1.708,2 milj. zł. Inne pożyczki bez większych zmian.

(k) Komunikat Wielkopolskiej izby skarbowej. Wielkopolska izba skarbową komunikuje, że wykonanie egzekucji na jej obszarze zostało objęte częściowo przez własne organa skarbowe. Podając to do wiadomości zaleca izba skarbową ściśle przestrzeganie terminów płatności podatków i należności skarbowych zarówno bieżących jakoteż i zaległych odroczonech względnie rozłożonych na raty, a to celem uchronienia się od przykrości i kosztów związanych z egzekucją. Zarazem wyjaśnia izba skarbową, że nieuiszczone w terminach płatności państwowe podatki bezpośrednio wraz z dodatkami państwowymi, wymierzone opłaty stemplowe oraz podatki do tych podatków i opłat a temsamem i wszelkie ustawy unormowane z liczką uważa się za zaległości, które mogą być natychmiast t. j. już nawet następnego dnia po terminie płatności egzekwowane. Postanowienie art. 3 z ust. z 31 VII. 1924 Dz. R. P. Nr. 73/24 poz. 721 normujące pobór odsetek poczynszy od 15-go dnia po upły-

wie terminu płatności, dotyczy tylko odsetek względnie kar za zwłokę (dla których ten ulgowy termin jest przepisany) nie zwalnia jednak wadz skarbowych od obowiązku egzekwowania zaległości natychmiast po upływie terminu płatności, jak to niektórzy płatnicy mylnie interpretują.

(k) Przepisy wykonawcze do rozporządzenia w sprawie zwrotu cła przy wywozie ryżu. W nr. 170 „Monitora Polskiego” z dn. 26 lipca 1929 r. ogłoszone zostało rozporządzenie ministra skarbu z dn. 15 lipca 1929 r. dotyczące przepisów wykonawczych do rozporządzenia z dnia 26 kwietnia 1929 r. w sprawie zwrotu cła przy wywozie ryżu wyluszczonego, polerowanego oraz produktów ryżowych. Kierownik ministerstwa skarbu, w rozporządzeniu tym zarządził, iż do wywozu zagranicę za zwrotem cła dopuszczone są wytwarzane w kraju ryż wyluszczone, polerowane, mąka ryżowa wszelkich gatunków, krysik oraz puder ryżowy. Do dokonywania wyprawy celnej wyżej wyszczególnionych produktów, do wystawiania kwitów wywozowych i przyjmowania tych kwitów przy uiszczeniu cła (a nie ubocznych należności celnych) upoważnia się wszystkie kolejowe i morskie urzędy celne położone na obszarze politycznym Rzeczypospolitej Polskiej. Dalej w rozporządzeniu wyszczególnione są zasady ustalone przy odprawie celnej, jakoteż przy wystawianiu i przyjmowaniu kwitów. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od 12 czerwca 1929 r. Rozporządzenie podpisał kierownik ministerstwa skarbu p. Ignacy Matuzewski.

Z ZAGRANICZNY

(z) Angielscy kupcy w Sowieciech. Przedstawiciele firm drzewnych konferowali w dniu wczorajszym z ekspertami sowieckimi w sprawie zakupu drzewa. W związku z tą konferencją przedstawiciele angielscy wyjeżdżają do okręgu Białego Morza.

(z) Zwyżka ceny mięsa w Niemczech. „Berliner Tageblatt” zamieszcza notatkę, podkreślając, iż ceny na mięso wieprzowe wykazują w ostatnich tygodniach w handlu detalicznym bardzo silną tendencję zwyżkową. W porównaniu z cenami w miesiącu czerwcu zwyżka wynosi 30 fenigów na kg. Ceny w rzeźniach wskazują na to, że tendencja zwyżkowa na rynku będzie trwać nadal. Według wszelkiego prawdopodobieństwa nie można liczyć na zniżkę cen, gdyż kontyngent nierogaczyny spadł w porównaniu z ubiegłym rokiem o 17%, i w Niemczech odczuwa się brak taniego i dobrego mięsa. Wobec tych wysokich cen „Berliner Tageblatt” przypuszcza, iż koła rolnicze zrezygnują może ze swego oporu przeciwko importowi mięsa do Niemiec.

Z Wydawnictw

(w) Prawo o emigracji w Polsce. Nakładem ministerstwa pracy i opieki społecznej ukazała się w druku praca pp. S. Iwanowskiego i K. Mamrota p. t. „Prawo o emigracji w Polsce”. W książce tej, która obejmuje 540 stron druku, zebrane są teksty obowiązujących u nas ustaw, rozporządzeń, instrukcji oraz układów międzynarodowych z zakresu emigracji. Osobne dodatki tworzą przepisy krajów emigracyjnych o warunkach wjazdu emigrantów z Polski oraz wykazy polskich państwowych organów emigracyjnych, urzędów konsularnych R. P. w ważniejszych krajach emigracyjnych i przedsiębiorstw przewozowych posiadających koncesje na przewóz emigrantów z Polski. Książka jest do nabycia w ministerstwie pracy i opieki społecznej oraz we wszystkich większych księgarniach. Cena zł 9,50.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowny, parytet Poznań, ładunk wagonowo, dostawa bieżąca, za 100 kg:

Standardy: a) żyta poznańskiego 699,5 gr. (118,7 f. w. h.); b) żyta pomorskiego 693,5 gr. (117,5 f. w. h.); c) pszenicy poznańskiej i pomorskiej 755 gr. (127,9 f. w. h.); d) owsa poznańskiego i pomorskiego 461,5 gr. (77,9 f. w. h.); e) notowania maki żytniej na podstawie urzędowo ustalonego typu (70%).

Poznań dnia 29. 7. 1929.

„Ceny orientacyjne”

parytet Poznań

Zyto stare	24,50—25,50
Usposobienie stałe.	
Zyto nowe suche do przemiału	26,00—27,00
Pszenica stara	47,50—48,50
Usposobienie stałe.	
Jęczmień przemiałowy	28,00—29,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	24,50—27,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia w workach według urzędowo ustalonego typu (70%)	38,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 85% w worku	73,50—77,50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	19,50—20,50
Otręby pszenne	22,00—23,00
Łubin niebieski	30,00—31,00
Łubin żółty	40,00—45,00
Tatarska	43,00—46,00

Ogólne usposobienie spokojne.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Niszczycielski pochód burz

Ogromne szkody na Pomorzu — Budynki — poprzewracane, drzewa — powyrwane z korzeniami. — Liczne pożary

Nasz korespondent pomorski (tt) donosi:

Silne burze oraz niebywałe wichury, które w ostatnich dniach nawiedziły Pomorze, wyrządziły i w powiecie tucholskim poważne szkody.

W Sliwiczach zniszczył grom całe gospodarstwo p. Muzoła, przyczem straty wynoszą 15 000 zł, a poszkodowany nie był ubezpieczony. W Bagienicy uderzył piorun w zabudowania właściciela ziemskiego p. Hassa i zniszczył stajnię, stodołę, chlew, część żywego inwentarza oraz maszyny rolnicze, wyrządzając łącznie szkody na 35 000 zł. W Pruszczu spalił się stóg zboża. Rahra i poszło w ten sposób z dymem 3 000 złotych.

W okolicy Trutnowa uderzył grom w robotnika Ossowskiego, liczącego około 50 lat, który zajęty na łące, schronił się przed nadciągającą burzą pod drzewa. Ossowski padł trupem na miejscu.

W Pamiętowie i przyległych wioskach zniszczyła burza z gradem 90 proc. żyta na pniu oraz około 80 proc. jęczmienia. Poza tem są wielkie szkody w sadach owocowych, lasach i alejach, oraz budynkach.

W powiecie świeckim wyrządziła ostatnia trąba powietrzna — jakiej na-

wet najst arsi ludzie nie pamiętają — niebywałe szkody w budynkach, jak i w drzewostanie.

W Brukniewie zostały zniszczone kompletnie cztery stodoły, a mianowicie pp.: Reckiemu, Kałasowi, Rybakowi i Langowej. W Suchoj wichura zerwała dach z masywnej stajni rolnika p. Kulczyka. W Zalesiu uległy zniszczeniu sady owocowe, przyczem duże drzewa są powyrwane z korzeniami. Cały szereg stodoł wichura powyrwała jak domki z kart, przenosząc na dalekie odległości dachy ze stajen, a nawet domów mieszkalnych. To samo jest w Świekatowie, a w Tuszyńcu n. p. uległy stajnia i stodoła p. Engwera całkowitemu zniszczeniu. Wielkie straty ma właściciel majątności Szewno p. Mende, któremu wichor zerwał dach olbrzymiej masywnej stajni i porzucił na pole.

W Żuławach wywrócona została część drzew, liczących około 200 lat, a rosnących w pięknej alei. W Bukówcu oraz Ostrowitem leżą zniszczone wiatrak. W Przysiersku, Terespolu oraz Marjankach — wszędzie widnieją ogromne szkody w budynkach, ogrodach, nad szosami drzewa leżą polamane, a telefony są pozrywane.

Po zjeździe gwiazdzistym

Kto otrzymał nagrody.

W niedzielę ukończył się ogólnopolski raid gwiazdzisty do Poznania na P. W. K. Prawie wszystkie wozy ukończyły raid, który wywołał duże zainteresowanie poszczególnych ośrodkach automobilowych. W indywidualnej klasyfikacji pierwsze miejsce zajął 1) inż. Duszyński z (Autom. kl. Wielk.) który na samochodzie „Tatra” (4 cyl.) przejechał ogółem 1074 km uzyskując 533,70 p.; 2) Wł. Boski na „A. D. R.” 1149,50 km, uzyskując 531,48 p.; 3) Zawidowski Ed. (Małop. Kl.) na samochodzie „A. D. R.” 1176,0 — 524,80 p.; 4) Stanisław Sierzyński (Autom. Kl. Wielk.) na „A. D. R.” 1030 — 520,50 p.

Nagrodę dla pań uzyskała p. Ludwika Paprocka z Warszawy, która na „A. D. R.” przejechała 827 km, uzyskując 519,30 p. Nagrodę pamiątkową P. W. K. zdobył zespołowo Łódzki A. K. który w ogólnej punktacji uzyskał pierwsze miejsce z największą ilością zdobytych punktów 16.200, 2) Kr. kowski A. K. 13.695 p., 3) Automobilkl. Pol. z Warszawy 10.200 W. K. A. 7.800 p., 4) Małopolski K. A. 3.335. Nagrodę przechodnią banku „Vesta” przyznano Łódzkiemu A. K. który w tej punktacji uzyskał 25.593 p. Nagrodę przechodnią Łódz. A. K. uzyskał Mał. K. A., zdobywając 503 p. Nagrodę przechodnią Śląsk. A. K. zdobył Łódzki A. K. z 25.076,40 p.

Z nagród specjalnych przyznano 1) Łódzkiemu K. A. p. Triebemu za najlepszy wynik członka tego klubu; 2) nagrodę Kom. Sport. Automobilkl. Wielk. p. inż. Duszyńskiemu za najlepszy wynik członka tego klubu. Nagrodę fy „Praga” zdobyli 1) p. Sliwińska (AW.) 2) p. Szulc (A. W.), 3) p. Szulc (A. W.) za najlepszy wynik na najstarszym samochodzie.

W pościgu za balonem pierwsze miejsce zajął kpt. Rojek (A. W.), 2) inż. Duszyński, 3) Chrzaszcz (KKA), 4) Bukowiecki (KKA), 5) Ratajczak (AW), 6) dr. Schweizer (LAK). Plakietę za najlichnniejszy udział przyznano Automobilkl. Wielk. a nagrodę specjalną fy Gargiole Mobiloil p. Bittner (AW).

Niestety raid nie odbył się bez wypadków o których donosiliśmy ogólnikowo. Jeden z nich zakończył się nieszczęśliwie, gdyż dwa samochody biorące udział w zjeździe zderzyły się na szosie tuż pod Ostrowem, przyczem samochód pani Hoffmannowej z Łodzi („Tatra”) uległ uszkodzeniu wyrzucił się. Pasażerka odniosła ciężkie obrażenia tak, że musiano ją przewieźć do szpitala. Dalszy wypadek już nie tak groźny miał p. Beszterda z Poznania, którego pod Chojnicami na zakręcie również wywróciło się, jednak pasażerowie wyszli bez szwanku.

Pl. Sapiieżyński — Polna

Nową linię autobusową zaprowadził dyrekcja P. K. E.

Dyrekcja P. K. E. w celu udogodnienia publiczności zaprowadziła nową linię autobusową na szlaku Polna (Klinika Położ.) — pl. Sapiieżyński. Ponieważ z pl. Sapiieżyńskiego tramwaj już nie wyjeżdża, przeto autobusy będą mogły z powodzeniem utrzymywać komunikację na tym odcinku.

Linię tramwajową skasowano z tych względów, że przy zaprowadzeniu nowych wozów, które już nadeszły mogłyby powstać niebezpieczeństwo przy

wielkich i nagłych skrętach na pl. Nowomiejskim. Ułożenie na wspomnianym placu toru przez środek, wymagałoby usunięcia pomnika Perseusza, co pociąga znów za sobą b. poważne koszty.

Trasa autobusowa jest następująca: ul. Polna, Patr. Jackowskiego, Kraszewskiego, Słowackiego, Mickiewicza, Dąbrowskiego, przez Most Teatralny, ul. Fredry, Sew. Mielżyńskiego, pl. Nowomiejski, Pocztową i zachodnią stronę ul. Sapiieżyńskiego, poczem autobus przejeżdża obok D. O. K. w górę tym samym szlakiem. Dyrekcja P. E. K. dla udogodnienia zaprowadziła dużo przystanków, a mianowicie: ul. Patr. Jackowskiego róg P. Wawrzyniaka, przed ul. Kraszewskiego, Słowackiego róg Prusa, Słowackiego przy ul. Reja, na skrócie ul. Mickiewicza, Most Teatralny, pl. Gwary, pl. Nowomiejski, przed starostwem krajowym, na pl. Sapiieżyńskim i przed starostwem krajowym D. O. K. Autobusy kursują na tej linii co 10 minut.

Wreszcie dla usprawnienia komunikacji zarządono, że tramwaje zdążające w kierunku Wildy względnie Łazarza, mają przystanki nie na pl. Wolności, lecz na Alejach Marcinkowskiego, przy podłużnych drewnianych wysepkach. (z)

KALENDARZYK

Poniedziałek, 29 lipca 1929.

Słońce: wschód 4,07 — zachód 19,51 — długość dnia 15 godz. 44 min. Księżyc: wschód 22,40; — zachód 12,44; — ostatnia kwadra.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Poniedziałek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 13 st. C., wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 752 mm, pochmurno. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 19 st. C., najniższa + 12 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w niedzielę + 0,02; dziś + 0,01.

Kal. rz.-k.: Marta p.; jutro Abdon m.

Kal. słow.: Cierpisław; jutro Ludomir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Złotym Lwem, St. Rynek 75.

Apteka Czerwona, Stary Rynek 37.

Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31.

Apteka pod Eskulapem, ul. Fr. Ratajczaka 12.

Apteka Kolejowej Kasy Chorych, św. Marcin 18.

Apteka Kasy Chorych, ul. Pocztowa 25.

Języc: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. M. Focha 47.

Górczyn: Apteka przy ul. M. Focha 158.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61.

Sołacz: Apteka przy ul. Mazowieckiej 12.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55

Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

tygodnik 8-stronny

bezpłatny

dodatek dla naszych abonentów.

OSOBISTE

— * **Srebrne gody małżeńskie** obchodzi dnia 31 bm. p. Antoni Dykczak z małżonką swą Heleną z domu Łukowska, mieszkający przy ul. Stromej 23. Msza św. na intencję jubilatów odbędzie się tegoż dnia o godz. 9 w kościele parafjalnym Bożego Ciała.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Stow. Współdzierżawców Ogródków Działkowych „Gród Przemysława”**, Walne zebranie odbędzie się dnia 4. sierpnia b. r. o godz. 21 w lokolu p. Palacza przy ulicy Polnej 11, narożnik Bukowskiej. Jeżeli nie stawi się potrzebna ilość członków odbędzie się drugie zebranie pół godziny później, prawomocne bez względu na ilość obecnych członków. Porządek obrad wyłożony jest na miejscu.

— * **II. Zjazd Zw. Tow. Czeladzi Rzemieślniczej na Woj. Poznańskie** odbędzie się dnia 4. sierpnia 1929 w Poznaniu w sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8. Zbiórka o godz. 9 w tejże sali, poczem wyjazd do kościoła OO. Jezuitów. O godz. 11 otwarcie zjazdu. Towarzystwa czeladnicze, które z jakiegokolwiek bądź przyczyn zaproszeń nie otrzymały, zapraszamy na zjazd. Czeladnicy stawcie się licznie na zjazd, a dacie tem samem dowód, że sprawa rzemiosła nie jest Wam obojętna.

— * **Narodowa Organizacja Kobiet, Języc.** Zebranie odbędzie się dnia 31. bm. o godzinie 20 w lokalu p. Kasperkowej. Wykład wygłosi p. Janczak.

— * **Kolo Kierownicze Ochron w Domu SS. Miłosierdzia** przy ul. św. Józefa nr. 7/8. Roczne walne zebranie odbędzie się dnia 6 sierpnia o godz. 10. Poprzednio o godz. 9 odbędzie się msza św. w kaplicy św. Józefa. Na porządku obrad m. i. referat SS. Dominikanek z Gdańska i wybory zarządu.

PODZIĘKOWANIA

— * Na „Dom Rzemieślniczy”. Pan Tomasz Zapłacki, współwłaściciel firmy B. Ziolkowski i Ska w Poznaniu, ul. Emilji Szczanieckiej nr. 4 b, ofiarował dla budowy „Domu Rzemieślniczego” dwa duże kotły miedziane. Za hojny dar składamy niniejszem szlachetnemu ofiarodawcy serdeczne podziękowanie staropolskim „Bóg zapłać”. (—) Juszcak (—) Zuromski

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Za spokój duszy śp. Andrzeja Kaźmierczaka**, radcy miejskiego odprawi się w środę 31 bm., jako w siódmą rocznicę śmierci, nabożeństwo żałobne w kolegiacie farniej o godzinie 9.

— * **Uwaga, uchodźcy z Prus Wschodn. i dawniejsi działacze plebiscytowi.** Celem zorganizowania oddziału poznańskiego „Zrzeszenia Rodaków z Warmii, Mazur i Ziemi Malborskiej” odbędzie się dnia 3. sierpnia o godz. 19.30 w sali hotelu „Continental” w Poznaniu (św. Marcin) zebranie informacyjne. Przyjadą delegaci zarządu głównego: red. St. Nowakowski i Paweł Sowa. Uprasza się o przybycie wszystkich zainteresowanych, tembardziej, że dnia 25 sierpnia odbędzie się zjazd.

— * **Wieniec w Szelagu.** Przygotowania do wienca, który urządzi dnia 4 sierpnia Kolo śpiew. im. „Moniuszki”, są na ukończeniu. Całość przedstawia się bardzo imponująco i zadowoli nawet najwybredniejszych gości. Do tego przyczynia się również piękne tańce ukł. p. J. Mikojaczaka, a w szczególności nowy taniec cygański, który zobaczymy po raz pierwszy. Dożynki wykona zespół około 100 osób w barwnych kostiumach, pod dyr. p. St. Sternalskiego, kapelmistrza 7 p. a. c. Początek koncertu o godzinie 15. Dożynki o godzinie 17. Bilety do nabycia u p. Szejbrowskiego, ul. Fredry 1 i w dniu koncertu przy kasach ogrodu.

— * **Tow. Uczestników Powstania Włkp. z r. 1918/19** Wilda urządzi dnia 4 sierpnia br. zabawę latową w ogrodzie „Columbia” przy Drodze Dębińskiej. Zbiórka dla członków o godz. 14.30 w lokalu posiedzeń p. Zawadkowej, Górna Wilda 75.

— * **Tow. „Rozwój” z Warszawy** komunikuje, że ma następujące placówki do objęcia: W mieście powiatowym w b. Kongresówce kompletnie urządzona drukarnia. Cena około 15.000 zł. — W Hrubieszowie jest do nabycia lokal w bardzo dobrym miejscu z magazynem. Sklep zaopatrzony w towar. Gotówka potrzebna do objęcia 11—15.000 zł. Obrót bardzo dobry. — Lekarze i dentyści znajdują dobre posady na prowincji. — Zdolni blacharze, tapicze-siodlarze i lakiernicy znajdują dobre posady. — Skład apteczny w mieście powiatowym blisko Warszawy z wyrobioną

Przy przeczeniu, bólach głowy, bezsenności, ospałości, przygnębieniu, uczuciu strachu, posiadamy w naturalnej wodzie gorzkiej Franciszka Józefa niezawodny środek domowy do usunięcia wszelkich zaburzeń przewodu pokarmowego w każdym jego odcinku. Powagi lekarskie przyznają, iż nawet u ludzi w starszym wieku woda Franciszka Józefa działa niezawodnie. Zadać w aptekach i drog. nw 2719

firma, 16 lat w jednych rękach, do sprzedania. — Sklep duży ładny do odstąpienia, czynsz dzierżawny 500 zł. rocznie w mieście wojew. lubelskiego. — Do sprzedania zakład fotograficzny, cieszący się dużym powodzeniem. Cena bardzo przystępna. Zakład znajduje się w mieście powiatowym. — Potrzebny zdolny i samodzielny kamasznik do wytwórni obuwniczej oraz majster lakierniczy działu samochodowego. — W Warszawie do sprzedania bardzo ładny duży sklep szcztokarski z dwoma wystawami i pokojem w bardzo dobrym punkcie z urządzeniem, ewentualnie z towarem. — Maszyna Koccelego do nabijania szcztok i druga maszyna do obcinania do sprzedania na bardzo dogodnych warunkach. — Fabryka mechanicznego obuwniczo do sprzedania, sala duża na 30 osób. Maszyna, narzędzia itd. cena całości około 15.000 zł. — W Kutnie do wynajęcia bez odstępnego dwie duże ładne i widne sutereny na sklep lub składy w bardzo handlowym punkcie — Zwracać się do Tow. „Rozwój” w Warszawie, ul. Żurawia 2, za pośrednictwem Związku Samobrony Społecznej „Rozwój” w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 24.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Z targu.** Dnia 29 b. m. na pl. Sapiieżyńskim płacono za nabił: 1 kg. masła wiejskiego 5,20—6,00 zł; masła mleczarskiego 6,40—6,80 zł; twarogu 0,90—1,20 zł; 1 mendel jaj 2,50—2,90 zł; 1 liter śmietany 2,00—2,40 zł; 1 liter mleka pełnego 3,20—4,00 zł. Mięsa: 1 kg. słoniny świeżej 3,20—3,40 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,40 zł; wieprzowiny 3,20—4,00 zł; wołowiny 2,70—4,40 zł; cielęciny 3,20—4,00 zł; skopowiny 3,20—3,60 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4,00—4,20 zł; mózg cielęcy 1,50 zł. Drób: kaczka 5,00—8,00 zł; gęś 9,00—15,00 zł; królik 3,00—3,50 zł; kura 4,00—9,00 zł; para gołębi 2,00—3,00 zł; indyk 10,00 do 15,00 zł; perlica 4,50—5,00 zł; para kurcząt 3,00—6,00 zł. Ryby: 1 kg. szczupaka 7,00—7,60 zł; karpia 6,00—7,00 zł; karasa 3,40—4,00 zł; lina 5,20—6,00 zł; leszcza 4,00 do 4,40 zł; białych ryb 1,60—2,00 zł; okonia 3,00—3,60 zł; węgorza 7,00 zł; suma 4,00 do 5,00 zł. Jarzyny: 1 kg. marchwi 50 do 70 groszy; pęczek młodej marchewki 10 do 20 groszy; 1 kg. ziemniaków 16 groszy; 1 kg. młodych ziemniaków 14—20 groszy; 1 kg. szpinaku 50—70 groszy; buraków 50 do 60 groszy; pęczek młodych buraków 15 groszy; 1 kg. seleru 3,00—4,00 zł; 1 kg. brukwi 30 groszy; 1 kg. groszku strączkowego 70—90 gr.; 1 kg. groszku suszonego 2,00 zł; 1 kg. maku 2,00 zł; 1 liter oleju siemennego 2,80 zł; 1 liter oleju makowego 3,20 zł; główka sałatki świeżej 5 groszy; pęczek rzodkiewek 30—40 gr.; 1 kg. rabarbaru 30—40 gr.; 1 kg. agrestu 2,00—2,60 zł; czereśnie 1,60—4,40 zł; pęczek kalarepy 10-20 gr.; kalafio y 0,30-1,00 zł; ogórki 30—80 groszy; 1 kg. bobu 1,00—1,70 zł; cebula 1,00 zł za 1 kg.; pęczek młodej cebulki 15 groszy. Grzyby: maślaki 2,00 złote; borowiki 3,00—5,00 zł; kurki 1,40—2,20 zł; oślazówki 1,50 zł; mieszane 1,40—2,00 zł; mendel raków 50 do 80 gr.; 1 kg. jagód czarnych 2,00—2,40 zł; poziomek 3,00-3,40; 1 kg. porzeczki 1,60-2,00 malin 2,60—3,00; 1 kg. pomidorów 3,60—4,40 zł; główka białej lub włoskiej kapusty 0,60-1,00 zł; 1 kg. fasoli zielonej 0,40-0,60 zł; wiśnie 1,00—1,60 zł; czarne porzeczki 1,60-2,00; jabłka 1,20 zł za 1 kg. Ruch mało ożywiony. Ceny bez znaczniejszych zmian. (zh)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Na przodownika policji Forwele,** z I. komisariatu, napadło w nocy na niedzielę kilku osobników. Pokaleczonego opatrzyło pogotowie ratunkowe. Napad ten przypuszczalnie jest aktem zemsty (w)

— * **W Poznaniu aresztowano znanego komunistę** Zygmunta Piękniewskiego, który grasował dawniej na terenie naszego miasta jako działacz komunistyczny P.P.S. lewicy. Od pewnego czasu Piękniewski przydzielony był do Krakowa, skąd przyjechał do Poznania z pewnymi instrukcjami, dotyczącymi obchodu 15 rocznicy wypowiedzenia wojny światowej w dniu 1. sierpnia br. Na ożywioną działalność komunisty zwróciła uwagę policja poznańska i aresztowała go. W związku z

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „W imieniu cara”.
Aurora: „Rinaldo Rinaldini”.
Bajka: „Ostatni monarcha”.
Casino: „Złota pantera”.
Colosseum: „Ostani dzień kawalera”.
Corso: „Verdun”.
Edison: Zdrada.
Kapitol: „Złota pantera”.
Metropolis: „Przystań miłosna”.
Odeon: „Tancerka bogów”.
Renaissance: „Miasto cudów”.
Słońce: „Łatwa zdobycz”.
Stylowe: „Twe usta tak kusily mnie”.
Wilsona (Łazarz): „W ogniu i potokach krwi”.

agitacja przeprowadza się jeszcze dalsze dochodzenia. (k)

— * **Włamywacze za kratkami.** Do stolarni p. Wojciecha Matysiaka przy ul. M. Focha 153 włamali się dwaj rabusie i zabrali dwa pasy zapędowe i różne narzędzia stolarskie wartości około 770 zł. Niedługo jednak cieszyli się zdobyczą, bowiem policja zdolała ich wykryć i zabrane przedmioty zwrócić właścicielowi. Okazało się, że kradzieży tej dopuścili się Józef Kozłowski, mieszkający przy ul. M. Focha 135 oraz Stanisław Lewandowski, mieszkający przy tejże ulicy. (z)

— * **Kradzieże i włamania.** Włamano się na strych p. Antoszewskiego Zbigniewa, przy ul. Zielonej 3 skąd skradziono 7 gołębi, wartości 50 złotych. — Z mieszkania p. Minnickiego Zygmunta przy ul. Strzałowej 3 skradziono 3 płaszcze męskie, smoking, walisek oraz rozmaite drobne rzeczy ogólnej wartości 225 złotych. — W kawiarni Pfitznera skradziono p. Sellowi Witoldowi z ul. Patr. Jackowskiego 17, ubranie męskie, parę butów, kostium kąpielowy i rozmaite papiery, ogólnej wartości 265 zł. — Z niezamkniętej piwnicy przy ul. Wspólnej 4, skradziono p. Marcinkowskiemu Stanisławowi rower marki Neumann nr. 556 470, nr. rej. 5531, wartości 120 złotych. Włamano się do chlewa p. Dubisz Weroniki na Ratajach, skąd skradziono cielaka i 2 gęsi, wartości 140 zł. — P. Wysockiemu Feliksowi z Warszawy skradziono z kieszeni 550 zł, książeczkę oszczęd. P. K. O. i dokumenty. — P. Chojce Franciszkowi z Świętobłociszew (G. Śl.) skradziono w tramwaju linii 1 dokumenty i 75 zł gotówki. — P. W. Golusowi, zam. przy ul. Strzeleckiej 31, skradziono w sklepie przy ul. Półwiejskiej 35, tekę zawierającą różne dokumenty. — Z restauracji braci Koteckich na PWK skradziono 84 łyżki, 36 wideł, 32 noże i 10 tac platerowych, ogólnej wartości 530 zł. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Włamywacze w Kurowie** (pow. grodzki) usiłovali wtargnąć do mieszkania rolnika Wawrzyńca Kałka. W jego mieszkaniu znajduje się kasa Banku Ludowego, którą prowadzi p. Kałek. Zbudzony szczeniem psów właściciel mieszkania, otworzył okno, a zauważwszy podkradających się nieznanych osobników strzelił z fuzji na postrach. Bandyci, rzucili się do ucieczki, ostrzeliwując się z rewolwerów. Padło przeszło 10 strzałów. Zarządzony pościg, nie miał niestety pozytywnych wyników. (k)

— * **Utonął w Noteci pod Pakością** 8-letni uczeń szkolny Tadeusz Piłmiński zam. w Pakości. Chłopiec kapkał się, trafił na głębie i poszedł na dno. (k)

— * **Zastrzelono w Raduszu** w pow. międzychodzkiem braci Wawrzyńca i Jana Kurków, którzy napadli w mieszkaniu na Józefę Sitkowską. Obecny jej brat Franciszek Żukowski strzelił do napastników dwukrotnie, raniąc ich śmiertelnie; po krótkim czasie obaj zmarli (k)

— * **Bójka na noże w Keyni** powstała na zabawie domowej urządzonej w mieszkaniu robotnika Kasperskiego. Kilkunastu pchnięciami noża poraniono mieszkańców Keyni Józefa Żołnierczyka i Piotra Kasperskiego. Po odstawieniu wymienionych do szpitala w czasie dalszej bójki pchnięciem noża w pierś ranyony został 22-letni Bronisław Maćkowski w Keyni tak ciężko, że zmarł po 15 min. (k)

— * **Wybuchł pożar w Tucholi**, większej posiadłości rolnej w Rudzkiem Młynie, własność p. Anastazego Iwickiego. Spaliły się wszystkie budynki gospodarcze oraz dom mieszkalny skąd rozszerzył się ogień. Ocalał jedynie położony obok młyn oraz żywy inwentarz, maszyny rolnicze i ruchomości padły pastwą płomieni. Ubezpieczenie za zniszczony obiekt wynosi około 250 000 zł. Pożar powstał prawdopodobnie przez podpalenie, a nawet już są pewne poszlaki w tym względzie. (tt)

— **Zabójstwo. (Pomorze).** Pomiedzy Serockiem a Nowym Jasińcem na szosie został zamordowany w tajemniczy sposób osadnik Wilkowski z Nowego Jasińca, liczący około 30 lat. Wracał on wozem z odwiezioną w sąsiedniej wsi. Strzelono doń trafiając w serce oraz zadano okropne ciosy w głowę a potem zrzucano z woza do rowu; odprężone konie chodzą na przyległym polu. Zbrodniarze zbiegli. (tt)

JARMARKI

— * **Międzychód.** Jarmark na konie i bydło odbędzie się dnia 6. sierpnia rb. Spędz świętą z powodu grasującej choroby zakazany.

— * **Nowy Tomyśl.** Jarmark specjalny na konie, mający odbyć się dnia 1. sierpnia 1929 r.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Wronki.** (Z życia towarzyszt). Dnia 21 b. m. urządził „Sokół” doroczne swe igrzyska sokole, w połączeniu z zawodami pływackimi na rzece Warcie. Wynik zawodów w dystansie 600 mtr. był następujący: I. nagrodę otrzymał Czesław Magdziński, drugą Mieczysław Łapczyński a trzecią Rywczewski. Jako czwarty dopłynął do mety Trynka z Szamotuł. Nagrody w dystansie na 400 mtr. zdobyli Melcer, Słomiński i Holka, należący do Sokola wronieckiego. Po zawodach pływackich przeprowadzono dalsze igrzyska na strzelnicę. Na wyróżnienie zasługują żeńskie gniazda sokole z Poznania i Szamotuł, które popisami swymi wywołały żywe

oklaski licznie zebranej publiczności. Imprezy te zakończono zabawą taneczną w sali p. Koczorowskiego. (wr)

— * **Września.** (Utworzenie kolonii wakacyjnych). Staraniem tutejszego Tow. Właścicieli Ogródków Działkowych pod przewodnictwem p. Skoniecznego urządzono również w bieżącym roku kolonie wakacyjne dla dzieci. Akcji tej udzieliły pomocy finansowej Zw. Tow. Ogródków

Działkowych w Poznaniu. Magistrat m. Wrześni i tutejsza Pow. Kasa Chorych. Z kolonii wakacyjnych korzysta około 250 dzieci, które spędzają wywczas na boiskach ogródków działkowych, przy basenie do kąpania, względnie w ładnym parku Bractwa Kurkowego w Wrześni. Dzieci opiekują się panie z Tow. Młodych Polek. Prócz tego uprawiają dzieci pod nadzorem starszych gimnastykę, marsze i różne gry i zabawy. (y)

O nadużycia w kasach miejskich w Grudziądzu

Zaginiony przekaz pocztowy na biurku przewodniczącego sądu — Nowe wnioski prokuratora i obrony — Dalsze zeznania świadków — Szczygłowa starała się o przechowanie swego majątku — Protokołów z posiedzeń zarządu kasy oszczędności nie odczytywano

Jako dowód rzeczowy znajdują się w aktach sądowych dwa przekazy pocztowe, na których podpisy Lipowskiego i Buchmana są sfalszowane. Trzeci przekaz na 219 zł, wysłany z Warszawy przez właściciela kamienicy Sielskiego, sfalszowany rzekomo przez Kaźmierskiego, był w czasie dochodzeń zaginął. Nagle wypłynął on teraz w niezwyklej okolicznościach na światło dzienne, bo oto przewodniczący sądu, sędzia Chmielewski, znalazł, gdy się udał do swego biura, na stole adresowaną do siebie kopertę, a w niej ów trzeci czek, o którym na każdej rozprawie była mowa. List ten został wrzucony do skrzynki sądowej a następnie złożony w biurze sędziego Ch. Na czeku znajduje się dopisek Szczygły, że kwota, jako zapłacona, została potrącona. Kto ten czek przetrzymywał i w jakim celu go obecnie sądowi doręczył, nie zostało stwierdzone; nieznany nadawca listu starał się, co jest widoczne, zmienić charakter swego pisma, naśladując alfabet drukowany. Wobec tego uchwalił sąd doręczyć wszystkie trzy przekazy wraz z kopertą — na osobnym zaś arkuszu dokonane podpisy Lipowskiego i Buchmana grafologowi Sobierajowi, aby tenże, znając podpisy Kaźmierskiego, porównał podpisy a orzeczenie w tej sprawie złożył na piśmie w przyszły poniedziałek.

Zeznania przesłuchanych świadków obfitowały w dalsze ciekawe szczegóły; zeznano mianowicie, że żona Szczygły rozporządzała znacznymi kwotami, że płatnikom nasyłano egzemplarze, mimo, że rachunki były zapłacone, pobierano dwukrotnie te same podatki, wystawiano fałszywe pokwitowania, że Szczygły przyfalszywał sobie sumy, ściągając za zwłokę, że Lipowski dał egzemplarz polecenie, ażeby klientom bezwzględnie fantowano, o ile zalegają z opłatami.

Niejąka Angelika Szews, szwaczka w Grudziądzu, zeznaje, że w czasie dochodzeń przeciw Szczygłowi przywołana została przez jego żonę do mieszkania. Prosiła ona świadka, aby przyjął jej majątek na przechowanie, który nieco później miała odebrać; wysokości sumy Szczygłowa nie podała.

Świadek nie zgłosiła się po odebranie pieniędzy z obawy przed nieprzyjemnościami.

Żona Szczygły — niezaprzysiężona — zeznaje, że wracając do Polski z Kwidzyna, gdzie mąż jej miał kwaterę wojskową, posiadała wielki majątek, około 120 000 mk. niem., które zamieniła następnie na dolary. Poza tem miała gotówkę w złocie i srebrze. Na pytanie przewodniczącego sądu, czemu, mając takie bogactwa, mąż jej poprzestał na skromnym stanowisku urzędnika, świadka odpowiedź nie daje. W związku z tem zeznaniem wnosi prok. Dewiński o powołanie pewnego właściciela ze Starogo Błonowa na świadka, który potwierdzi, że Szczygły, będąc organistą w Kwidzynie, utracił posadę z powodu sprzeniewierzenia pieniędzy. Świadek Dysarz zna Szczygła, bo mieszka w jego kamienicy, i wie, że Szczygły miał skromne, ubielowane, gdy się do Grudziądza sprowadził i uchodził za biednego. Kupiec Leon Bank, Żyd, nie składa przysięgi, ponieważ wyznanie jego wzbudzało złozenia przysięgi w sobotę. Bank zeznaje, że od Szczygłowej często pożyczał pieniądze, przyczem opowiadała, że to jej majątek z Niemiec; świadek pożyczyl od niej ostatnio około 4000 zł dla niejaka Dybały (Dybała złożył później notarialną gwarancję za Szczygła w wysokości 25 000 zł). Świadek Jäger postaral się prywatnie u Szczygłowej dla Dybały o pożyczkę w wysokości około 20 000 zł, przyczem podpadło mu piękne umeblowanie mieszkanka wierzyciela.

Świadek dyr. Samoliński, członek zarządu kasy oszczędności, pytany w sprawie rzekomej uchwały zarządu K. O. o specjalnej remuneracji za zwaloryzowanie kont (Wojewoda wypłacił sobie za to 15 000 zł), zeznaje po dłuższym namyśle, że taką uchwałę uważa prawie za

niemożliwą. Sędzia Chmielewski przypomina świadkowi, że przed sędzią śledczym zeznał, że wyklucza taką uchwałę i że wobec tego Wojewoda nieprawnie wypłacił sobie remunerację.

Sędzia Trzeciński zadaje konkretne pytanie, czy jest możliwe, ażeby urzędnik wypłacił sobie wyższą remunerację, niż wynosi jego całoroczna pensja, na co świadek stanowczo odpowiedział nie dając. Następnie świadek wyjaśnia, jak odbywały się rewizje kas, jak sporządzano protokoły z posiedzeń zarządu K. O. itp. Świadek zeznaje, że niektórych ksiąg rachunkowych nie badano wcale, na co przewodniczący trybunału zauważa, że w takich warunkach musiały się przedłożyć rachunki „zawsze zgadzać”. Świadekowi jest wiadome, że członkom zarządu K. O. nie wolno jest zaciągać pożyczek z tej kasy, zeznaje na pytanie, że żona jego uzyskała pożyczkę w K. O. w sumie 30 000 zł. Na posiedzeniu zarządu wówczas czynnego nie brał udziału. W końcu świadek twierdzi, że powyższych uchwał nie odczytywano na zebraniach następnych.

Pożyczkę w wysokości 15 000 zł uzyskał w K. O. również świadek Główny z Grudziądza, dzieląc się po połowie z radnym Spornym, który, jako członek zarządu K. O. pożyczki tej nie byłby uzyskał. Książkowa Kulczykówna zeznaje, że odpisała z konta waloryzacyjnego 9000 + 1400 zł i rozchodowała następnie te kwoty, lecz nie wie, dla kogo były owe 9000 zł, ponieważ Wojewoda na odnośne pytanie nie dał jej odpowiedzi. Świadek Kałowski rendant powiat. kasy oszczędności zeznaje, że pożyczyl w miejskiej K. O. 1400 zł. Czemu nadruk na rewersie „miejaska k. o.” zamieniony został na „powiat k. o.”, świadek wyjaśnił nie potrafi. Prokurator stawia po wysłuchaniu dalszych świadków wniosek, ażeby powołać na świadków Fr. Antkowiaka ze Środy i jego córkę zamężną Gniatową ze Suchorzewka pod Opalenicą. Sąd przychylił się, jak i do wniosków stawianych przez obronę co do powołania dalszych świadków odwoływanych, poczem odroczone rozprawę na poniedziałek. M.

(k) **Przemysł papierniczy.** Stan zamówień fabryk papierniczych polepszył się nieco w miesiącu czerwcu. Również zatrudnienie tekturowni wykazuje lekką poprawę. Natomiast osłabia pracę w wytwórniach papy dachowej, które z powodu słabego ruchu budowlano-inwestycyjnego nie mają dostatecznego zbytu. Ceny papieru i wyrobów z papieru zmniejszały, a wypłacalność odbiorców krajowych pozostała na ogół niezbyt dobra.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego:** Dziś „Lakmé”. We wtorek „Tosca” w doskonałym wykonaniu pp. Marynowicz, Perkowicz i Zaleskiego, kapelmistrz p. Wojciechowski. W środę „Księżniczka dolarów” z pp. Fedyczkowską, Fontanówną, Karską, Nochowicz, Bratkiewiczem, Gruszczyńskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Mierzejewski. W czwartek wspaniale wystawiony balet-opera „Tatry”. W piątek „Aida” z p. Bojar-Przemieniecką w partii tytułowej.

— * **Teatr Polski.** Dziś po raz 57 „Maman do wzięcia” w świetnym wykonaniu całego zespołu. Jutro premiera graney obecnie z olbrzymim powodzeniem w Warszawie w teatrach miejskich najnowszej krotkowił Wincentego Rapackiego. „W czepku urodzony”. Premiera obudziła duże zainteresowanie wśród miłośników niefrasobliwego humoru. Repertuar tygodnia wypełnia na zmianę dwie polskie krotkowił „W czepku urodzony” Rapackiego i „Maman do wzięcia” Grzymały-Siedleckiego.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś pyszna komedia p. „Pieniądz leży na ulicy”, która cieszy się wielkim powodzeniem. Nie pozabawione „szczerego humoru sytuacja”, doskonała gra całego zespołu, składająca się na całość rozśmieszającą publiczność. „Pieniądz leży na ulicy” obiegł niemal wszystkie sceny europejskie, ciesząc się wszędzie ogromnym powodzeniem. Obsadę stanowią pp. Żeromska, Cedzyńska,

Ukazał się już w druku nr. 78 Miesięcznika Młodych

„AWANGARDA”

Zeszyt, objętości 44 stron druku formatu in quarto zawiera następujące artykuły:

Młodzi wobec dziesięciolecia Traktatu Wersalskiego (Przemówienie, wygłoszone przez dr. Tadeusza Bieleckiego).

Włodzimierz Lewik: Narodowe święto. **Ryszard Piestrzyński:** Droga wielkiego narodu.

Zdzisław Stahl: Roman Dmowski i młode pokolenie.

Jan Zdzitowiecki: Traktat Wersalski a ciągłość dziejów narodu.

Witold Bronowski: Widmo nowej wojny.

Stefan Wyrzykowski: Zagadnienie naszych granic zachodnich. — Obchody 10-lecia Traktatu Wersalskiego.

Edward Zajaczk: Ruch Młodych a kwestia robotnicza.

Wypadki lwowskie i ich echa: Przebieg wypadków; odruch młodzieży w innych środowiskach akademickich; zapamiętamy sobie...

Przegląd miesięczny: (sw.) **Polityka** wewnętrzna; (mch.) **Życie gospodarcze**, (rp.) **Polityka zagraniczna.**

Wśród książek i czasopism. **Ruch Młodych.**

Z życia młodzieży.

Prenumerata roczna „Awangardy” wynosi 10, półroczna 5 zł. — Dla Młodych ceny prenumeraty niższe o połowę. — najlepiej wpłacać na konto P. K. O. nr. 203 851.

Adres redakcji i administracji „Awangardy” Poznań, św. Marcin 65.

Balcerzak, Brodzikowski, Bystrzyński, Chmurkowski, Ilcewicz, Szarski i Tylczyński.

Zapowiedź gościnnych występów znakomitego artysty Junoszy-Stępowskiego wywoła w Poznaniu zrozumiałe, ogromne zainteresowanie. Junosza-Stępowski, ukaże się w bieżącym tygodniu w znakomitej sztuce Kiedrzyńskiego p. t. „Milość bez grosza” w niezrównanej kreacji Małatyńskiego, w której świecił triumfy w Warszawie, grając ją przeszło 100 razy.

Teatr „Rewja” na P. W. K.

Nikt nie może mówić, że widział Powszechną Wystawę Krajową, jeśli nie był na największej polskiej rewji w teatrze „Rewja” na P. W. K.

„Kulig” — to najbarwniejszy wojaż, który pieśnią i tańcem przenosi widza co chwile w inną dzielnicę Polski.

„Jazda na Wystawę” — to świat najwydatniejszego wyczynu rewjowego, w którym widownie ze sceną łączą autentyczne „Wesołe Miasteczko”. Uroczą Elną Gistedt, najwytworniejszy amant Szczyńskiego, rozweselać do łez Gierasieński, podziwu godny pianista-wirtuoz Sienkiewicz i fenomen akrobatyczny Mona, oto sprężyny precyzyjnego mechanizmu teatru „Rewja”. Bogatą część taneczną stylową i nowoczesną wykonują balety Tajcanny Wysockiej i Eugeniusza Koszutskiego.

Początek przedstawienia pierwszego „Kulig” o godz. 19.15, drugiego „Jazda na Wystawę” o godz. 22.15.

Bilety od 1.— do 14.— zł poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarskiego, narożnik ul. Gwarnej i ul. 27 Grudnia i w kasie teatralnej ul. Śniadeckich 12. dw 1282/3

Teatr Wielki

DZIŚ — „Lakmé”, opera Delibesa.

Wtorek, 30. 7. „Tosca”, opera Puccini’ego. Środa, 31. 7. „Księżniczka dolarów” operetka Falla.

Czwartek, 1. 8. „Tatry”, balet-opera Nowowiejskiego.

Piątek, 2. 8. „Aida”, opera Verdi’ego.

Sobota, 3. 8. „Polska krew”, operetka Nedbala.

Niedziela, 4. 8. „Halka”, opera Moniuszki.

Poniedziałek, 5. 8. „Pomsta Jontkowa”, opera Wallek-Walewskiego.

Początek o godzinie 20.

Teatr Polski

DZIŚ — „Maman do wzięcia”.

Wtorek, 30. 7. „W czepku urodzony” — (Premiera).

Środa, 31. 7. „W czepku urodzony”.

Czwartek 1. 8. „W czepku urodzony”.

Piątek, 2. 8. „Maman do wzięcia”.

Sobota 3. 8. „W czepku urodzony”.

Niedziela, 4. 8. „Maman do wzięcia”.

Poniedziałek, 5. 8. „W czepku urodzony”.

Początek o godzinie 20.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Pieniądz leży na ulicy”.

Wtorek, 30. 7. „Pieniądz leży na ulicy”.

Środa 31. 7. „Pieniądz leży na ulicy”.

Początek o godzinie 20.

Teatr „Rewja” na P. W. K.

Dziś i codziennie: o godz. 19.15 wielka rewja polska w 19 obrazach „Kulig”. — o godz. 22 arcywesoła rewja „Jazda na wystawę”.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarskiego narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia i w kasie teatralnej ul. Śniadeckich 12. Na P. W. K. Dwór Huggera, Centr. Restauracja PWK.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ZAPISKI REGJONALNE

KOMEDJA NA TLE DZIELNICOWEM NAPISANA W GALICJI R. 1863

W r. 1863 wyszła nakładem i drukiem Wawrzyńca Piszca w Bochni komedia czteroaktowa, napisana przez Aleksandra Ładnowskiego p. t. „Wielkopolek”, która dziś zapomniana, jednak zasługuje w Polsce zjednoczonej na przypomnienie, choćby dla wykazania, że pewne różnice dzielnicowe istniały także za czasów niewoli i bywały nawet przedmiotem opracowań literackich.

Mniej nas może zainteresuje akcja komedii, jako taka, odgrywaną się w Poznaniu, w domu obywatela wielkopolskiego i częściowo w poznańskim... szulerni, jak właśnie tło dzielnicowe, lekko przez autora naszkicowane.

Jak z kilku wzmianek poczynionych przez autora w czwartym akcie wynika, główne osoby komedii: Kazimierz Zaczniewski z Warszawy i Władysław Zdawniński, syn obywatela Wielkopolski, przebywając swego czasu w Dreźnie, poróżnili się na tle dzielnicowym, z czego wywiązała się sprawa honorowa. Mianowicie Warszawianin Zaczniewski podczas sprzeczki, jaka między nimi powstała, wyrzekł kilka słów poniżających Wielkopolek, wobec czego został wyzwany na pojedynek przez Zdawnińskiego. Z różnych powodów do spotkania się z bronią w rękę nie doszło. Epilogiem zajęcia w Dreźnie nie jest właśnie ostatni akt naszej komedii, odgrywaną się w Poznaniu, gdzie poważnieni Zaczniewski i Zdawniński wyciągają do siebie dłoń, a to wobec małżeństwa, mającego się zawrzeć między Warszawianinem Zaczniewskim a siostrą Wielkopolek Zdawnińskiego.

Charakterystyczną jest końcowa scena ostatniego aktu, w której zarazem kończy się konflikt, powstały na tle dzielnicowym między Zaczniewskim a Zdawnińskim.

Przytoczę tutaj dosłownie końcowy dialog ostatniej sceny:

Władysław Zdawniński (pyta Kazimierza Zaczniewskiego): Jakże ci się, szwagierku podobają Wielkopolek?

Kazimierz: To anioły nie ludzie!

Władysław: A przed dwoma laty?

Kazimierz: Przebac mi! byłem szalony!

Władysław: Pamiętajże na przyszłość bracie, że Wielkopolek równie jak wszyscy Polacy nie odróżnili się w niczym od swoich przodków. Uczciwość, gościnność i praca są hasłem każdego Wielkopolek! A jeżeli zdarzy ci się napotkać na wyrodnego syna tej ziemi, nie mów, że to Wielkopolek — bo lotry nie mają żadnej ojczyzny.

Takie jest zakończenie komedii A. Ładnowskiego, występującego w obrobie dobrego imienia Wielkopolek.

Tadeusz Pietrykowski.

Toruń.

Kim był Hieronim Łopaciński. Drugi numer „Regionu Lubelskiego”, poświęcony piętnastolecu „Akademickiego Koła Lubliniaków im. H. Łopacińskiego”, zawiera szereg artykułów, oświetlających postać i działalność śp. Hieronima Łopacińskiego. P. J. Riabinin umieszcza tu: „Ze wspomnień o śp. Hieronimie Łopacińskim”, dr. Jacewski — artykuł pt. „Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie”, Sp. H. Łopaciński oficjalnie wykładał łacinę i grekę w gimnazjum rządowym w Lublinie. Z zamiłowania gromadził i opracowywał materiały, dotyczące się językoznawstwa, etnografii, zwyczajów ludu itd. Nie gonił za zaszczycami, lecz życie całe poświęcił cichej pracy. Był jednocześnie pedagogiem, działaczem społecznym, literatem, historykiem literatury, archeologiem, etnografem i językoznawcą. Był członkiem - korespondentem krakowskiej Akademii Umiejętności, współpracownikiem licznych pism, encyklopedy i słowników. Nie przyjął ofiarowanej mu po śmierci Piotra Chmielowskiego katedry historii literatury polskiej na Uniwersytecie Warszawskim, protestując w ten sposób przeciwko rusyfikacji tej uczelni. Lublin zawdzięcza mu m. in. bibliotekę publiczną jego imienia, która powstała z jego prywatnego zbioru, liczącego około 15 tysięcy tomów. Dziś biblioteka ta liczy około 40 tysięcy tomów.

W tymże numerze „Regionu Lubelskiego” p. K. Gwarecka podaje „uzupełnienie bibliografii prac H. Łopacińskiego do książki Feliksa Araszkiewicza „Hieronim Łopaciński”. Lublin, 1928. (np)

W PRACY NAD JĘZYKIEM

Od lat czterdziestu pięciu — Teraz już regularnie — Jeszcze „akomanja” — Słowa wielce się zmieniają — „Panta rhei” — „Widziałem go siedzieć” — Łacina i niemieczyna — Skąd się wziął bocian? — Klekotanie.

Na schyłku 1928 r. i w początku 1929 pojawiło się kilka ważnych publikacji w zakresie językoznawstwa polskiego, o których treści chciałbym zainteresowanych w tej gałęzi wiedzy czytelników „Kurjera Poznańskiego” jak najwięcej powiadomić.

Zaczynam od „Prac Filologicznych”. Periodyk ten, jedno z pierwszych w Polsce wydawnictw językoznawczych, wychodzące w Warszawie od r. 1884, wznowione tamże po wojnie, nie od razu zdołało znowu stanąć na nogach. Od tomu X-go, wydanego w r. 1920, sześć lat upłynęło do następnego tomu XI-go, ale odtąd już nowe tomy zjawiają się regularnie co rok. I oto pojawił się nowy tom, XIII-ty, pokazujący objętością, niemniej pokazywać ciekawą a urozmaiconą treścią. Niema miejsca w krótkim sprawozdawczym artykule na streszczanie wszystkich rozpraw, zwrócę uwagę na niektóre tylko, co mi się ważniejsze, bliższe albo ciekawsze wydają.

Więc najpierw warszawski sławista p. W. J. Doroszewski, uczeń prof. Szobera, dał obszerną rozprawę p. t. „Monografie słowotwórcze. Formacje z podstawowym — k — w części sufikalnej”. Praca to, jak tytuł wskazuje, z zakresu słowotwórstwa, działu gramatyki, który prof. Szober z poważnymi wynikami i sam uprawia i uczniom do opracowywania podsuwa, że wymienię prócz powyższej pracy jeszcze tegoż autora „Polski przyrostek-ek w wyrazach zapożyczonych” (w „Pr. fil.” t. XII) i Juliusza Ramberga „Dzieje przyrostków — ec i — ca w nazwach osobowych” w („Pr. fil.” t. XI). Jakkolwiek rozprawa p. Doroszewskiego obraca się w ciasnych granicach słowotwórstwa polskiego, to jednak autor, co zaznacza na wstępie, „usiłował jednocześnie dostrzec ogólne tendencje słowotwórcze i pobudki wywołujące przekształcenia w budowie wyrazów. Tendencje te przebiegają zarówno dobrze poprzez materiał polski, jak poprzez materiał innych języków, struktura psychiki ludzkiej jest bowiem wszędzie taka sama”.

Usiłowania nie pozostały płonne i autor podzielił się z czytelnikiem wieloma uogólnieniami, z pomiędzy których najbardziej, jak się mówi w Poznaniu, „podpada” stwierdzenie „zmniejszenia się skłonności mówiących (sc. Polaków) do posługiwania się przyrostkami: na miejscu dawnych formacji słowotwórczo derywowanych od pni, uciekamy się dziś w szeregu wypadków do wyrażen opisowych, zastępczych lub do form piennych”. Jest to fakt znamieny, na który autor w toku pracy wielokrotnie zwraca uwagę. Inna rzecz, czy to stwierdzenie ma dostateczne oparcie, czy uogólnienie nie jest zbyt pospieszne, za czem, między innymi, zdawałoby się przemawiać żywo i dowcipnie napisany artykuł Wasylewskiego „o warszawskiej akomanji” w num. „Kurjera Poznańskiego” z 21 8 1928, gdzie mowa o zamilowaniu Warszawianów do „kurczaków”, „buziaków”, „pikolaków” nawet etc. Trudno tę szczegółną i szczegółową pasję pogodzić z dyktusem rzekomym do sufikalnej derywacji wogóle. Choć jednak nie można nie przyznać racji autorowi, że „czasy obecne są niewątpliwie okresem intensywnych przeobrażeń słowotwórczych”, co byłoby tylko szczegółowym wypadkiem ogólnej tendencji do zmiany, na której objawy w zakresie fonetyki zwrócił uwagę Rozadowski w zakończeniu swojej „Historycznej fonetyki języka polskiego”, pp. Benni, Łoś, Nitsch, Rozadowski, Ułaszyn. (Gramatyka języka polskiego. Kraków 1923. str. 206). Między innymi stwierdził on, że „przycisk zwolna staje się energiczniejszy, wokalizm zaczyna się urozmaicać, to znaczy, różnicować, a (w każdym razie) idą te tendencje od południowego zachodu i od wschodu”. Także w zakresie języka stwierdzać można heraklitowej: „panta rhei”.

„Prace Filozoficzne”, wydane przez J. Baudouina de Courtenay. A. A. Kryński. Z Lempickiego. W. Porzezińskiego, S. Stońskiego i S. Szobera. Z zasilku Ministerstwa W. R. i O. P. oraz Kasy im. Mianowskiego — Instytutu Popierania Nauki. Tom XIII. Warszawa 1928 str. 620.

W zabytkach języka polskiego od XIV w. pojawiają się zwroty w rodzaju: „widząc go już być w męskich leciech”, „Carion — wandalita od Niemców być różne pisze”, „tedy chcemy jego być karanego na ciebie”, „cierpiąc sąsiada plot czynić przez dwie lecie” etc., w gwarach polskich dzisiejszych znowu zwroty w rodzaju: „potkali jednego pana iść”, „znaleźli go pijanego w rynstokn leżeć”, „potkał husara na koniu jechać” etc. — przypominające zwroty łacińskie w rodzaju: sentimus nivem esse albam etc., niemieckie w rodzaju: ich höre ihn singen, ich sehe ihn kommen etc. P. Stefan Kropaczek w obszerniej rozprawie p. t. „Zwrot accusativus cum infinitivo w języku polskim” stwierdza, że zwroty w rodzaju przytoczonych wyżej, w języku literackim są pochodzenia łacińskiego, w gwarach dzisiejszych ludowych niemieckiego, przyczem trzeba zauważyć, że pojawia się ten składniowy germanizm tylko w gwarach, sąsiadujących z niemieckim terytorjum językowym, i to nie

wszystkich, czego przyczynę dostateczną autor w stosunkach składniowych tychże gwar odnajduje.

Rosyjski sławista Grzegorz Iljinski dał kilka etymologii słów polskich; wspomnę o jednej z nich, mianowicie o etymologii „bociana”, którą to nazwę wywodzi autor od dźwiękonaśladowczego pierwiastka „bot” — zeznaczeniem „stukać, klekotać”, nie zachowanego zresztą w języku polskim, za to obficie rozgałęzionego w rosyjskim; przemawiałyby za tą etymologią wedle autora druga prasłowiańska nazwa bociana, analogicznie utworzona także od pierwiastka dźwiękonaśladowczego: „sterk”.

Tom zamykają: bibliografia polskich prac językoznawczych za r. 1927, obejmująca pokazną ilość 288 numerów i sumienne zestawione wykazy nazwisk jakoteż wyrazów omówionych. Szata zewnętrzna tomu ponad wszelkie pochwały.

Dr. Edward Klich.

Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Dwa wielkie wydawnictwa toruńskie. Składają się na nie trzydziesty piąty tom Roczników Towarzystwa Naukowego w Toruniu i pierwszy zeszyt serii Balticum Pamiętnika Instytutu Bałtyckiego (Toruń 1929, str. 461 i 70 tablic, oraz Toruń 1929, str. 326 i mapa). W Rocznikach pomieszczono dwie wielkie prace, T. Maczyńskiego monografię o życiu i dziełach Kazimierza Rogali Zawadzkiego i ogromną monografię ks. dra Łęgi, zaopatrzoną we wspomnianych 70 tablic, a mianowicie Kultura Pomorza we wczesnym średniowieczu na podstawie wykopalisk. Pamiętnik Bałtycki w pierwszym zeszycie serii Balticum przynosi pierwszy tom monografii Polskie Pomorze. Na zeszyty 2-4 serii Balticum Pamiętnika złożą się dalsze 3 tomy monografii Polskiego Pomorza. Tom pierwszy obejmuje części: Ziemia i Ludzie. W części I-szej J. Mikołajski pisze o Morfologii, Hydrografii i Klimacie, prof. Wodzisławo o Szacie roślinnej i Zabytkach przyrody na Pomorzu; w dodatku do tej części M. Orłowicz informuje o Pomorzu jako terenie turystycznym. W części drugiej prof. Kostrzewski szkicuje Kulturę przedhistoryczną, prof. Stolyhwo daje zarys różnicowania rasowego Kaszubów; Zarys etnograficzny opracowuje prof. A. Fischer, zaś prof. M. Rudnicki podaje Charakterystykę językową i wyjaśnia niektóre nazwy geograficzne. W dodatku do cz. 2 J. Wasowicz przedstawia Przegląd stosunków narodowościowych. Obie publikacje omówi „Dział” niebawem obszerniej. (zw)

Polskie Towarzystwo Matematyczne. Lwowski oddział odbył posiedzenie z następującym porządkiem dziennym: 1. Dr. Hasso Härlen: Über den Satz vom ausgeschlossenen Dritten. 2. Dr. Stefan Kaczmarz: Uzupełniony układ ortogonalny Rademachera. 3. P. Zbigniew Łomnicki: O pewnej metodzie interpolacji trygonometrycznej.

Z Politechniki Lwowskiej. Dekretem Prezydenta Rzplitej na Politechnice Lwowskiej zostali mianowani: profesor nadzw. inż. K. Idaszewski — profesorem zwyczajnym, prof. nadzw. dr. W. Leśniński — profesorem zwyczajnym, prof. nadzw. dr. Szymon Wiertak — profesorem zwyczajnym.

LITERATURA

Powieść o angielskim „home”. R. H. Bensona powieść „Tchórz”, wydana w przekładzie przez warszawską Bibliotekę Groszową jest dla polskiego czytelnika interesującą jako obraz angielskiego życia domowego w najwyższych sferach towarzyskich, oraz stosunku między członkami jednej rodziny. Benson sfery te zna wybornie i opowiada o nich zajmująco, chociaż sam przedmiot narracji jest dla nas nie tak znów ciekawy. Idzie o to, że jeden z dwóch synów pewnego arystokratycznego rodu jest tchórzem — tchórzem mimo woli, z powodu za słabych nerwów. Nie wytrzymują one niebezpieczeństwa wycieczek alpejskich, uniemożliwiają mu pojedynek, na który się we Włoszech podczas podróży przypadkowo naraził itd. Młody człowiek staje się towarzysko niemożliwym, jest zakazem rodu jako niegentleman, a cała ta katastrofa spada na niego właściwie bez winy, gdyż za defekt nerwowy nie może być właściwie odpowiedzialnym. Gdy kończy śmiercią w pożarze pałacu, czytelnik ma wrażenie, że to jest jedyne wyjście, jakie pozostawało mu z życiowej sytuacji, tak fatalnie zawiąklanej przez to, że miał odwagę niejako „w teorii”, bo czuł się odważnym i chciał sprostać każdemu niebezpieczeństwu, a w ostatniej chwili nerwy mu na to nie pozwalały. „Są dwa rodzaje odwagi — powiada ktoś jego matce — odwaga fizyczna, zwierzęca i odwaga moralna człowieka. Syn pani nie posiadał tej pierwszej”. (In)

TEATR

Teatr warjatów. Z Warszawy donoszą nam: W znanym tutejszym szpitalu Jana Bożego odbywają się przedstawienia teatralne. Aktorami i autorami sztuk są wyłącznie obłąkani i to dobrani z pomiędzy najcięższych przypadków. Zainicjował te przedstawienia dr. Marjan Giżycki, który uważa je za środek leczniczy, gdyż, jak powiada, przy pisaniu sztuk i ich wykonywaniu odsuwa się myśli chorego od ogniska obłędu i zmusza się go, aby normalnie myślał. Na scenie są odgrywane farsy jednoaktowe, potem obłąkami deklamują wiersze, grają na instrumentach i wygłaszają monolog. Udział biorą pacjenci, cierpiący na rozpad myślowy, paraliż postępowy, psychozę epileptyczną, maniactwo, a nawet jest spory procent furjatów. Jeden z dziennikarzy, którzy uczestniczyli w takim przedstawieniu, stwierdza między innymi, że nadzwyczaj ciekawy był wiersz o obłędzie, deklamowany z furją przez autentycznego furjata. „Dawno nie nic wywarło na mnie tak silnego wrażenia” — kończy swoją „recenzję”. Chyba!

SLAWISTYKA

Z literatury czeskiej. W Pradze ukazała się książka p. t. „Z pamieci naszych spisowatełu”. Obejmuje ona wyjątki z utworów najwybitniejszych pisarzy czeskich od r. 1848. Autologja ta, wydana pod redakcją Ferdynanda Sterjčka, daje retrospektywny przegląd rozwoju języka i wzrostu poczucia narodowego. Znajdujemy w niej m. in. wyjątki z następujących utworów Jan Nemda „Pierwsza lekcja czeska w Pradze w r. 1848”, V. Halek „Dzień pod koniec października”, J. V. Frič „Słowiański kongres w Pradze”, Jan Koller „Wrażenia z odwiedzin Goethego”. Całość przedstawia się bardzo interesująco, zawiera bowiem przedruk utworów dawno wyczerpanych. (zo)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Magistrat na budowę Muzeum Narodowego. Z Warszawy piszą nam: Budżet Magistratu m. st. Warszawy przewiduje na budowę Muzeum Narodowego w Al. 3 Maja sumę 600 tysięcy złotych na rok 1929-30. Roboty budowlane będą wznowione niezwłocznie po załatwieniu przez komitet wyboru firmy, która je ma wykonać. (ow)

Upiększenie biur. Min. Spraw Wewn. wydało rozporządzenie, by urzędy ozdabiały poczekalnie reprodukcjami dzieł najwybitniejszych malarzy polskich. Do rozporządzenia została dołączona lista, na której figurują reprodukcje obrazów takich malarzy, jak: Matejko, Kossakowie, Wyspiański, Brandt, Malczewski, Wyczółkowski, Tetmajer i inni.

PISMA NADESŁANE

„Przegląd Piechoty”. Zeszyt 7. Miesięcznik wydawany przez Departament Piechoty, Sekcję Piechoty Tow. Wiedzy Wojskowej i Wojskowy Instytut Naukowy - Wydawniczy. Treść: Mjr dypl. Roman Starzyński: „Organizacja plutonu, jako jednostki bojowej piechoty”. — Ppor. Piotr Marchewka: „System trójkowy, czy czwórkowy w plutonie? — Kpt. Stefan Witkowski: „O dalszy postęp w wyszkoleniu”. — Kpt. dypl. Edmund Różycki: „Zwiady piesze i ubezpieczenie straży przedniej”. — Plk. Wład. Torwid: „Właściwe środki piechoty do obrony przed lotnictwem”. — Mjr dypl. Marjan Jurecki: „Przykłady obrony piechoty przed lotnictwem”. — Kpt. dypl. Wład. Czyrko: „Nowoczesna taktyka karabinów maszynowych”. — Por. Jan Konopka: „Przeciwko zawodom sportowym w wojsku”. — Por. dypl. Jerzy Podoski: „Uwagi o sporcie strzeleckim zagranicą i w Polsce”. — Sprawozdania, — Bibliografia

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

Ważna kasa...

bez pieniędzy

W pałacu Sztuki, gdzie przytuliła się wystawa organizacji nauki polskiej, osobne miejsce zajęła ważna instytucja warszawska: kasa im. J. Mianowskiego. Mianowski był rektorem Szkoły Głównej warszawskiej, zamkniętej przez rząd rosyjski w okresie wzmoczonej rusyfikacji. „Założona została w r. 1880 w celu popierania polskiej twórczości naukowej: przez wydawanie dzieł, przez udzielanie zasiłków instytucjom naukowym i uczonym na ich badania. Działalność swą Kasa rozciąga na całą Rzeczypospolitą i na polskie placówki naukowe zagranicą”, jak informuje pouczenie zamieszczone na ostatniej stronie broszurki Stefana Żeromskiego pt. „Sprawa Kasy im. Mianowskiego” rozrzuconej obficie po sali. Dzięki głosowi znakomitego pisarza „Sprawa” Kasy im. Mianowskiego dostała się niewątpliwie do wiadomości szerszego ogółu.

Idzie, jak wiadomo, o ciężki kryzys materialny, jaki przechodzi obecnie Kasa po wskrzeszeniu Polski. Jej głównym źródłem dochodu były pola naftowe na Kaukazie, dar jednego z wielkodusznych mecenasów nauki. Teraz źródło to zostało odcięte przez bolszewizm i Kasa znalazła się w trudnym położeniu, a przecież jej wystawa pokazuje, jak wielką rolę odegrała ta instytucja za czasów niewoli i jaką powinna spełniać dalej w Polsce niepodległej.

Dzięki temu może zainteresuje się szerszy ogół znaczną ilością eksponatów Kasy ilustrującą jej wielką rolę kulturalną u schyłku doby zaborczej i jej ciężką walką o byt w chwili współczesnej.

Jak przy eksponatach Polskiej Akademii Umiejętności, tak i tutaj spotykamy się z plastyczną ilustracją budowy Kasy, u góry więc widzimy protektorat Prezydenta Rzplitej, następnie Radę Naukową złożoną z 12 delegatów towarzystw naukowych i wyższych uczelni i 12 członków Komitetu Kasy będącego ciałem zarządzającym Kasą pod kierunkiem Prezydium. Członkowie Kasy dzielą się na korespondentów czynnych, honorowych, wspierających i dożywotnich, komisje i zakłady rozpadają się na naukowe i administracyjne.

Na szeregu wykresów stwierdzić można, że najwspanialszym był rozwój Kasy w drugim dziesiętku b. w. Wynika to tak z wykresu dochodów Kasy, które maksimum wykazują w latach 1909—1913, a najbliższą zaś niższą pozycję tworzą lata 1914—18, jak i wykresów ilustrujących produkcję wydawniczą. Szczyt swój osiągnęła ona w roku 1913—17, kiedy wydano 536 dzieł o 84 615 stronicach. W latach 1923—1927 ukazało się tylko 94 dzieł o 27 500 stron...

Postarano się też zobrazować bliżej rozmiar poszczególnych dziedzin wiedzy uprawianych przez wydawnictwa Kasy, wzgl. subwencjonowanych przez Kasę. A więc w postaci tomów z których każdy reprezentuje poszczególny dział wiedzy, przedstawiono porównawczo ten materiał, obok tego przedstawiono graficznie — oddzielnie dla poszczególnych dziedzin wiedzy — na tle pola ilustrującego ogólną działalność Kasy, mniejsze pole, przedstawiające wydatki Kasy dla poszczególnej dziedziny wiedzy; mamy dalej tekturowe tomy ustawione grzbietami. Szereg ich ilustruje swoją długością rozmiar produkcji w danym okresie czasu. Różne kolory odróżniają poszczególne dziedziny wiedzy. Najwięcej dała Kasa na nauki historyczne, potem na filozoficzne, na trzecim miejscu znajduje się prawo i ekonomia.

W bogatym zbiorze wykresów nie pominęto zilustrowania i takich zagadnień, jak rozróżnienie kosztów produkcji książki w r. 1901 i 1915, jak geograficzne rozmieszczenie członków Kasy, jak obraz zakładów i instytucji naukowych w okolicach Warszawy korzystających z zasobów materialnych Kasy, jak wreszcie wykres liczby pracowników naukowych, którzy korzystali z gościny w domu wypoczynkowym pod Otwockiem. W r. 1922 gościło ich 519, w r. 1928 już 1444 (może

więc i na mnie przyjdzie kolej, pomyśli autor i nie jeden z czytelników).

Osobny pokój poświęcono dwu kierunkom działalności Kasy z których ta szczególnie się chlubi, a mianowicie dziesięciu tomom „Nauki Polskiej” i wydawnictwu „Poradnika dla samouków”.

Wydawnictwo „Nauki Polskiej” za inaugurację zostało w r. 1918 a przedmiot dziesięciu tomów znakomicie ilustruje podtytuł wydawnictwa tj. „Jej (sc. nauki) potrzeby, organizacja i rozwój. Dwa pierwsze tomy (r. 1918 i 1919) poświęcone zostały potrzebom tej nauki u świtu niepodległości, na trzeci tom (1920) złożył się Pamiętnik I-go Zjazdu poświęconego zagadnieniom organizacji i rozwoju nauki polskiej w dniu 7—10 4. 1920 (osobny wykres ilustruje na Wystawie rozmiar udziału poszczególnych środowisk polskich w tym zjeździe). Na poszczególnych zestawieniach wzgl. wykresach pouczono na Wystawie o zagadnieniach poruszanych przez poszczególne tomy, o nakładzie i ilości stron tych tomów, na koniec o zasięgu geograficznym osiągnięciem przez to wydawnictwo.

Drugi z poważnych celów Kasy, a mianowicie wydawnictwo Poradnika dla samouków przedstawiono dość oryginalnie, odbiegając — szczęśliwie — od schematu wykresów, a mianowicie pokazano jak wygląda pracownia botanika samouka na pierwszym i na drugim stopniu samouctwa.

Wyraźnie więc wybija się dorobek kulturalny Kasy w dobie bezpośredniej przed uzyskaniem niepodległości, a zarazem zaznacza kryzys chwili dzisiejszej. („Od 1917 r. ustał główny dochód Kasy z terenów naftowych na Kaukazie, wynoszący rocznie do 650 000 zł. Stało się to w chwili gdy wzrosły potrzeby polskiej nauki w niepodległej Polsce”). Swoją cenę za niepodległość zapłaciła więc i Kasa im. Mianowskiego...

Żeromski wzywał w swojej broszurze ludzi zamożnych, w szczególności dawnych i nowoupieczonych magnatów, aby pomyśleli o zaopatrzeniu Kasy ze swoich nieraz olbrzymich bogactw. Oby się to ziściło! Później przyjdzie kolej na takie zorganizowanie działalności Kasy, aby współdziałała ona jak najbardziej celowo z pracującymi w Polsce zrzeszeniami naukowymi. Najmniej byłoby celowe, gdyby stała się jeszcze jedną instytucją utrzymywaną przez państwo.

Dr. Z. Wojciechowski.

Z panoramy P. W. K.

Członek

Komitetu Wystawowego

Wszechświatowej Wystawy w Antwerpii o P. W. K.

W „Le Matin” (Antwerpja) z dnia 13 lipca, ukazał się obszerny artykuł poświęcony Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu, pisma Augusta Schmid’a, członka Komitetu Wystawowego Wszechświatowej Wystawy w Antwerpii w r. 1930. Z artykułu cytujemy dosłownie:

„Wystawa polska otwarta niedawno zasługuje na wizytę specjalnie Belgów, którzy stoją w przededniu zrealizowania przygotowań do dwu wielkich wystaw. Reprezentuje ona (wystawa polska) wysiłek niebywały, który jest dowodem wielkiej inicjatywy i żywotności organizacyjnej młodego państwa. Wystawa sama, która jest syntezą zdolności twórczej całego narodu, ma zgodnie z celem pokazać światu „czem Polska jest i czem chce zostać”. Wystawa ma pokazać światu, że Polska w ciągu 10 lat niepodległości umiała pracować i że się wysiła — w pokoju i postępie — aby wejść na listy mocarstw ekonomicznie potężnych.

P. Martoquin (tu autor zwraca się do dyrektora Wszechświatowej Wystawy w Antwerpii) mógłby na wystawie polskiej znaleźć wiele rzeczy, które należałoby zrealizować na Wszechświatowej Wystawie w Antwerpii, począwszy od znaczka wystawowego, małego, ładnego klejnociku, który za 2 złote przypina się do butonierki gościa, a z czego czysty dochód przeznaczony jest dla inwalidów wojennych, — aż do małych wózków elektrycznych, które kursują po wystawie, ułatwiając komunikację po olbrzymich terenach.

Przez tę wystawę to stare państwo, obecnie młoda republika, licząca 30 milionów mieszkańców (przed siedmiu laty — 27 milionów!) zmanifestowało światu swoją żywotność i zaakcentowało swoje mocarstwowe znaczenie.”

W sposób naprawdę charakterystyczny wyraża się dalej p. Schmid o Poznaniu, pisząc dosłownie:

„Jeżeli Warszawa jest miastem stołecznym, to Poznań po wyzwoleniu się z niewoli niemieckiej jest najbardziej miastem polskim. Słyszysz się tutaj tylko język narodowy i tak u mężczyzn jak i w gracji kobiet widać charakterystyczny smak rasy słowiańskiej.

Dwa monumenty frapująco kontrastowe zaznaczają dwie epoki zu-

pełnie odmienne w historii tego miasta. Z jednej strony pałac Wilhelma II zbudowany w stylu bizantyjskim, o ciężkich linjach (jest to „Zwingburg” przez który cesarz chciał gnębić swoich poddanych) — z drugiej „Stary Rynek”, gdzie wznoszą się gmachy o formie harmonijnej, jak ratusz, zbudowany przez włoskiego architekta w 15-tym stuleciu, o wdzięcznych i lekkich kolumnadach, zczernionych przez wieki, które są jakby symbolem narodu, którego smak estetyczny i polityczne dążenia skłaniają się do nacji łacińskiej”.

Uczciwy woźny

P. Łukasz Drozdowski, rachmistrz sejmiku Lubelskiego, zwiedzając Pałac Sztuki na P. W. K. zgubił kwotę zł 200. Pieniądze znalazł woźny Marjan Łukaszewicz i złożył je w dyrekcji Pałacu Sztuki.

P. Drozdowski odbierając zgubę, podniósł z uznaniem uczciwość personelu Pałacu Sztuki, wynagrodził sumiennego woźnego i złożył z okazji tej zł 10 na budowę kościoła SS. Karmelitanek w Poznaniu, którą do kwoty wpłacił do wydziału ofiar naszego wydawnictwa.

Wyjaśnienie

Otrzymujemy następujące pismo:

„Na oświadczenie p. dr. Wandy Brzeskiej, umieszczone w „Kurjerze Poznańskim” Nr. 344 z dnia 27 b. m. mam zaszczyt przesłać następujące wyjaśnienie:

„Zjednoczone Koło Polek w Gdańsku nadesłało komitetowi wystawy pracy kobiet na P. W. K. szereg eksponatów, które zostały w poszczególnych działach naszego pawilonu pomieszczone. Poza tem Zjednoczone Koło Polek nadesłało reprodukcję plastyczną sztuchu Chodowieckiego, która nie została zakwalifikowana, gdyż obowiązywała zasada przyjmowania eksponatów wykonanych i projektowanych przez kobiety, jak również reprodukcje jedynie dzieł kobiecych.

„Jednocześnie zaznaczam, że w liście, nadesłanym 10 maja r. b. ze spsem eksponatów, Zjednoczone Koło Polek z Gdańska daje nam wolną rękę w przyjęciu lub odrzuceniu nadesłanych przedmiotów.

Helena Zaborowska
członek komitetu centralnego, urzędowo odpowiedzialna za wewnętrzne urządzenie pawilonu Pracy Kobiety.”

Perspektywa głównej alei na terenie „E” od strony ul. Wyspiańskiego.

SPORT

Wspaniały sukces Polski

Pokonałmy Austrię w spotkaniu pań 62:44. — Padły trzy rekordy polskie

Spotkanie międzypaństwowe pań Austria — Polska w Król. Hucie zgromadziło przy pięknej pogodzie powyżej 3,000 widzów i przyniosło świetne zwycięstwo Polski. Najlepiej z naszych reprezentantek spisała się Walasiewiczówna (Sokół-Grażyna), która sama zdobyła aż 30 p. dla naszych barw. W czasie zawodów padły trzy rekordy polskie, przyczem osiągnięto nawet wyniki sięgające najwyższej klasy. Więc Krajewska w skoku w wyszła uzyskała 1,505 m, Walasiewiczówna w skoku w dal — 5,50 m, oraz Schabińska w biegu 80 m pł. 12,9. W ogólnej punktacji zwyciężyłmy poważną różnicą, gdyż 62 na 44 p. Wyniki techniczne są następujące:

60 m: 1) Walasiewiczówna (P) 7,9 (rek. polski wyrównany), 2) Schurinek (A), 3) Schramek (A), 4) Orlowska (P); skok w wysz: 1) Krajewska (P) 1,505 m (rek. polski), 2) Janowska (P) 1,45 m, 3) Singer 1,45 m, 4) Muehlhauser 1,33 m; 100 m: 1) Walasiewiczówna 13,2, 2) Schurinek (A), 3) Schramek (A), 4) Czajówna (P); 800 m: 1) Kłosówna (P) 2:30,6, 2) Orlowska (P), 3) Lahr (A), 4) Degen (A); ta ostatnia odpadła po pierwszym okrążeniu; 200 m: 1) Walasiewiczówna 26,9, 2) Wagner (A), 3) Czajówna, 4) Schurinek; 80 m pł.: 1) Schabińska (P) 12,9 (rek. polski), 2) Singer (A), 3) Poltzer (A), 4) Freiwaldówna (P); kula: 1) Perkaus (A) 11,52 m, 2) Lewinówna (P) 10,35 m, 3) Schenk (A) 9,99 m, 4) Jasna (P) 9,91 m; dysk: 1) Perkaus (P) 34,54 m, 2) Kobielska 32,31 m, 3) Weese (A) 31,14 m, 4) Jasna (P) 31,03 m; oszczep: 1) Lonka (P) 31,12, 2) Jasna 29,02 m, 3) Singer (A) 28,30 m, 4) Weese (A) 24,73 m; skok w dal: 1) Walasiewiczówna (P) 5,50 m (rek. polski), 2) Wagner (A) 5,405 m (rek. austriacki), 3) Singer (A) 4,84 m, 4) Lubecka (P) 4,73 m; 4×100 m: 1) Austria w składzie: Schramek, Weese, Wagner i Schurinek w czasie 52,2, 2) Polska o trzy metry w składzie: Lubecka, Czajówna, Freiwaldówna i Walasiewiczówna. Zawiniły tutaj Lubecka i Czajówna, zwłaszcza pierwsza wskutek złej zmiany, a dopiero obie ostatnie nadrobiły bardzo wiele, zwłaszcza Walasiewiczówna, co jednak nie wystarczyło na zwycięstwo. (Tel. wł.) F. G.

Poznań — Gdańsk

Bardzo ciekawe spotkanie międzymiastowe. — Honorowa przegrana Poznania.

Oczekiwany z zacięciem wynik zawodów międzymiastowych z silną reprezentacją Gdańska zakończył się niespodziewanie niską przegraną Poznania w stosunku 138:128, który na wszystkich dystansach stawiał zacięty opór, obytym już w bojach międzynarodowych gdańszczanom. Stwierdzić przymet należy, że przeciwnik nasz opierał się na kilku dobrych jednostkach, gdy Poznań posługiwał się tylko trzema zawodnikami, a mianowicie — Lisewskim, Kaniewskim i Antoniewiczem, podczas gdy reszta była dopełnieniem. Najlepiej spisał się Lisewski, dzięki zwycięstwu w setce, a przede wszystkim pięknej walce w sztafecie 3×100 m. Niespodziankę zrobili również skoczkowie, więc u panów Grabiec, który dziś już wybitnie zbliżył się do czołowej klasy polskiej dzięki precyzyjnym wykonaniom — no i zawodniczka Urbańska, która spokojem zdołała pobić swą rutynowaną przeciwniczkę z Gdańska. Poszczególne wyniki przedstawiają się następująco:

sztafeta 10×50 m dow. 1. Gdańsk w składzie: Gringel, Klatt, Sowa, Stefan, Zander, Klatt II, Lenbuscher, Engler, Jost i Mielnicki 5:50,2, 2. Poznań 6:14 (rek. okr. o 1:05 pobity); zastużone zwycięstwo odniosła drużyna Gdańska, wyprzedzając Poznań o ponad 30 mtr, przyczem w naszej reprezentacji zawiedli — Cierpiński, Klewenhagen i Ober. — 100 mtr. klas. pań wygrały bezkonkurencyjnie Gdańszczanki, wobec których nasza Kretschmanówna nie mogła nic zrobić. Pozostałe dwie okazały się dla gości jeszcze mniej groźne. Zwycięstwo odniosła Ratzkówna (Gd.) 1:41; 2. Sowa (Gd.) 1:43,6; 3. Kretschmanówna (Poz.) 1:59; trzecia była Krausówna (Gd.), została jednakże zdyskwalifikowana za nieprawidłowy nawrót. Znacznie lepiej wypadł już start „Zabkarzy” w sztafecie 4×100 mtr., pomimo, że zwycięstwo odniosła sztafeta gości (Poz.) oraz doskonałe czasy gości oczekiwano startu setki z niezwykłym napięciem. Po zaciętej walce zdobył pierwsze miejsce Lisewski 1:17,5; przed Gringlem (Gd.) 1:19,1; i Richterem (Poz.) 1:22. Pierwszym był Klatt (Gd.), który jednak za dwukrotne zapłynięcie toru został zdyskwalifikowany. — Najwięcej emocji dała publiczności sztafeta 3×100 mtr. stylem zmiennym, w której szala zwycięstwa ważyła się do ostatniej chwili. Piękne zwycięstwo odniosł Poznań w składzie: Kaniewski, Antoniewicz i Lisewski, osiągając czas 4:23,5, lepszy o 44,5 od rek. okr.; sztafeta Gdańska przybyła o dłoń za Poznaniem.

Bardzo wysoki poziom konkursów skoków przyniósł piękne zwycięstwo Grabcowi (Poz.), który dzięki równości skoków osiągnął 72,72 punkty, o dwa przeszło więcej od Korschka (Gd.), (miał 70,00 pkt.) 3.

Flemming (Gd.) 65,68 pkt. Trzecim był Maciejewski (Poz.), zdyskwalifikowany za wykonanie dwóch jednakowych skoków.

Poza konkursem odbyło się 100 m na wznak, w którym zwycięstwo odniósł cawlistwa Loener (Gd.) 1:34 przed Antoniewiczem (Poz.) 1:37,8 i Filipowskim (P.). Simanowski (Gd.), by drugi został zdyskwalifikowany, ponieważ spłynął z toru. 200 m klas. wygrał Matties (Gd.) 3:17,6, 2. Kaniewski (Poz.) 3:23; 3. Matecki (Poz.) 3:28,5.

Konkurs skoków wieżowych przyniósł niespodziewane zwycięstwo 59-letniemu Roehrowi (Gd.) 48,46 pkt. przed Grabcem (Poz.) 47,30 i Korschem (Gd.) 44,93. Konkurs dla pań wygrała Urbańska (Poz.) 35,32 pkt.; 2. Sowa (Gd.) 34,08 pkt.

Mecz piłki wodnej zakończył się zwycięstwem Gdańska 5:0 (3:0). Goście przewyższali gospodarzy szybkością i lepszą techniką. Wyróżnił się wśród nich obrońcy w reprezentacji zaś Poznania bramkarz Widermański, którego świetnej grze mamy do zawdzięczenia stosunkowo niski wynik cyfrowy.

Organizacja zawodów dobra; publiczności zebrało się ponad 1,500 osób. (wz)

Boks

Spotkanie międzyklubowe w Warszawie przyniosło następujące wyniki: waga musza: Kaźmierski (Vars) bije Urkiewicza (Mak) na punkty; w. lekka: Głowacki (Skra) zwycięża Wysockiego (Mak) na punkty; w. piórkowa: Działowski (Var) bije Gutowskiego (Skra) na punkty oraz Wolski II (Vars) — Andersa (Mak) na punkty. (Tel. wł.) T. S.

Kolarstwo

Zawody Tow. Cyklistów i Motorzystów w Gnieźnie odbyły się w niedzielę w dwóch konkurencjach. W biegu na 34 km. wynik był następujący: 1) Lange (H. C. P.) 56 min., 2) Sprenger (Tow. Cykl. — Gnieźno) 58:25, 3) Wozniak (Warta) 61:21; startowało ogółem 7. Wynik biegu na 105 km. był następujący: 1) Orczyk (Sokół-Inowrocław) 3 g. 8:10, 2) Wieniec (Polonia-Bgdoszcz) o pół kola, 3) Lemański (Tow. Cykl.-Gnieźno) 3 g. 22:8, 4) Myszkiewicz (HCP) 3 g. 26:41; startowało 10 zawodników. Cały bieg prowadził Wieniec, którego na finiszu doszedł Orczyk i pokonał go uporczywej walce. (Tel. wł.) A. B.

W biegu amerykańskim parami w Warszawie na dyst. 30 km. zwyciężyli w niedzielę goście zagraniczni Van Massenhove i Krackenbuehl, 2) Guyre i Beaufrand, 3) Puszy i Smyt. W biegu sprinterów zwyciężył Szamota przed Podgórskim, Beaufrandem i Kędzią, przyczem na ostatnich 200 m w półfinale Szamota uzyskał czas 12,6 sek., bijąc Beaufranda o dwie długości. (Tel. wł.)

Lekka atletyka

Zawody „Warta” — „Sokół”, rozegrane w niedzielę na boisku Sokoła, przyniosły zwycięstwo „Warcie” w stosunku 74½:59½. Gospodarze wystąpili w osłabionym składzie z powodu wyjazdu kilku zawodników do Swarzędza. Wyniki osiągnięto naogół przeciętne; organizacja zawodów bez zarzutu. Publiczności zebrało się niestety mało. Rezultaty techniczne przedstawiają się następująco: 100 mtr.: 1) Wojtkowiak (W) 11,8; 2) Stawiński (W), 3) Sobala. Kula: 1) Tilgner (S) 11,84, 2) Gawrych (W), 3) Weselik (S). 200 mtr.: 1) Iwański (W) 24,6, 2) Kupś (S), 3) Marciniak (W). 400 mtr.: 1) Iwański (W) 55,8, 2) Marciniak (W), 3) Kupś (S). Skok w wysz: 1) Kruszczyński (W) 1,60, 2) Gawrych (W) i Tilgner (S) po 1,55, 800 mtr.: 1) Kędzia (W) 2:11, 2) Janowski (S), 3) Jakubowski (S). Sztafeta 4×100: 1) Warta 47,4; 2) Sokół; 5,000 mtr.: 1) Miakka (S) 16:39,3; 2) Rutkowski (W), 3) Janowski (S). Dysk: 1) Tilgner (S) 33,74, 2) Gawrych (W) 32,39, 3) Garnarczyk (S). 1,500 mtr.: 1) Jakubowski (S) 4:34,5, 2) Kędzia, 3) Olaszewski. Jakubowski wygrał ciężko po ostrej walce na finiszu. Rzut oszczepem: 1) Gatkowski (W) 46,20, 2) Gawrych (W) 41,64, 3) Tilgner (S). Skok w dal: 1) Gawrych (W) 5,97, 2) Poszwa (W) 5,57, 3) Sobala (S) 5,65. Sztafeta szwedzka: 1) Sokół 2:12,5; 2) Warta. Wygrywa z nieznaczna różnicą Sokół dzięki lepszej zmianie pałeczki. (bp.)

Bieg na przelaz w Swarzędzu, zorganizowany z okazji 25-lecia miejscowego gniazda, w ramach ogólnych zawodów sokolich odbył się na dystansie 3,500, po bardzo ciężkiej trasie. Zgromadził on na starcie 32 zawodników. Wyniki są następujące: 1) Mager (Poznań-Jeżyce) 12:33,2, 2) Jan Nowak (Swarzędz), 3) Leon Musiał (Swarzędz); poza konkursem pierwszy był Bartkowiak z Żabikowa.

O puchar Davisa

W trzecim dniu finału międzystrefowego zwyciężył Borotra grając wyjątkowo słabo i uległ łatwo Tildenowi 6:1, 6:4, 7:5. Natomiast Cochet dosyć łatwo załatwił się z Iottem 6:1, 3:6, 6:0, 6:3, zapewniając ostatecznie i w tym roku również zwycięstwo swym barwom. (Radio.)

Piłka nożna

Niedzielne wyniki ligowe. Poznań. „Warta” — „1. F. C.” 2:1 (0:0). Zawody te nie należały do ciekawych i prowadzone były naogół w ospałym tempie, prócz ostatnich 10 min. Obie drużyny grały bardzo słabo, a tylko jednostki wybijały się ponad lichej poziom całości. Do przerwy walka naogół wyrównana z lekką przewagą gospodarzy, którzy grają chaotycznie w ataku, nie zasilani dostatecznie przez

tyły, osłabione brakiem Przykuckiego. Po pauzie z początku przewagę ma „Warta”, później jednak gra się wyrównuje; już w 2 min. uzyskuje Szerfke II prowadzenie dla swych barw nie bez winy Spalka. Gra nieco się odtąd ożywia; obie strony nie wykorzystują kilku dogodnych pozycji i dopiero w 41 min. wyrównują goście przez Pośpiecha; tu jednak potem pada zwycięski punkt dla „zielonych”, strzelony efektywnie z daleka przez Przybysza. Wynik ten utrzymuje się już do końca gry. Goście w niczem nie przypominają już dawnych swoich świetnych czasów, jakkolwiek w polu kombinują dobrze, natomiast strzalało i w grze pod bramką wykazują obecnie duże braki. Na wyróżnienie zasługuje u „zielonych” Flieger, Dembiński, który zastąpił Rochowicza i Fontowicz. Sędziował bardzo dobrze p. Baran.

Kraków. „Garbarnia” — „ŁKS” 1:0 (1:0). Gra toczyła się z początku pod znakiem przewagi „Garbarni”, dla której już w 7 min. z zamieszania podbramkowego zdobywa prowadzenie Joks. W dalszym ciągu walka wyrównana i wynik ten utrzymuje się do końca. Na wyróżnienie zasługują: Pazurek i Konkiewicz z „Garbarni”, oraz Trzmiel i Mla z „ŁKS”. Sędziował p. Krukowski. Publiczności — ok. 3,000 osób. (Tel. wł.) K. S.

Tabela spotkań ligowych przedstawia się następująco (nawiasach podajemy ilość gier i stosunek bramek): 1) „Wisła” 19 p. (13, 40:26); 2) „Warta” 18 p. (14, 36:23); 3) „Garbarnia” 15 p. (13, 34:29); 4) „Ł. K. S.” 15 p. (13, 21:21); 5) „Czarni” 14 p. (12, 37:28); 6) „Cracovia” 13 p. (12, 23:18); 7) „Turyści” 12 p. (13, 19:29); 8) „Legja” 11 p. (12, 18:18); 9) „Warszawianka” 10 p. (12, 20:23); 10) „Ruch” 10 p. (12, 20:27); 11) „Pogoń” 9 p. (12, 23:35); 12) „Polonia” 9 p. (13, 23:34); 13) „1. F. C.” 9 p. (13, 15:26).

Mistrzostwo kl. A POZPN. „Legja” — „Posnania” 5:1 (2:1). Zasłużone, lecz za wysokie zwycięstwo odniosła „Legja”, rewanżując się za porażkę w pierwszej serii. Gra dość żywa i wyrównana, a dopiero pod koniec wykazała przewagę „Legji”. Kłeskę „Posnania” zawił mało ruchliwy i niezdeterminowany atak, który zaprzepaścił wiele dogodnych sytuacji. Zwycięstwem tem „Legja” ostatecznie zakwalifikowała się do mistrzostw międzyokręgowych. Bramki dla niej zdobyli: Kwintkiewicz — dwie. Sroczyński, Wiese i Sadałski — po jednej. Dla „Posnania” — jedyny punkt uzyskał Redzyński. Sędziował dobrze p. Nawrocki.

„Warta” Ib — „Sparta” 3:0 (1:0). Pewne zwycięstwo odniosła rezerwa „Warty” nad osłabionym przeciwnikiem. „Sparta” obecnie przechodzi bardzo ostry kryzys i czyni wszelkie starania, aby się utrzymać w pierwszej klasie.

„Wiktorja” — „Notec” 4:3. Niespodziewane zwycięstwo odniosła „Wiktorja” nad groźną „Notecią” po wyrównanej grze, zawdzięczając swój sukces raczej większemu szczęściu.

W Łodzi gościła „Ostrowja” i rozegrała spotkanie z „Turytami”, którzy wystąpili w pełnym składzie ligowym; goście przegrali 7:3 (2:3). Bramki dla gospodarzy strzelili: Chojnacki — 3, Stolarski, bracia Kubicy i Bałuszewski — po jednej. Dla „Ostrowji” — Bernstein dwie oraz prawy łącznik jedną. (Tel. wł.) W. K.

Wyniki klasy A. Łódź. Widzew — Burza 3:2. Orkan — ŁKS Ib 0:0. ŁTSG — Union 5:2. Sokół — Pabj. TC 1:2. (Tel. wł.) W. K.

Warszawa. Ruch — Varsovia 10:0. Warszawianka Ib — AZS 1:0.

Śląsk. Dąb — Pogoń Kat. 5:2. Diana — Kolejowy KS 2:2. Policyjny — Naprzód, Lipiny 4:1, 06 Kat. — Różdzień-Szopienice 4:0. Naprzód (Lip.) — A. K. S. 1:0. Kresy — Orzeł 7:1. Iskra — 07 Siemianowice 3:2. Śląsk — Pogoń (Nowy Bytom) 1:1. (Tel. wł.) F. G.

Wyniki zagraniczne. Mistrzostwo Niemiec zdobył „S. VGG. Fuerth”, który w finale pokonał w Norymberdze po zaciętej i bardzo szczęśliwej walce nieznacznie mistrza Berlina „Herthe BSC”, przyczem ta ostatnia w drugiej części grała w dziesiątkę. Decydujący punkt padł na 4 min. przed końcem z wolnego przez Rupprechta. Zaznaczyć należy, że „Fuerth” dzięki zbiegowi okoliczności jako zwycięzca pułharowy mógł brać udział w rozgrywkach o mistrzostwo, mimo iż w swoim okręgu był tylko na drugim miejscu. (Radio.)

Pływanie

Mistrzostwa okręgu krakowskiego przyniosły naogół bardzo dobre wyniki, a p. i. trzy rekordy polskie. Startowało około 70 osób, a zwycięstwo w ogólnej punktacji odniosła „Cracovia”, uzyskując 316 p. przed „Makkabi” 261 p. Nie wliczono w to jeszcze grę w piłkę wodną, która odbyła się później. Wyniki techniczne są następujące: 100 m nawznak panów: 1) Schoenfeld (Mak) 1:35,4, 2) Smolka (Cr) 1:36,4, 3) Ziembicki (Cr); 400 m dowolne: 1) Sienkowski (Cr) 6:37,8 (rek. okr.), 2) Ruppert (Cr) 6:54,2, 3) Gryglewski (Cr) 7:20; Rittmann (Mak) po 200 m odstąpił. 200 m klas.: 1) Pauly (Cr) 3:25,8, 2) Rittmann 3:31, 3) Ramsa (Cr) 3:43; 5×50 m: 1) „Cracovia” w składzie: Kowalski, Ruppert, Neubert, Trytko i Sienkowski 2: 50 (rek. okr.), 2) „Makkabi” 2:55,2; 100 m: dowolne: 1) Sienkowski 1:13,4, 2) Soldinger (Mak) 1:17,2, 3) Rittmann (Mak); 4×200 m: 1) Cracovia (Kowalski, Ruppert, Gryglewski, Sienkowski) 2:39,6 (rek. okr.), 2) Makkabi 13:17,4, 3) i 4) Cracovia; 1,500 m: 1) Sienkowski 27:40,3 (rek. okr.), 2) Ruppert, 3) Gryglewski. — Panie: 100 m nawznak: 1) Nowakówna (Cr) 1:42,8 (rek.

polski, lepszy od rekordu Belgji), 2) Schoenfeldówna (Mak) 1:57,2, 3) Falgutówna (Mak); 400 m dow.: 1) Czapliska (Cr) 8:26,3 (rek. okr.), 2) Falgutówna (Mak) 8:43,5, 3) Jurówicówna (Mak); 200 m klas.: 1) Falgutówna 4:06 (rek. okr.), 2) Falgutówna II 4:34,2, 3) Folgerówna (Mak); 5×50 m dow.: 1) „Cracovia” (Szelestówna, Maierówna, Nowakówna, Laskowska i Czapliska) 3:49 (rek. polski), 2) „Makkabi” 4:10; 100 m dow.: 1) Nowakówna 1:37,4 (rek. okr.), 2) Schoenfeldówna 1:40,5, 3) Lamberzanka (Mak) 1:41,5; 4×100 m: 1) „Cracovia” (Szelestówna, Laskowska, Czapliska i Nowakówna) 7:03,8 (rek. polski), 2) „Makkabi” 7:45,5; 1,500 m: 1) Schreiberówna (Mak) 34:4 (rek. okr.), 2) Czapliska; skoki: Schlesingerówna (Cr) w o. Skoki panów: Sienkowski w o. (Tel. wł.) K. S.

Próba pobicia rekordu 200 m. st. dow. zgłoszona przez Jana Kota z lwowskiego „AZS” powiodła się, gdyż Lwowlanin uzyskał czas 2:44,1, lepszy o 2,2 s. od dotychczasowego rekordu.

Tennis

Spotkanie międzyokręgowe o mistrzostwo drużynowe Polski pomiędzy „Sokołem” (Kraków) i „AZS” (Poznań) zakończyło się zwycięstwem gości w stosunku 4:3. Poszczególne wyniki są następujące: Tłoczyński (P) — Jurczyński (K) 4:6, 6:1, 6:2; Piechocki (P) — Andrzejewski (K) 1:6, 5:7; Scarpowa (P) — Pozowska (K) 4:6, 1:6; Tłoczyński i Lisowski (P) — Andrzejewski i Jurczyński (K) 6:4 4:6, 6:3; Scarpowa i Tłoczyński (P) — Pozowska i Jurczyński (K) 7:5, 6:4; Tłoczyński (P) — Andrzejewski (K) 4:6, 6:3, 6:3; Piechocki — Jurczyński 2:6, 2:6. Poziom gier był bardzo niski. (Tel. wł.) K. S.

Spotkanie międzypaństwowe Afryka Południowa — Czechosłowacja zakończyło się w ogólnej punktacji wynikiem 5:2. (Radio.)

Wioślarstwo

Na mistrz. Polski, które odbędą się w przyszłą niedzielę (przedbiegi w sobotę) w Erdyujściu, „K. W. 04” wysłał już swe osady, aby mogły pracować na miejscu pod okiem trenera. „K. W. 04” obsadza następujące biegi mistrzowskie: czwórki (zgłoszona załoga: stern. N. Budziński — W. Tulisza, M. Zieliński, W. Leporowski i St. Jurkowski), czwórki bez sternika (J. Mikołajczak, M. Tulisza, Z. Kasprzak, H. Budziński), dwójki bez sternika (J. Mikołajczak, H. Budziński), oraz osiemki (B. Zimny — A. Moschalewicz, M. Zieliński, Z. Kasprzak, M. Tulisza, W. Tulisza, Z. Kasprzak, W. Leporowski i St. Jurkowski). Poza tem zgłoszono do biegu czwórek wagi lekkiej następującą załogę: N. Budziński — M. Zajączkowski, M. Budziński, W. Dybalski i Z. Dybalski. „P. T. W. Tryton” wysłał swe załogi dzisiaj i obsadza następujące biegi: czwórki nowicjuszy, czwórki młodszych, osiemek młodszych, dwójek podwójnych młodszych, jedynek młodszych, oraz bieg eliminacyjny dwójek podwójnych poza konkurencją. (ss)

RADJO

Programy radiofoniczne

Wtorek, dnia 30 lipca 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 7.00 gimnastyka poranna (prof Waxman); godz. 20.20 radiografja (syst. Fultona); godz. 12.50 komunikaty P. W. K.; godz. 13.00 sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pieniężnej i cen towarowych Rzeźni miejskiej; godz. 14.15 komunikaty gosp. roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 17.00 kurs elementarny języka francuskiego (wykl. p. Omer Neveux); godzina 17.25 odczyt p. t. „Po walce o prymat narodów w tenisie” (wygl. p. red. Herniczek); godz. 17.50 komunikaty P. W. K.; godz. 18.00 koncert solistów (transmisja z Warszawy); godz. 19.00 nadprogram; godz. 19.20 interludium muzyczne w wykonaniu p. Antoniego Warchalewskiego, przy fortepianie p. Jadwiga Komorowska. Program: 1. Zeleniński: Na Anioł Pański, 2. Moniuszko: Dwie zorze, 3. Koczalski: a) Byliśmy razem zamyśleni, b) Uroczysty ogród, c) Dzień majowy, d) Już skończ dzień, 4. Brahms: a) Dlaczego nie znam drogi, b) Tęsknota za krajem; godz. 19.50 transmisja z Teatru Wielkiego — „Tosca” — opera w 3 aktach Verdi’ego; godz. 20.30 sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. 22.45 radiografja; godz. 23.15 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Wykład o P. W. K. w niemieckim radjo.

Redaktor socjal. „Volksblatt” w Zabrzu (Hindenburg) p. Kloitz, biorący udział w wycieczce dziennikarzy niem. z G. Śląska na P. W. K., wygłosi we wtorek 30 bm. o godz. 19.20 przed mikrofonem radiostacji nadawczej w Gliwicach z transmisją do Wrocławia odczyt o procesie Ulitza w Katowicach i Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu. (PAT)

Skanalizowanie Gdyni

Prace kanalizacyjne w Gdyni zostaną w roku bieżącym w ogólnych ramach zakończono. Kanalizacja pomyślana jest w ten sposób, że ścieki oczyszczane będą przy pomocy studni Inhofa na molo rybakiem, wyloty zaś kanałów będą uchodziły poza łamaczem fal.

Albumy pamiątkowe Złotu Sokolstwa Wszechsłowińskiego

Z inicjatywy Zarządu Okręgu Poznańskiego Związku Sokół Polskich wydano „Albumy Pamiątkowe”, zawierające najpiękniejsze oryginalne zdjęcia fotograficzne z potężnego Złotu Sokolstwa Wszechsłowińskiego, jaki odbył się w Poznaniu w czasie od 28 czerwca do 1 lipca.

By udostępnić nabycie pamiątki Złotu szerszemu ogółowi społeczeństwa wydano albumy mniejsze i większe, zawierające od 9 do 36 zdjęć. Większe albumy, zawierające 140 zdjęć fotograficznych, wykonuje się na specjalne życzenie.

Nie wątpimy, że albumy znajdą wielu chętnych nabywców, pragnących posiadać trwałą pamiątkę po niezapomnianych dniach sokolich, które tyle wywołały entuzjazmu.

Albumy i zdjęcia nabywać można w redakcji „Sokoła”. Poznań, ul. Wrocławska 18 (tel. 18-26 i 18-27), drukarnia L. Kapeli.

Skóra ludzka na sprzedaż

W pismach praskich pojawiło się w tych dniach ogłoszenie zalecające na sprzedaż skórę ludzką, w dodatku książkę z jakiegoś księcia kirkizkiego.

Anons ten, jak również i skóra do sprzedaży wywołała wśród mieszkańców nadwielitńskiego grodu zrozumiałą sensację. Posiadaczem skóry jest niejaki Kopetzky były legionista, który podczas swego pobytu w Irkutsku, otrzymał ją w podarunku od przyjaciół. Oto kilka szczegółów tej bądź co bądź ciekawej historii:

Przed wojną, książkę mongolski Dżo-Lama żył w swoich wielkich posiadłościach, w pobliżu Kobdo. Jego stolica nazywała się Munezin. Książę Dżo-Lama był okrutnikiem względem swych poddanych i terrorizował okoliczne księstwa do tego stopnia, że rząd rosyjski musiał przeciwko niemu wystąpić.

W lutym 1914 roku sotnia kozaków bałkańskich, pod wodzą kapitana Bułatowa, wyruszyła przeciwko tyranowi. Wyprawa ta skończyła się zdziśiatkowaniem kozaków i ujęciem do niewoli ich komendanta. Podczas śledztwa, wytoczonego Dżo-Lamie w sprawie zamordowania kapitana Bułatowa, natrafiono na ślad potwornego morderstwa.

Książę Dżo-Lama i książę Haisan żywili do siebie nienawiść.

Książę Dżo-Lama zapomocą podstępny zdołał ująć swego śmiertelnego wroga Haisana. Dżo-Lama zażądał okupu, z którym też przybyła matka więźnia. Ta ostatnia podczas kilku godzin konferowała z Dżo-Lamą, który ostatecznie zgodził się na uwolnienie więźnia.

Dżo-Lama oddał się w końcu, oświadczając matce Haisana, że idzie wydać odpowiednie zarządzenia i podczas gdy mat-

ka oczekiwała kazał katowi zdjąć ostrożnie, ażeby więźni nie zmarł, jego skórę.

Jednak zarządzenia Dżo-Lamy nie wypełniono ściśle, Haisan zmarł pod nożem kata. Rozszluszony tem książę wymierzył taką samą karę katowi.

Jeden z sędziów śledczych przyniósł obie skóry do Irkucka, z których książęca dostała się do rąk legionisty Kopeckiego. Goniący za sensacjami Amerykanie ofiarują Kopetzkiemu, za skórę księcia 10 tysięcy dolarów czyli około 250 tysięcy franków.

Z okazji 1.100-lecia św. Ansgarego.

Gdy na murach Damaszku, stolicy Syrii, ukazały się afisze, zapowiadające film p. t. „Sultan Abdul Hamid”, zebrał się ulemowie, t. j. kapłani muzułmańscy, dzielący się na imanów, muftich, i kadich, i po naradzie postanowili zwrócić się do rządu z prośbą o wydanie zakazu wyświetlania tego filmu. Wybrana delegacja udała się do szejka Tageddina, prezesa rady ministrów, i przedstawiła mu, że „przedstawienie na ekranie w towarzystwie kobiet sultana Abdula Hamida, który był kalifem islamu i następcą Machometa, sprzeciwiałoby się przepisom religii machometanńskiej”. Szeik Tageddin zlecił załatwienie tej sprawy dyrektorowi policji, który oświadczył ulemom, że oświadczenie będzie obecny podczas wyświetlania wspomnianego filmu i wyda zakaz wystawiania go, jeżeli stwierdzi najmniejszą choćby obrazę religii machometanńskiej albo proroka.

Tak umieją bronić machometanie swych ideałów religijnych.

Ulemowie damasceńscy i ex-sultan Abdul Hamid.

(KAP) Katolicy w Szwecji ze zrozumiałem natężeniem szykują się do uroczystego obchodu, mającego odbyć się w przyszłym miesiącu w Stockholmie z okazji 1100-letniego jubileuszu św. Ansgarego, katolickiego apostoła Szwecji. Przygotowania czynione są pod kierunkiem ks. biskupa dr. Jana Müllera. Dotychczas Stockholm słynął jako miejsce zjazdów, wielkich kongresów protestanckich. Obecnie także katolicy obchodzą będą w oczach niewierców swoje uroczystości. W Szwecji, podobnie jak w Anglii, jest wiele osób, które się interesują katolicyzmem i zbliżają się do Kościoła. Obchód katolicki będzie także służył dalszemu zbliżeniu się ich do Kościoła, bowiem w programie przewidziane są publiczne odczyty w przeciągu trzech dni, podczas których trwać będą uroczystości. Z wielką radością przyjęli katolicy szwedcy wieść o zamierzonym przyjeździe wycieczek katolickich z wielu krajów.

1 osoba szyje 600 par obuwia dziennie.

Masowa produkcja obuwia mechanicznego coraz bardziej ruguje z handlu obuwie wyrabiane ręcznie. I na to niema rady: najbardziej mistrz kunsztu szewskiego, choćby najszybciej pracował, nie dorówna wydajności maszyn, które dzięki stałym udoskonaleniom produkować mogą wielkie ilości obuwia. Oto na ostatniej londyńskiej wystawie, zorganizowanej przez tamtejszy syndykat fabrykantów obuwia, demonstrowany był najnowszy wynalazek w tej dziedzinie — maszyna,

która w ciągu 7 godzin wyrabia sześćset par obuwia, a wymaga tylko jednej osoby do obsługi. Tymczasem dla wyprodukowania takiej ilości obuwia trzeba byłoby kilka dni pracy stu wykwalifikowanych robotników.

„Myśl Narodowa”. Nr. 32 „Myśli Narodowej” świeci otworami, skąd konfiskata wyjęła artykuł Świętochowskiego o różnicy w warunkach życia kulturalnego Niemiec i Polski dzisiejszej, oraz notatkę na końcu, jak kosztowny jest pobyt w Biarritz.

Zeszyt dwoma artykułami: na wstępie wiąże naszą myśl z tragicznym zaistnieniem rzeczy w Europie, która potrochu wykonywa program masonerii likwidowania zwycięstwa nad Niemcami. Pisz o tem w bardzo pięknym artykule senator Stanisław Kozicki, a potem Stan. Szczutowski.

„Myśl Narodowa” zajęła się planowo sprawami wychowania narodowego. Z tego zakresu mamy dwa doskonałe artykuły: B. Suchodolskiego o idei twórczości w wychowaniu i Jana Zamorskiego o kurczeniu Ojczyzny przez redukowanie nauki o niej w szkołach.

Z literatury mamy rozprawę wysoce uzdolnionej polonistki Zofii Szmydtowej o legendzie Ilakowiczówny, artykuł St. Olshewskiego o ciekawej książce Warda, który wykrył, że Szekspir był agitatorzem politycznym, wreszcie artykuł Z. Wasilewskiego „Sen o Bolesławie Śmiałym”. Piękny wiersz Maryli Wolskiej jest klejnotem zeszytu.

Cena zeszytu 80 gr. Prenumerata kwartalnie 9 zł. Adres Administracji: Warszawa, Jerozolimska 17.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Stanisławstwo K. 10.—, A. L. z podziękowaniem za wysłuchaną prośbę, prosząc o dalsze łaski 10.—, W. za otrzymane łaski 50.—

Agnieszka Andrzejewska z podziękowaniem za otrzymane łaski, z prośbą o dalszą opiekę nad domem 5.—, M. Unratowa z Wrześni 0,50, Fr. Unratowa z Wrześni 0,30, Banachowa z Wrześni 0,30, Kuzakowa z Wrześni 0,10, Politowiczowa 0,10 Jakubowska z Wrześni 5.—, Joanna Kostecka z podziękowaniem za wysłuchaną prośbę, prosząc o dalszą opiekę 20.—, S. M. Obornik z pokorną prośbą o dalszą opiekę 5.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 468,30 zł.

Na kaplicę SS. Karmelitanek: Z. W. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 10.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 97.— zł.

KOMUNIKAT.

Ból w bokach i dolku podsercowym (gdzie schodzą się zebra) Pobolewania w wątrobie. Skłonność do obstrukcji. Jeżyk obłożony. Gość i niesmak w ustach. Oddbijanie. Wzdęcia i burczenie w kiszce. Bóle i zawroty głowy. Podciężnienie. Uryna ciemna i mętna. Są to początkowe objawy choroby wątroby, wstępne objawy kamieni żółciowych. Podciężnia ataków. W dolku i wątrobie silny ból, który się rozchodzi ku stronie tyłnej w ośrodku krzyża i sięga aż pod łopatkę. Wzdęcie brzucha rozsiadanie żebra. Parcie na kieszce stolcowe. Niekiedy wymioty żółcią. Zimne poty. Niekiedy żółtaczka. Kuracja żółcią. Cholekinaza uwalnia od ciężkiej dokuczliwej choroby. Zioła Cholekinaza są do nabycia we wszystkich aptekach w składach aptecznych. Przy kupnie zadać przepis życia (wedł Dr. Niemcewskiego). Wyrób. Laboratorium fizj. chemiczne „Cholekinaza” Sp. z o. o. Warszawa, Nowy świat 5. Generalna reprezentacja: „Stany Zjedn. Ameryki Północ. i Kanady” „IMICO” Box 68. Stevens Point Wis. U. S. A.

Mydło Mixa

najlepsze — najtańsze

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono w złotych

Kurjer Poznański	2.369,40	Książ. Kasa Hrab. Przysg.	100.—	A. Fabiś. Przybroda	2.—
L. Rżanny	5.—	X. P. Drozdek, Jedrysek	20.—	J. Dankowski. Przybroda	5.—
A. Lulik. Miedzyrzecz Podl.	10.—	H. Łaplaś. Kraków	5.—	Obszar Dworski Przybroda	24,25
Wi. Zak	20.—	Wi. Łukowska. Kutno	5.—	A. C. Czerwonawieś	20.—
Fma P. Michałowicz	20.—	W. Łuczak. Poz.	10.—	A. Priz. Gowina	5.—
Fma Warczewski	5.—	M. R. Poprawski. Poz.	7,50	X. J. Nieć. Zebrydowice	5.—
J. Wierzb	5.—	X. H. Kaszewski. Radom	2.—	J. Szyman. Poz.	5.—
Starosta Kłosa. Poz.	100.—	A. Kornecka. Hermanów	5.—	X. Prob. Nowak. Skarlin	3,50
Inż. A. Kłosa. Poz.	10.—	X. J. Ramocki. Głogów	10.—	Folwarkówna. Horodenka	5.—
X. Krajewski	10.—	J. Kulok. Goleiszów	2.—	Fr. Spychała. Poz.	10.—
M. Latowska	5.—	J. Pańczak. Poz.	100.—	J. Sobkowiak. Mikoski	5.—
L. Bossowski	0,50	M. Kopliński. Toruń	10.—	Wojciechowski. Margonin	37.—
P. Formanowicz. Ostrów	10.—	X. K. Nowak. Mieścisko	5.—	J. Wrembel. Poz.	10.—
J. Stefaniak. Bydgoszcz	3,10	P. Gapiński. Nakło	5.—	Twardowski. Jedlec	5.—
W. Kukawka. Poz.	2.—	R. Strzelezyk. Łódź	2,40	L. Najdek. Pakosław	10.—
Dr. Twórz. Kościan	20.—	Fr. Szczechowiak. Uściecie	5.—	Apt. H. Smyczyński. Leszno	10.—
B. Góralówna. Koźmin	2.—	M. Wróblewski. Gniezno	5.—	J. Kopacz. Jodłowa	2.—
J. Ossowski. Sepólno	10.—	St. Jeżewski. Trzemeszno	5.—	St. Biala. Węgrzyn	2,08
J. Kandulski. Ptaszkowo	20.—	T. Rudnicki. Buk	5.—	St. Misiakowski. Suchedniów	5.—
E. Sajkiewicz. Warszawa	5.—	X. W. Klóskowski. Góra	5.—	R. Bączkowska	5.—
R. Solaniński. Duszynki	10.—	Gieszczyński. Huta Pusta	5.—	H. Bączkowska	5.—
R. Maliszewska. Tyszwice	2,40	X. Prob. Taczak. Grylewo	10.—	M. Bączkowski	5.—
A. Woźniak. Janowiec	2.—	St. Jaszyk. Poz.	10.—	J. Kajewski	250.—
W. Krysiak. Śmiziel	5.—	St. Formanowski. Powidz	10.—	M. Kesy	2.—
Z. Zietarówna. Poz.	5.—	J. Bobrowska. Poz.	6.—	M. Kokczyński	5.—
Dereziński. Mokronosy	10.—	A. Fenrych. Przybroda	3.—	A. Wanspowa. Cieszyń	5.—
B. Lesniiewicz. Klecko	10.—	Szczepańska. Przybroda	2.—	Suchanek	3.—
R. Dornowscy. Janikowo	10.—	J. Mysze. Przybroda	25.—	Z. Stiasna	2.—
S. Wolff. Środa	15.—	M. Kurczewski. Przybroda	25.—	R. Nogala. Ostrów	10.—

W piątek, dnia 26 lipca r. b. o godz. 6, zasnął w Bogu, po krótkich cierpieniach, opatrzony Olejami św., mój najdroższy mąż, nasz troskliwy tatuś, ś. p.

Jan Tadeusz Stock

w 45 roku życia, o czem donosi

w smutku pogrążona
żona z córeczką i synkiem.

dw 1399

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek.

Dnia 27 b. m. rano, o godz. 8,30, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana, jedyna i najdroższa córka, ś. p.

Maria Andrzejewska

przeżywszy lat 25. Ekspozycja z domu żałoby w Krzesinach, odbędzie się w środę, 31 b. m. przed południem, o godzinie 9,30 do kościoła parafialnego w Głuszynie. Nabożeństwo żałobne wraz z wigiljami, poczem złożenie zwłok na cmentarz parafialny.

W ciężkim smutku pogrążeni
rodzice wraz z synami i rodziną.

Krzesiny, Poznań.

Najstarszy Zakład pogrzebowy P. Piasecki. Klasztorna 14.

Dnia 28 lipca 1929 roku, zasnęła w Bogu, po półrocznej, z prawdziwie anielską cierpliwością znośzonej chorobie, moja ukochana żona i nasza najdroższa mamusia, ś. p.

dw 1400

Marja Halina Stoińska

z domu Szczodrowska

kupcowa.

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 31 b. m., o godzinie 6 po południu, z domu żałoby w Zaniemyślu, o czem donosi

w smutku pogrążony
mąż z dziećmi.

Zaniemyśl, pow. średzki.

W sobotę, dnia 27. 7. 1929, o godz. 9,35 wieczorem, zasnęła w Bogu nagle, namaszczone Olejami św., nasza kochana matka, teściowa i babcia, ś. p.

zw 17 842

Apolonja z Wawrzyniaków Franciszka Okoniewska

przeżywszy lat 68. Pogrzeb odbędzie się w środę, 31 b. m., o godz. 6 po poł., z kaplicy cmentarza Jeżyckiego, ul. Dąbrowskiego.

Ciężko strapione
dzieci.

Poznań, ul. Kościelna 4

Dnia 27 lipca 1929 r., o godz. 15,30, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najczulsza, najukochańsza matka, siostra, s. p.

z Syrwidów

Walerja Szwederowa

w 67 roku życia. Wyprowadzenie zwłok z domu żałoby, ul. Konopnickiej 18 do kościoła parafialnego w Jeżycach, odbędzie się we wtorek, dnia 30 b. m. rano, o godz. 9, tamże nabożeństwo żałobne, poczem pogrzeb na cmentarzu parafialnym. zw 17 847

W ciężkim smutku pogrążeni

maż, dzieci i rodzina.

Poznań, Chicago, Wilno, Grodno, 29. 7. 1929.

Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak”, pl. Nowomiejski 10. Tel. 1046.

W pierwszą rocznicę śmierci drogiego męża i ojca, s. p.

Jana Kierczyńskiego

odprawione zostanie

nabożeństwo żałobne

w środę, dnia 31 lipca 1929 r., o godz. 9 rano w kościele OO. Franciszkanów.

Pw 3864-31,11

Żona z synami.

Podziękowanie.

Wszystkim, którzy okazali tyle szczerego współczucia w tak ciężkiej dla nas chwili i przyczynili się do uczczenia pamięci, s. p. zw 17 848

Stanisława Adamskiego

a w szczególności: W. Szan. Duchowieństwu, władzom i urzędnikom Banku Spółdzielczego na św. Łazarzu, Związkowi Banków w Polsce, władzom Banków Ludowych Poznań-Jeżyce oraz Tarnowo Podgórne, Towarzystwom „Harmonja”, „Kościszko”, „Sokół”, Cechowi Mistrzów garnc., Komisji Opieki nad Ubogimi oraz wszystkim tak liczny Przyjaciółom i Znajomym z głębi serca składamy

Bóg zapłać!

Żona z dziećmi i rodziną.

Wszystkim, którzy wyrazili nam współczucie w bolesnej stracie męża i ojca i oddali ostatnią przysługę drogiemu Zmarłemu, s. p.

Janowi Średzińskiemu

składają serdeczne

Bóg zapłać!

zw 17 887

Żona i dzieci.

W siódmą rocznicę śmierci, s. p.

Andrzeja Kaźmierczaka

radcy miejskiego

odprawi się dnia 31 lipca 1929 r. o godz. 9-tej

nabożeństwo żałobne

w kościele farnym.

zw 17 898

Żona.

Kilimy

K. Kużaj

27 Grudnia 9

K. K.

P.

Lekarzowi

wskaże mieszkanie i praktykę

Apteka w Ujściu.

dw 1384

Masywny 1-piętrowy

dom mieszkalny

ze stajnią i innem dużym obelściem oraz wielkim sadem warzywnym i owocowym. Należący się dla przemysłu lub jako osiedle wypoczynkowe z powodu starości zaraz do sprzedania. Interesenci dysponujący sumą 35.000 zł. zechcą się zgłosić u p. Domke, Rogoźno, ul. Nowa 5. zw 2729

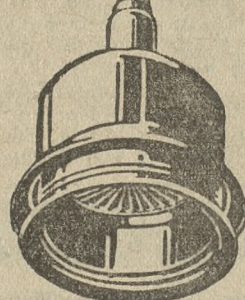
Łańcuchy Renold

Najlepsze łańcuchy do motocykli, samochodów, przemysłu.

Generalne Przedstawicielstwo na Polskę
MOTOR - Dom Importowy, Gdańsk, Samtgasse 8.
dw 11284

Wszystkie gospodie odetchnęły z ulgą, przekonane, z dokonanych u siebie prób, że jedynie nasz samoczynny aparat „Kompresor” zdjął z nich okropny ciężar wielkiego kilkudniowego a tak drogiego prania

Cena zł 60

5 lat gwarancji.
Prosimy przynieść ze sobą brudną bieliznę, którą po 5 minutach otrzymacie z powrotem czysto wypraną

Naszym aparatem można wyprać bieliznę rodziny składającej się z 7 osób. zamiast 4 dni — w 3 godziny przy minimalnym zużyciu mydła i przy największej oszczędności bielizny.

Aparat nadaje się także doskonale dla restauratorów, fryzjerów, lecznic, szpitali i t. d.

Kto się jeszcze nie przekonał, tego napewno ostatecznie przekonała nasze pokazy prania, które odbywają się we wtorek, środy i piątki o godz. 5 po poł. Pokazy w języku niemieckim w powyższe dni o godz. 8. przy ul. Wielkiej nr. 4-5. 1. piętro na lewo.

Za zaliczką zł 2,50 drożej. Agenci we wszystkich miastach Wlkp. poszukiwani. Zgłoszenia „Kompresor”. Poznań. Wielka 4-5.

Samochód

6-osobowy marki „Austro Daimler” 17/60, w najlepszym stanie, z luksusowym wykonaniem, z powodu wyjazdu, korzystnie do oddania. Zgłoszenia pod „Dakla” Automobile, Poznań. dw 1373

Kupujemy po najwyższych cenach

świętojanki, maliny, wiśnie

Beczki do dyspozycji dostawców.

Hartwig Kantorowicz S. A., Poznań
Grochowe Łąki 6. Telefon 2206, 3077.

Pw 3 797/8-30.87/8

Trzy wagony suchych zdrowych

desek stolarskich

23 mm. oddamy jeszcze po bardzo korzystnej cenie
Tartak Parowy, Rakoniewice, tel. 22.
Pw 3868-31,19

PP. Piekarze

Maszyny piekarskie

zupełnie nowe, fabrykat zagraniczny, najnowszego systemu

- maszyna do gniecenia ciasta,
- maszyna do dzielenia ciasta,
- maszyna do bicia piany,

natychmiast korzystnie do sprzedania. Spieszne zgłoszenia reflektantów przyjmuje eksp. Kurjera Pozn. pod zw 17 841

Dnia 27 lipca 1929, zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, przeżywszy lat 46, s. p. zw 17 839

Stanisław Lewandowski

kapitan W. P. w rezerwie — asesor Dyrekcji Poczt i Telegrafów, odznaczony Krzyżem Obrony Lwowa.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 30 lipca 1929, o godzinie 18, z kaplicy cmentarza parafii św. Trójcy w Dębcu. Nabożeństwo żałobne zostanie odprawione we wtorek, 30 lipca, o godz. 9.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona, dzieci, rodzina.

Zalety najdroższego mydła zagranicznego jak: świetne mydlenie się, oszczędność w użyciu, przepiękny zapach, absolutna nieszkodliwość dla skóry, jednocy w sobie mydło toaletowe

UNI W E R S A L N E po 1.25,— zł

z f-mą DROGERJA UNIVERSUM, POZNAŃ
ul. Fr. Ratajczaka 38.

Do nabycia tylko w powyższej drogerji. Każdy nabywca z entuzjazmem poleca je drugiemu!

Pw 9804-18,324

Przeciw chudości

używać należy naszego wypróbowanego od lat proszku odżywczego „PLENUSAN”. W krótkim czasie znaczny przyrost wagi, kwitnący wygląd i pełne kształty ciała. Wzmacnia również krew i nerwy. Polecany przez lekarzy i profesorów. 1 pudełko 6,— zł; 3 pudełka 15,— zł. Przy zapłacie zgóry wysyłka fran. c Pw 3247-0.1100

DR. GEBHARD & SP. — GDAŃSK, ODDZ. 153a.

Gruźlica płuc

ost. zakaźna i choroba, nie robiąc różnicy w płci, wieku i stażu. Koszt miljonów ludzi.

Przy zwalczaniu chorób płucnych bronchitu, gorczywego, męczącego kaszla i t. p. stosuj pp. Lekarze

CHOROBY PŁUC

BALSAM THIOCOLAN-AGE,

który ułatwiając wydzielanie się płynu wzmacnia organizm i samopozdusze chorego oraz powiększa wagę ciała i usuwa kaszel. Używać się za poradą lekarza. nw 5867

Sprzedają apteki.

Sprzedają apteki.

Poważna Instytucja ubezpieczeniowa — poszukuje

3 młodszych sił urzędniczych

męskich, wpracowanych w dziale ogólnym, o dobrych kwalifikacjach fachowych. Zgłoszenia wraz z życiorysem i odpisem świadectw oraz żądaniem wynagrodzenia kierować do Biura Ogłoszeń „PAR”, Al. Marcinkowskiego 11, pod 30,102 Pw 3801-30,102

Dnia 27 lipca 1929, o godz. 24, zmarł po ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy ojciec, teść i dziadek, s. p.

Stanisław Czajka

emeryt. woźny

przeżywszy lat 71. Pogrzeb odbędzie się w środę, 31 b. m. po mszy św., o godz. 9 rano, z domu żałoby, o czem zawiadamiają

strapione

dzieci i wnuki.

Tarnowo Podgórne, Hamburg

zw 17 855

Rzadka okazja

Restauracja z pełną koncesją, ogród, letnisko, sala, kręgielnia, kort tenisowy etc. z wolnym mieszkaniem przy Poznaniu, do wydzierżawienia wzgl. do sprzedania. Zgłoszenia do „PAR”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 30,57 Pw 3778-30,57

Wydzierżawie lub sprzedam

- 1) przedsiębiorstwo zbożowe najstarsze w mieście powiat. (wyższe szkoły, elektrownia) z obszernymi śpiężnikami i 1/2 ha. podwórzem. Obiekt nadaje się też na fabrykę lub inne cele,
- 2) stajnię nowoczesną na 40 koni i dużą oborę, zw 17802
- 3) willę 20 pokoj. nowoczesną, komfortową, wolną natychmiast z ogrodem (w całości lub częściowo).

ST. RUTA, Jarocin. Tel. 89.

Fabryka Maszyn i Odlewnia

„LWOWEK“, Tow. Akc.

we Lwówku (Poznańskie), tel. Lwówek nr. 11

poleca korzystnie i na dogodnych warunkach:

Postawy walcowe z oryginalnymi walcami Kruppa-Grusenwerk z frezowanymi trybami skośnymi,

Automatyczne heblaki i czyszczarki „Rap-
pid“ w różnych wielkościach,

Tryjery i Aspiratory.

dp 1392

UBIKACJE

handlowe około 70 m², położone w centrum m. Poznania, przy przynajmniej jednej ulicy, na wysokim parterze, z centralnym ogrzewaniem, oświetleniem elektrycznym, na biura wzgl. hurtową sprzedaż towarów włókienniczych, galanterji i t. p., natychmiast wprost od właściciela nieruchomości do wydzierżawienia. Spieszne zgłoszenia uprasza się do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 17 840

KAMIENICA

w centrum miasta, z wolnym 8-pokojowym mieszkaniem, ubikacje fabryczne, nadające się na każdego rodzaju przedsiębiorstwo, oraz posesja składająca się z kilku domów mieszkalnych z fabrycznymi zabudowaniami i placem budowlanym, zaraz do nabycia. Oferty prosimy skierować pod Pw 3871-63,770

J. NIEDBAŁ, POZNAŃ, UL. 27 GRUDNIA 2.

Odjazd autobusów z Poznania do Gniezna

ul. Dominikańska, narożnik Żydowskiej

915, 1400, 1455, 1630, 2000

W niedziele i święta 2345. nw 2608

Reklamówkę - auto

wydzierżawiam tanio do 2 miesięcy. Skrzynka zamknięta 1,40 x 1,25, wysokość 1,30 — użyteczność 450 kg. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 17 850

Tylko dzielny

kantorzysta (stka)

po polsku i niemiecku, możliwie z branży zbożowej, zaraz lub później do Poznania poszukiw. Zyciorys, odpisy świadectw do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 17 854

Pierwszorządny magazyn wyrobów tytoniowych przyjmie natychmiast na stałą posadę i dobrą pensję

ekspedjenta

inteligentnego, zdolnego i obowiązkowego — również

ekspedjentkę

doświadczoną, z lepszym wykształceniem szkolnym. Zgłoszenia z odpisem świadectw, fotografią i podaniem referencji do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 17 846

Poszukuję młodego, dzielnego

EKSPEDJENTA

Tylko pierwszorządne siły z odpisem świadectw, fotografią, podaniem pensji i terminu objęcia posady zechcą się zgłosić

M. PRZYBYLSKI — LESZNO ul. Dworcowa 50

Magazyn odzieży męskiej i artykułów męskich. zw 17 851

FIRANKI STORY DYWANY

B. Głowacki

POZNAN,
Stary Rynek 97.
Pw 4484

Płachty żłiwne
Płachty nieprzemakalne
Worki do wszelk. celów
poleca po niskich cenach

Fa. SZULC i KUNERT

Fabryka Hamotów, Płacht i Worków
POZNAN, ul. Woźna 12
Telefon nr. 5802.

Wypożyczamy

płachty nieprzemakalne
do krycia stogów i wagonów
na korzystnych warunkach.
Kw 019

Samochody ciężarowe

Komnick, Ford, Stoeper, Chevrolet, Opel nowe i używane od 1—5 ton, autobusy nowe i używane jako kupna okazje poleca „KOMNA“ T. z. o. p. Automobile. Poznań, ulica Dąbrowskiego 83-85. Tel. 7767 i 5478. nw 2327

Lekarza

zastępcę na sierpień
poszuk. Poznań, tel. 54-62
zw 17838

Korzystny Zakup

powiększa Pańskie obroty i zyski!
Dlatego należy zwrócić

od 25 sierpnia

Jesienne
Targi Lipskie
1929

gdyż one dają najlepszą okazję
korzystnego zakupu. Wszelkimi
informacjami służę Pw 3859-30,197

OTTO MIX, Poznań, Kantaka 6a, tel. 23-96
lub Leipziger Messamt, Leipzig.

Trójwalcówkę

stalowe walce, duże rozmiary, używaną
lecz w dobrym stanie, kupię za gotówkę.
Oferty do „PAR“, Al. Marcinkowskiego 11
pod nr. 31,10 Pw 3856-31,10

Kierowcę samochodu

który z czwartku na piątek w ubiegłym tygodniu odebrał
dowód osobisty pod nazwiskiem M. K., proszę o zwrot za
wynagrodzeniem, w przeciwnym razie zostanie dowód osobisty
unieważniony przez władzę. zw 17 836

Dla fabryki Maszyn Rolniczych „Spółki Akcyjnej“
w większym mieście Zachodniej Polski, poszukuje się

zarządzającego

dyrektora

Fabryka zatrudnia około 100 ludzi, przytem jest
ożywiony handel maszynami rolniczymi oparty
na reprezentacjach pierwszorządnych firm.
Żądane: gruntowna znajomość branży maszyn rolni-
czych, zdolności administracyjne, energia i inicjatywa
Reflektuje się na siłę pierwszorządną. Prezes Rady
Nadzorczej uprasza o szczegółowe oferty odpowied-
nich kandydatów pod nw 2728 do ekspedycji Kurjera
Poznańskiego.

Zal. 1899 **Dachy** Zal. 1899

rozmaite nowo pokrywa, stare naprawia i smoli. Wy-
konanie izolacji, murów i posadzek asfaltowych. Do-
godne warunki spłaty. Kw 2338

Przedsiębiorstwo pokrywania dachów Skład Materiałów Budowlanych.

JAN SOBECKI - Poznań

Fabryka papy na dachy i asfaltu,
plac Wolności 17 — Tel. 32-50

MUSZTARDA

Palm

ASTMA-Zapalenie oskrzeli

Zadajcie bezpłatnie broszury pouczającej nr. 9. nw 11157
Dr. GEBHARD i S-ka, Gdańsk 235.

Lekarz

na prowincji poszukuje zastępcy lekarza
zaraz. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera
Poznańskiego pod zw 17844

Potrzebujemy zaraz

biegłej stenotypistki

w języku polskim i niemieckim, na przeciąg 1 miesiąca,
w godzinach popołudniowych, od godziny 3. Zgłoszenia pro-
simy kierować pod skrytkę pocztową nr. 45 — Poznań,
zw 17 849

Poważne przedsiębiorstwo w Poznaniu poszukuje
zaraz

książkowej - stenotypistki

siły pierwszorządnej, władającej językiem niemiec-
kim. Oferty wraz z podaniem referencji i wyso-
kości żądanego wynagrodzenia należy skierować
do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zp 17 827

Obszerna

praktyka lekarska

jest z dniem 1. 8. 29 r. w Sliwicach wielkiej wsi
kościelnej na Pomorzu do objęcia. Spieszne zgło-
szenia przyjmuje zw 17788

Dr. BARTLITZ w Sliwicach.

Korpus Kadetów nr. 3 w Rawiczu

zawiadamia, że podania o przyjęcie do klasy 1 (IV. gim.)
i do klasy 2 (V. gim.) będą przyjmowane do dnia 12 sierp-
nia 1929 r. dw 1389

Statut i warunki przyjęcia kandydatów można nabyć
w Komendzie Korpusu Kadetów nr. 3, za opłatą 2,— zł.

Komendant Korpusu Kadetów nr. 3
W. Czachowski i. podpułkownik.

Odpowiedź.

Podpisana firma powołuje się na opublikowanie p. Le-
chowskiego z Poznania w nr. 332 Kurj. Pozn., str. 16, p. t.
„Na unieważnienie zawierające wyraz „oszczerców“ i od-
powiada: zw 17 829

Weksle płatne 20. 8. r. b. na sumę 1500,— zł, miały na
pokrycie wagonu otrąb jedynie wtedy służyć, gdy p. L. pre-
tensję podpisanej firmy w wysokości 3 200,— zł płatną
2. 5. r. b. uisli.

Wskutek niedotrzymania zobowiązania p. L., mogą być
zatem wspomniane weksle uważane tylko jako grzeźności-
we, które pod tym warunkiem jako takie dane zostały.

Ze p. L. swych zobowiązań nie wypelniał, udowodnimy
i za wyraz oszczerców, pociągniemy p. L. do odpowiedzial-
ności w razie nieodwołania obelgi.

Jaworski i Mikołajczak, Szamocin.

1. L. 2/29.

OGŁOSZENIE

Kupiec Antoni Zieliński w Grodzisku, ul. Rzeźnicka 18,
wniósł o odroczenie wypłat. Na zasadzie art. 4 rozporządze-
nia Prez. Rzeczypospolitej z dnia 6. 3. 1928, o zapobieganiu
upadłościowym (Dz. Ust. R. P. nr. 27, poz. 244) wyznacza się
do rozpoznania sprawy termin na dzień 17 sierpnia 1929 r.,
godzina 10, w Sądzie Grodzkim w Grodzisku, pokój nr. 20.
Wierzyciele wymienionego kupca mogą przybyć na rozpr-
wę celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. nw 2151
Grodzisk, dnia 25 lipca 1929.

Sąd Grodzki

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Obrazy

kupuje się najtaniej we firmie Witold Leworski, Wrocławska 36. Specjalność: oprawa obrazów. Kw 595-6

Tanio

nie ubierzesz ani ubierzesz w Domu Komisyjnym św. Marii 78a Pw 8924

Okazja

Cukiernia - kawiarnia w Gdyni w dobrym punkcie o sprzedaży zaraz za gotówkę 8 500 zł, piec cukierniczy, z werandą z całkowitem urządzeniem. Zgłoszenia Cukiernia Ziemiańska vis a vis kościoła. nw 2 660

Antyki

wielki wybór. Bracia Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28. Kp 661

Motocykle Rex Akme raz Motocycle na dogodnych warunkach. Koszyczki, Paszaj Kino Apollo. zdw 32 301

Wózek

dziesięć korzystnie sprzedam. Wielkie Garbary 1. III. prawo. zdw 32 447

Podbój

PWK. ze zagranicznych wystaw sprowadzony rozrywkowy artykuł masowy zarobek 50% łatwy. Kto widzi ten kupi. Wzór za nadesłaniem 75 gr (10 sztuk 3 złote, setka 20). Lwów, Mikołaja 17. A. Schopper. Pw 3860-72, 51

Wina mozelskie

i reńskie starsze roczniki okazanie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 651

Okazja

wypisnie debowo-fornierowana, nowa tanio sprzedam. Grobla 30. II. lewo. zdw 32 545

Wózek

sportowy dobrze utrzymany na gumach na sprzedaż. Leciawski, Śniadeckich 11. zdw 32 614

Łatwy zarobek

dla pań i panów, których się poszukuje do sprzedaży losów na cel dobroczynny. Zgłoszenie Poznań, Al. Marcinkowskiego 19. III. godz. 9 a 11 przed połudn. zdw 32 344

Samochód

Renault 10/30 otwarty w najlepszym stanie natychmiast korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia telef. 37-67 lub ekspedycja Kurjer Pozn. zdw 32 260

Piekarnie

z domami lub bez sprzedaje Gosimiński, Inowrocław, Mikołaja 30 zdw 32 164

Zakopane

sprzedam małą willę w prześlicznej miejscowości. Adres: Zakopane. Skrytka pocztowa 62, dla L. K. zdw 32 160

Obszerny

ogrodzony narożnikowy plac z domem, szopami, stajnią, ogrodem w śródmieściu Poznania dla poważniejszego przedsiębiorstwa do wydzierżawienia ewtl. do sprzedaży, przy obciążeniu nieskazy 3 pokojowe z kuchnią wolną. Oferty Kurjer zdw 31 781

Skład

kolonialny z pokojem i towarami na sprzedaż za cenę 3 500 zł. Oferty do Kurjera zdw 32 615

Skład

próżny z urządzeniem i mieszkaniem spiesznie sprzedam. Adres Kurjer zdw 32 630

Magiel

sprzedam. Klimczak, Łąkowa 14. zdw 32 502

Sypialka elegancka

prawie nowa do oddania. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 664

Duży

wózek dziecięcy sprzedam. Dądzik, ul. Drużbackiej 1a, Łazarz. zdw 32 681

Parcele

860 m na Łazarzu przy kościele za 11.000 zł, wpłaty 5.000 sprzedam. Dudek, Wielkie Garbary 34. zdw 32 686

Piekarnia

dobrze prosperująca z piętrowym budynkiem, 2 składami, ogrodem w mieście pow. Cena 40.000 zł, wpłaty podług umowy. Dom z piekarnią w mieście pow. za 12.000 zł oraz inne realności sprzedam poważnym reflektantom Franciszek Wambrók, Rawicz, Kolejowa. zdw 32 679

Restaurację

centrum miasta dobrze prosperującą z powodu wyjazdu spiesznie sprzedam za 9.000. Pijanowski, Strzelecka 8. zdw 32 539

Szała

gdzieś do książek, rzeźbiona na sprzedaż. Masztalarska 8, III. na prawo. 10-1. 4-6. zdw 32 547

Hotel-

owa porcelana cz. biała, restauracyjna szkło szklanki do piwa, do kawy, kryształ oraz noże, widelce, łyżki, łyżeczki kupuje się zawsze dobrze i tanio tylko w Hurtowni Porcelany. Wroniecka 24 w podwórzu. zdw 32 555

Skład

kolonialny sprzedam. Małecki, Poznań, Rybaki 20a. zdw 32 655

Obrazy

i stół korzystnie na sprzedaż. Czajka, św. Wawrzyńca 20, od godziny 6-8. zdw 31 981

Samochód - dorożkę

prawie nowa 8.000 przebiegłych km sprzedam natychmiast tanio z koncesją. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 987

Meble

tanio poleca Pluciński, Wodna 7. zdw 32 244

Fabrykę

z branży żywnościowej w Poznaniu z powodu stosunków rodzinnych sprzedam tanio za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 302

Parcele

w pobliżu kościoła Łazarskiego korzystnie sprzedam. Adres wskazać Kurjer zdw 31 687

Antyki

używane. Wielki wybór. Pocztowa 22. Pw 30 64-55, 141

Telegram

dla Amerykanina! Młyn przy mieście. wodno-turbinowy III. piętrowy, automatyczny, 4 ganki, budynki masywne przy tem 54 morgi pszennej ziemi i laki. inwentarz kompletny. Cena 15 tys. dolarów, wpłaty 8 tys. dol. za gotówkę znacznie taniej Kujawskie biuro. Strzelno (Wlkp.). ul. Andrzeja 167. nw 2652

Urządzenie

składowe na hurt. detal. zaraz do sprzedania. Małe Garbary 4. III. p. pr. telef. 37.76. zdw 32 029

Na

artykuły

posezonowe udziela 10 do rabatu. Polecam przepiękną bieliznę damską, koronki, hafty, najmodniejszą biżuterię, artykuły kąpielowe, dziecięce, sukienki, ubranka, fartuszki, czapeczki, wyprawki dla niemowląt, zabawki. Wybór olbrzymi. Ceny najniższe. Jankowska, Podgórna 10. Pw 3264-20, 192

Folwark

385 morg. ziemia, budynki i inwentarz I. klasy od miasta około 5 km, cena 27 tys. dolarów Wskaże Kujawskie biuro Strzelno, ul. Andrzeja 167 (Wlkp.) Również poleca w wielkim wyborze majątki ziemskie, młyny, hotele i kamienice Przyjmuje zlecenia do sprzedaży wszelkich majątków. nw 2681

Perły

rzadki okaz sprzedam tylko dla poważnych reflektantów, cena 5.500. Adres wskazać „Par”, Al. Marcinkowskiego 11. Pw 3863-31, 7

Karoserja

limuzyna, używana zupełnie zdrowa, modna, 6 osobowa (fabrykat J. Neuss, Berlin) sprzedam tanio. Oferty Kurjer zdw 32 459

Kolonjalka

(skład) dobrze prosperujący, dużo towaru z mieszkaniem odnowionym z meblami (2 pokoje i kuchnia) za 11.500 gotówką sprzedam. Jul. Śmiełkowska, Inowrocław, ul. Św. Ducha 19. zdw 32 458

Rower

trzykołowy dla pp. piekarzy, hurtownikowy sprzedam. „Rower”, Składowa 1. zdw 32 472

Do

polowania dobrze tresowany pies lub suka na sprzedaż Zgłoszenia Włodarczyk, Rybaki 31. zdw 32 466

Powózka

(pojazd) jak nowa na sprzedaż. Stanisława Knapowskiego 26. zdw 32 703

Wille

kilka mieszkań, ziemia wolna, blisko Poznania sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer zdw 32 552

Deski

sosnowe suche, 6 m. Rower, maszyn do pisania, kopijowe, szpundarki, cheblarki sprzedam. Oferty Kurjer zdw 32 551

Zabudowania

fabryczne z zapadem przy Poznaniu, kolei korzystnie sprzedam lub wydzierżawie. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 549

Fiat 501

jak nowy, maszyna pod gwarancją, zamknięty sprzedam za gotówkę 4.500. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 722

Samochód

4 osobowy otwarty, prawie nowy korzystnie do nabycia. Zgłoszenia Probiernia ul. Półwiejska 34. zdw 32 718

Samochód

Chenard Walker 6/30 landaulet dobrze utrzymany tanio sprzedam. Adamczewska, Poznań, Śniadeckich 19 telefon 76-47. zdw 32 716

Sprzedam

Fiat 501 Limuzyna za 3.500 zł, maszyna gwarancja, potrzebny lakier, drobiazgi. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 721

Majątek

przy Inowrocławiu 240 morg. żywe, martwe inwentarze, cena 200.000, wpłaty 150.000. Majątek 250 morg pszennej ziemi bez inwentarza, cena 100.000, wpłaty 60.000, 800 morg Kujawy prima majątek, cena 600.000, wpłaty 350.000 sprzedam Jaskiewicz, Poznań, Fredry 6. Kw 664

Kamienice

śródmieście, wolne mieszkanie, roczny dochód 6.600, cena 65.000 kamienica nowoczesna, wolne mieszkanie, dochód 5.800, cena 55.000, willa 5 pokojowa zaraz wolna, cena 26.000 sprzedam Jaskiewicz, Dom Handlowy, Poznań, Fredry 6. Kw 663

Ford 1929

nowy jako kupno okazuje poleca „Komna” T. z o. p. Automobile Poznań, ul. Dąbrowskiego 53-55, tel. 7767 i 5478. nw 2 388

Skład

cygar, papieru i galanterji, z mieszkaniem tanio z powodu rozwiązania spółki na sprzedaż. Adres wskazać Kurjer zdw 32 508

Skład

z towarami w rynku w bardzo handlowym mieście, nadający się na konfekcję, bielizny i towary krótkie zaraz do wydzierżawienia lub sprzedania. Do objęcia 2.000 zł. Oferty Kurjer zdw 32 698

Pianino

luksusowe sprzedam. Wskaże Kurjer zdw 32 501

2 sztucery

z dioptrami, ze stali angielskiej sprzedam za bezcen natychmiast. Zgłoszenia uprasza Kurjer zdw 32 583

Aparat

fotograficzny 18 x 24 sprzedam. Owczarek, Małe Garbary 8. zdw 32 590

Gospodarstwa

wzorowe blisko Poznania, ziemia pszena, budynki I. kl. bogate inwentarze, pełne żniwo, ogrodnictwo, tuczniwa świń, cena 40.000-75.000. Ładna resztówka uroczko położona, wpłaty 80.000. Zgłoszenia Wyrzykowski, Grobla 9. zdw 32 526

Łóżeczko

dziecięce sprzedam. Adres wskazać Kurjer zdw 32 634

Parcele

budowlano-ogrodnicze cztery na sprzedaż razem lub z osobą. Zgłoszenia przyjmuje Przybora, ul. Matejki 51, parter, prawo. 9 do 10 rano, 8-9 wiecz. zdpw 32372

Meble

tanio na raty poleca Kalkas, Wrocławska 19, przy placu św. Krzyżskim zdpw 32 077

Jadalnię

debowa solidne wykonanie, zegarem sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 373

Skład

kapeluszy damskich korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 32 374

Zegar

w obudowaniu antyk do sprzedania i pies suka doberman. Oferty Kurjer zdw 32 384

Kamienica

w Rynku mieście pod Poznaniem, 10 wspaniałych ubikacji, skład białawców. Cena 36.000, wpłaty 25.000, druga mniejsza, morgowo ogrodem nad rzeczką 20.000 wpłaty 13.000 z powodu stosunków rodzinnych okazuje sprzedam. Oferty Kurjer zdw 32 402

Dom

II. piętrowy w Mosinie korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 423

Gospodarstwo

125 morg (prywatne) ziemia jednym planie, dom murowany, 3 pokoje kuchnia, chlew murowany, stodoła z drzewa, 3 konie, 8 bydła świnie, drób, cena 35.000, wpłaty 12.000 złotych reszta hipoteka, sprzedam Argus, Poznań, Piekary 18 telefon 3728. zdw 32 587-8

3 maszyny

Singera 2 damskie i krawiecka w dobrym stanie tanio sprzedam. Warsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 5. zdw 32 575-6

Maszynę

Singera do szycia sprzedam. P. Horn, Śródką, Ostrówek 19, I. p. lewo. zdpw 32 390

Transmisję

5 mtr. x 50 mm mało używana sprzedam. 8 Perdzak, Mostowa 15. zdw 32 357

3 Fordy

samochody nowe osob. i ciężarowe tanio sprzedam (model 1929) „Komna” Sp. z o. p. Automobile Poznań, ul. Dąbrowskiego 53-55, tel. 7767 i 5478. nw 2 388

Dom

sprzedam przy wpłacie 20.000. Małecki, Poznań, Rybaki 20 a. zdw 32 654

Obraz

jest najcenniejszym upominkiem wielki wybór, ceny najniższe tylko we firmie Witold Leworski Wrocławska 36 specjalność: oprawa obrazów Kw 504/5

Fiat 509

otwarty mało używany, bardzo korzystnie do nabycia. Ul. Dąbrowskiego 42, telef. 6298. jw 2 260

Obrazki

ślubne zegarki najtaniej Matysiak, św. Marii 9. bpw 1159

Taksówka

najnowszy typ, dobrze utrzymana ze stałą koncesją, zegarem okazuje bardzo tanio na sprzedaż. Wiadomość we Firmie Hempowicz, Automobile, Poznań, Patrona Jackowskiego 49, tel. 65-15. bpw 420

Meble

we wielkim wyborze za gotówkę i na miesięczne spłaty poleca Stanikowski, Woźna 12 (Butelska). bpw 421

Meble

sprzedaje ratami najtaniej Stolaria, Wielkie Garbary 41. zdw 32 180-1

Gospodarstwo

110 morg pszenno-buraczanej ziemi, budynki masywne, inwentarz kompletny, 15 kilometrów od Poznania (prywatne), cena 80.000 złotych, wpłaty 50.000 sprzedam „Krakus”, Poznań, Pocztowa 30. zdw 32 516-7

KU'NA

Kupię

kamienicę z piekarnią w większym mieście powiatowym. Oferty z podaniem warunków do Kurjera pod nw 2 693

Kupię

dobrze utrzymaną kociol parowy z płomnicą, ca 50-60 m powierzchni ogrzewalnej. Oferty do „Par”, Al. Marcinkowskiego 11, pod 30.67. Pw 3 781-30, 67

Lodownię

dużą używaną kupię. Oferty z podaniem rozmiaru oraz ceny upraszam do „Par”, Al. Marcinkowskiego 11 pod 30.176. Pp 3857-30, 176

Kupię 20 tonn

węgla do domowego użytku. Oferty z podaniem ceny proszę do Kurjera zdw 32 360

Poszukuję

motocykla na dogodnych warunkach. Oferty Kurjer zdw 32 387

Fortepian - pianino

lub fisharm nadające się do lokalu celem kupna poszukuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 404

Mundur

oficerski na średnią figurę kupię. Balcerzak, Kraszewskiego 30. zdw 32 436

Ladę

do kolonialki kupię. Skrzycki, Szewska 9. zdw 32 629

Kupię

brylant półtora karata z reki prywatnej. Kurjer zdw 32 669

Parcele

budowlana na przedmieściu Poznania kupię. Oferty z podaniem ceny, wielkości i położenia do Kurjera Pozn zdw 32 509

6 KAMIENIC

Kamienica

w Pleszewie II. piętrowa, 21 ubikacji, morga ogrodu, wolny skład rzemieślniczy z mieszkaniem. Cena 45.000 zł. Zgłoszenia Otręba, Jarocin, Kilińskiego 4. zdw 31 716

Kamienica

w Jarocinie, w rynku narożnikowa 3 składy, wolny skład z mieszkaniem, dochód 700 zł miesięcznie, cena 75.000 zł, wpłaty 35.000. Zgłoszenia Otręba, Jarocin, Kilińskiego 4. zdw 31 715

Kamienica

Pokój
dwuosobowy Romana Szymańskiego 7, I. zdw 32 451

Pokój
dwuosobowy wynajm. Zimniewicz. Małe Garbary 8. zdw 32 500

Pokój
dwom osobom. Spychalska, Kuchanowskiego 23, II. lewo. zdw 32 499

Pokój
umeblowany z urządzeniem kuchni i łazienki z osobnym wejściem, wysoki parter, blisko centrum zaraz do oddania. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 676

Elegancki
pokój osobne wejście, centrum wystawy wynajm. Matejki 55, II. lewo. zdw 32 675

Pokój
frontowy, światło elektryczne od 1. 8. do wynajęcia. Szkolna 18 przy ulicy Nowej I. pr. prawo. zdw 32 687

Umeblowany
pokój 2 panom. Skarbowa 15, dom ogrodowy wprost, parter, prawo. zdw 32 694

Pokój
umeblowany dla pani, najchętniej urzędniczkę bez pościeli od 1. 8. w śródmieściu u samotnej pani. Wskaże Kurjer zdw 32 546

Pokój
umeblowany solidnemu panu, wynajm. Grobla 30, II. lewo, narożnik Wielkich Garbar. zdw 32 544

Pokój
na biuro. Zielona 3, I. zdw 32 543

Pokój
umebl. bez pościeli lepszemu panu wynajm. Przemysłowa 41, w podw. I. wchód. part. prawo. zdw 32 511

Pokój
niekrepujący dla pana (officera) elektr. zaraz do wynajęcia. Wysocki, Mickiewicza 19. zdw 32 607

Pokój
umeblowany. Półwiejska 88a, IV. p. zdw 32 606

Pokój
elegancko umebl. św. elektr. do wynajęcia. Leczajewska, Śniadeckich 11. zdw 32 616

Pokój
1-2 panom wynajm. Wały Zygmunta Augusta 2, III. lewo. zdw 32 556

Pokój
front wynajm. Łakowa 19, I. prawo. zdw 32 578

Pokój
wynajm. Plac Sapieżyński 2a, III. lewo zdw 32 577

Pokój
umeblowany wynajm. Kraszewskiego 19, drugie lewo. zdw 32 574

Poszukuje
pana na wspólny pokój. Czarnański, Mylna 17, I. pr. zdw 32 652

Duży
pokój umeblowany. Pocztowa 21, prawo. zdw 32 404

Pokój
umeblowany panu. Łakowa 4a, II. prawo. zdw 32 461

Pokój
wolny. św. Józefa 9, III. prawo. zdw 32 478

Pokój
dla 2 inteligentnych panów do wynajęcia. Długa 4, parter, front. lewo. zdw 32 470

Pokój
frontowy, W. Garbary 18, III. zdw 32 468

Pokój
frontowy wynajm. solidnemu panu. św. Marcina 22, I. prawo. zdw 32 469

Pokój
kilkuosobowy lub stałe, wygodami. Wesołowska, Górna Wilda 3, wysoki, parter. zdw 32 465

Duży
jasny, dobrze umeblowany pokój z elektr. światłem i telefonem do wynajęcia. 3 Maja 8a, dom frontowy III. pr. zdw 32 485

Pokój
z osobnym wejściem wynajm. Strzelecka 19, III. prawo. zdw 32 484

Pokój
na dwie osoby dla przyjezdnych. Woźna 14, III. Ceglarska. zdw 32 483

Pokój
umeblowany. Patr. Jackowskiego 29, III. prawo. zdw 32 567

Pokój
solidnemu panu wynajm. Wielka 16, III. zdw 32 553

Pokój
wynajm. Chwaliszewo 67, IV. zdw 32 666

Pokój
dla inteligentnego pana z utrzymaniem. Woźna 11, II. zdw 32 712

Elegancka
sypialka, pokój męski tanio wynajm. na tygodnie lub stałe. wszelkie wygody. Adres wskaże Kurjer zdw 32 565

Pokój
frontowy, ładnie umeblowany zaraz lub 1. 8. do wynajęcia. św. Marcina 14, III. lewo. zdw 32 462

Pokój
do wynajęcia od 1. 8. Zupańskiego 12, II. lewo. zdw 32 512

Pokój
frontowy dla 2 inteligentnych panów. Grobla 27, II. pr. lewo. zdw 32 510

Elegancki
pokój wolny. Sarnowska, Ogrodowa 2, I. zdw 32 507

Pokój
z urządzeniem kuchni wynajm. Napieralski, Maleckiego 31/32, II. zdw 32 695

Pokój
frontowy umeblowany śródmieście dla dwóch panów lub bezdzietne małżeństwo mieszkające 50 zł za dwa lata zgóry. Oferty Kurjer zdw 32 697

„Informator“
polecia pokoje umeblowane od 30 złotych miesięcznie. Dla przyjezdnych 3-5 złotych dziennie. Rataczaka 15 (Pasaż Apollo). Tel. 58-17. zdw 32 692

2 pokoje
eleganckie męski i sypialny elektryczność, niekrepujące oddam. Skarbowa 20, III. lewo. zdw 32 495

Stancja
dla panów zaraz. św. Marcina 64, dom środkowy, III. prawo. zdw 32 489

Małżeństwu
wynajm. pokój używane kuchni. „Fragut“, Kozia 21. zdw 32 491

Ładnie
umeblowany frontowy pokój. elektryczność wynajm. Skryta 1, I. prawo. zdw 32 494

Pokój
na 2 panienki. Rataczaka 11a, 6 wejście, III. pr. prawo. zdw 32 487

Pokój
frontowy wynajm. dwom panom od 1. 8. Dąbrowskiego 56, II. prawo. zdw 32 693

Pokoju
poszukują 2 panienki centrum w cenie 50 zł. Oferty Kurjer zdw 32 689

2 pokoje
oddzielne, czyste solidnym panom od 1-4. Strzelecka 5a, III. I. zdw 32 723

Małżeństwu
pokój frontowy, dobrze umeblowany śródmieście od 1. 8. Wskaże Kurjer zdw 32 725

Pokój
dla dwóch solidnych panów od 1. 8. 27. Grudnia 4, I. p., w podw. zdw 32 596

Pana
na pokój wspólny przyjme. Krzyżowa 5, I. pr. lewo. zdw 32 594

Pokój
umeblowany dla małżeństwa z urządzeniem kuchni. Pamiątkowa 8a, IV. p. zdw 32 592

Śródmieście
pokoje frontowe, dwulóżkowe tanio przyjezdnym. Aleje Marchkowskiego 17a, II. p. lewo. zdw 32 600

Pokój
panom utrzymaniem. Wrocławska 13, IV. prawo. front. zdw 32 604

Pokój
frontowy, umeblowany do wynajęcia. Szewska 9, II. Górnaś. zdw 32 603

Pokój
dwom panom. Kanałowa 4, II. zdw 32 613

Pokój
dla małżeństwa z urządzeniem kuchni wynajm. Walczak, Górna Wilda 111. zdw 32 610

Pokój
2 panom wynajm. św. Marcina 5, II. prawo. zdw 32 609

Elegancki
niekrepujący pokój dwa i ózka przyjezdnym lub aktorom. Dąbrowskiego 49, w podwórzu, II. Relewicz. zdw 32 570

Pokój
frontowy dla inteligentnego pana. Półwiejska 1, II. p., lewo, wejście z ul. Strzeleckiej. zdw 32 563

Kraszewskiego 19
I. piętro, lewo, pokój balkonowy umebl. dla 1-2 intel. osób od 1. sierpnia wolny. zdw 32 582

Poszukuje
panienki na wspólny pokój. Rybaki 20a, III. prawo. zdw 32 555

Śródmieście
pokój, dobrze umeblowany 1. 8. wynajm. Wały Zygmunta Augusta 10a, Kaysiewicz zdw 32 554

Umeblowany
zaraz, elektryczność ew. utrzymaniem. Kręta 6, III. prawo. zdw 32 647

Pokój
umeblowany dla 2 osób lub małżeństwa. Łakowa 9, III. I. zdw 32 525

Pokoje
przyjezdnym (stałe) utrzymaniem (bez) 1-3 osób. Półwiejska 2, III. prawo. zdw 32 633

Frontowy
słoneczny, czysty 1-2 osobom zaraz. Przemysłowa 36, II. lewo. zdw 32 564

Panienka
skromna, uczciwa, mająca życie poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 32 533

Pokój
umeblowany z osobnym wejściem w śródmieściu zaraz. Małe Garbary 8, pr. prawo. zdw 32 527

Pokój
skromny do wynajęcia od 1. Wielka 17, II. prawo. zdw 32 527

Pokój
dla uczącej się panienki. Rataczaka 10, II. zdw 32 524

Ogrodowa
19. III. dla dwóch osób, ładny pokój. zdw 32 659

Pokój
dla pana lub pani do wynajęcia. Przemysłowa 41, I. piętro, wprost dom ogrodowy. zdw 32 635

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
z pełnym utrzymaniem i prawem używania pianina poszukuje na stałe pani. Zgłoszenia z podaniem ceny upraszam do Kurjera zdw 31 675

Pokoju
skromnie, lecz przyzwoicie umeblowanego z fortepianem poszukuje od 1 sierpnia młoda pani. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera zdw 32 085

Pokoju
umeblowanego dzielnicą ul. Focha poprzeczne, nie wyżej II. p. z utrzymaniem poszukuje zaraz do końca wystawy małżeństwo bezdzietne. Zgłoszenia do Kurjera zdw 32 370

Pokoju
próżnego poszukuje młode małżeństwo, najchętniej wprost od gospodarza. Oferty do Kurjera zdw 32 530

Poszukuje
pokoju niekrepującego. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 422

Poszukuje
skromnego i taniego pokoju od 15. 8. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 503

Lekarka
praktykująca poza domem poszukuje umeblowanego pokoju. Oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdw 32 701

Pan
szuka pokoju skromnego przy St. Rynku. Zgłoszenia Kurjer rw 6034

Pokoju
skromnie umeblowanego poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 711

1-2
pokoi na biuro poszukiwane od 1 sierpnia. Oferty Kurjer zdw 32 708

Książkowa
poszukuje pokoju niekrepującego za przystępną cenę od 1. Oferty Kurjer zdw 32 518

2 panienki
poszukują od 1. 8. skromnego pokoiku do 50.— zł w śródmieściu, możliwie z osobnym wejściem lecz niekoniecznie. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 506

Panienka
szuka od 1. 8. skromnie umeblowanego pokoiku w śródmieściu, ewtl. z osobnym wejściem do 30.— zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 505

Pokoju
zupełnie niekrepującego, najchętniej z osobnym wejściem w śródmieściu, poszukuje pan na stałe, pościel własna. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 32 586

Pokoju
próżnego z osobnym wejściem na parterze poszukuje pan. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 591

15 LOKALE

Poszukuje
1 ubikacji sklepowej od frontu na pracownię obuwniczą. Czynsz zapłać za 1 rok zgóry. Adres wskaże Kurjer zdw 32 498

14 DZIERŻAWY

Gospodarstwo
60 mórg powiecie wrzesińskim, od miasta 2 km., wprost od właściciela, 8 lat wydzierżawi. Obiekt żywego martwego inwentarza, 2000 sztuk, 8000 zł. Zgłoszenia Sowiński Poznań. św. Marcina 22, tel. 18-97. Prywatne mieszkanie 52-09. zdw 32 452

Magazyn
maszynowe budowany z bocznicą kolejową, składający się z parteru i 2 piętr wielkości 825 m² zaraz korzystnie do wydzierżawienia. Deierling i S-ka. Poznań. Składowa 4. Pw 3 799-30,96

Plac
z bocznicą kolejową w centrum miasta z biurem i telefonem na miejscu do wydzierżawienia od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 701

Śpiężarz
suchy, ca 120 mkwrt. na przyciąg trzech tygodni poszukuje. Zgłoszenia telefon 14-38. zdw 32 719

Piekarni
poszukuje do zadzierżawienia na prowincji. Agencji wykluźni. Zgłoszenia z warunkiem do Kurjera Pozn. pod zw 31 969

Ogród
restauracja, przy wystawie odda kuchnię na własny rachunek, przejęcie 500 zł i czynsz. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 619

Ubikacje
na kuchnię lub dużą kuchnię z pokojem umeblowanym lub pustym na 2 miesiące poszukuje śródmieście blisko wystawy. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 358

15 LETNISKA

Jastarnia
willa Poznanińska Bór najlepsza okolica, pełne morze i las, 10 minut od dworca poleca pokoje na sierpień, wrzesień. Zgłoszenia Poznań, Śniadeckich 1, Zygmuntowski, lub na miejscu. zdw 32 624

Który
z szlachetnych obywateli ziemskich przynajmniej dwóch studentów teologii na miesiąc na wieś. Oferty Kurjer zdw 32 646

Letnisko
uroczą okolica, lasy, jezioro, dogodna komunikacja autobusowa z Poznania. Wałkowskiej, Rytyń. rw 6027

Letnisko
pod Poznaniem przyjmie gości na sierpień. Dobre suto utrzymanie. Mechowo, poczta Kobylnica. zdw 32 474

Puszczykowo
willa Ostojka poleca na sierpień pokoje z całonocnym utrzymaniem po cenie przystępnej. Zgłoszenia wprost do Puszczykowa lub Stow. św. Zyty, Poznań, Woźna 8. zdw 32 620

16 OSORISTE

Świadek
który widział wypadek rowerzysty, spowodowany przez psa, przy ul. Mickiewicza prosi o podanie adresu do Kurjera zdw 32 396

Za długi
Emilji Bekerowicz z d. Grygiel, nie odpowiadam. A. Bekerowicz, Składowa 11. zdw 32 477

Promyku
wtorek 12.30. G. zdw 32 756

22 ROZMAITE

Fryzjerna
dla pań i panów w hotelu „Polonia“ otwarta od 7-22. Także w niedzielę i święta. bpw 394

Pensjonat dla przyjezdnych
Poznań, Gwarna 17, II. Pokoje umeblowane wieksze i mniejsze. Ceny przystępne. T. Rowecka. zdw 32 189

Koldry
wykonuje z dostarczonego materiału i stare przerabia Smoczyńska, Kwiatowa 8. bpw 416

Parkiety
dostarcza nowe a stare repara. oraz czyści telefon 28-84. zdw 30 712

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarowska, plac Wolności 11 (po filarami). Pw 1728-052,46

1 rok
gwarantuje za zegarki u mnie reparable. Zychliński Poznań. Wielkie Garbary 36, parter. zdw 30 563

Doświadczona
masażystka poleca się poza dom. Wykonuje masaż otyłym osobom. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 32 392

Krawcowa
mistrzini poszukuje od 15. 8. ewtl. później 1-2 pokoi w centrum z elektryką. Oferty Kurjer zdw 32 439

Dziewczynkę
7-miesięczną, zdrową, prawego łozia, oddam na własne. Oferty Kurjer zdw 32 677

Telefon 15-60
Posłańcy Miejscy wykonują następujące zlecenia jak: ekspedycja listów paczek i bagażów. Electroluxem odkurzenia, masaż ścieranie ścian i sufity. Czyszczenie i froterowanie parkietów i linoleum. Biuro ul. Woźna nr. 11. Kw 665

Zawiadamiam
że z dniem 1 sierpnia zaczynam wydawać obiady w cenie 1,00 i 1,50 zł. Polaczek, Podgórna 14. zdw 32 558

Krawcowa
szyje garderobę damską i dziecięcą, dziennie 3 zł. Oferty Kurjer zdw 32 649

23 OŻENKI

2 siostry
młode przystojne, inteligentne z dobrej rodziny lecz bledne urzędniczki pragną poznać inteligentnych, bogatych panów do lat 40. w celu matrymonialnym. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 32 388

Książkowa
z czteroletnią praktyką szuka odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 600

Osoba
w średnim wieku przyjmie posadę do małych dzieci lub do zarządu domem. Oferty proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 32 014

Kawaler
lat 24, rzemieślnik, posiadający własny dom, wartości 50.000 zł szuka znajomości pań celem spieszniejszego ożenku. Majątek dla wspólnego dobra pożądany, 10-12.000. Zgłoszenia z fotografią do Kurjera. zdw 32 403

Inteligentny
solidny kawaler, Wielkopole, kupiec (przedstawiciel) lat 27, szuka z powodu braku znajomości towarzyszy życia, najchętniej z prowincji. Posag celem rozszerzenia przedsiębiorstwa około 15 tysięcy zł pożądany. Zgłoszenia możliwie z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdw 32 674. Pośrednictwo rodziców mile widziane.

Dla mego
brata, lat 32, blondyna, właściciela kamienicy z zapewnioną egzystencją w zawodzie artystycznym, poszukuje inteligentnej panienki z dobrej rodziny, blondynki lub brunetki dobrego serca, która ma zamiłowanie do kupiectwa i ogrodu. Cel matrymonialny. Oferty z fotografią, która się zwraca do Kurjera Pozn. rw 6024

24 NAUKA

Szkoła Gospodarcza
W. I. R. w Tuchorzy pow. wolsztyński przyjmuje zgłoszenia nowych kandydatów na III-o miesięczny kurs rozpoczynający się we wrześniu. Opłata miesięczna 50 zł, utrzymanie pięć razy dziennie. Zgłoszenia przyjmuje Dyrekcja szkoły. d 1897

Rodowita
Niemka ze znajomością języka polskiego udziela lekcji początkowych oraz konwersacji. Zgłoszenia Kurjer Poznański jpw 2276

Kursy
stenografii polskiej, niemieckiej, pisanie na maszynach, księgowość dla początkujących i uzupełniających miesięczne, kwartalne i półroczne. Zgłoszenia przyjmuje Kancelaria Kursów Tyran-Zaworskiej, ul. Strzelecka 33, narożnik Pl. Świętokrzyskiego i Jeżyce Poznańska nr. 29/30 III. bpw 398/99

Kto
udzieli konwersacji francuskiego, niedrogo. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 391

Maturzysta
gimnazjum dawnego typu udzieli lekcji w zakresie gimnazjum wchodzących. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 394

Kto
nauczyciel handlowca doskonale władający językiem polskim? Wyczerpujące oferty Kurjer zdw 32 584

25 MUZYKA

Pianistka
z praktyką salonowo koncertową oraz modną dancinową z wielkim repertuarem wolna do dobrej go zespółu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 995

Piano
Poszukuje pianina do wynajęcia. Zgłoszenia listowne majorow. Chramcowa, Mazowiecka 61. zdw 32 056

Gitaro-banjalista
wolny zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 563

Kto
udzieli mężczyźnie w godzinach wieczornych lekcji gry na mandolinie. Oferty (honorarium) Kurjer zdw 32 585

Gry
fortepianowej udzielam, fortepian do ćwiczeń. Długa 4, skąd ciekawość. zdw 32 632

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia o 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Inteligent
lat 26, krytycznym połozeniu poszukuje zaraz jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 31 992

Emerytowany
oficer intendencji lat 34, były kierownik Wojskowych Zakładów Gospodarczych i

Gospodyni

do samotnej osoby szuka posady
od 1. 8. Oferty Kurjer
zdw 32 719

Osoba

średnim wieku o miłym, dobrym
charakterze, czysta, sumienna,
znająca się na dobrej kuchni,
prasowaniu sztywnej bielizny o-
raz wszystkich galeziach gospodar-
stwa, poszukuje u samotnej
osoby zaraz lub 1. 8. Oferty Kur-
jer zdw 32 717

Osoba

młodsza, rozumiejąca gotowanie
poszukuje posady do starszej oso-
by lub bezdzietnego małżeństwa.
Oferty Kurjer zdw 32 557

Panienska

dobrego wychowania, pisać doś-
biegle na maszynie ze stenografią
polską poszukuje posady początku-
jącej do biura. Oferty do
Agencji Kurjera Poznańskiego
nw 2720

Inteligentne

panie poszukują posady, które już
pracowały w cukierni i restaura-
cji. Okolica obojetna 1. 8. Of-
erty Kurjer zdw 32 599

Poszukuje

posady jako pielęgniarkę dla choro-
wych cielesnych lub umysłowo
prywatnie. Zgłoszenia Kurjer
zdw 31 776

Poszukuje

posady samodzielnego urzędnika
na majątku 200—500 morg może
złożyć kaucję do 4.000 zł. Zgło-
szenia Kurjer rw 5985

Przyjmę

posadę jako praktykant buchal-
terii lub inną, świadectwa dobre.
Władysław Derdziak. Jaroszewo.
pow. Wągrowiec. dpw 1294

Dwie

inteligentne panienki, poszukują
posady jako pokojowe lub do
dzieci, najchętniej na wieś od
1. 8. Łaskawe oferty skierować
do Kurjera zdw 32 364

Panienska

bardzo skromna szuka posady ja-
ko zarządczyni domu lub gospo-
dyni. Oferty Kurjer zdw 32 368

Handlowiec

branży kolonialnej biuralista po-
szukuje podobnej posady. Za
wskazanie posady dam 300 zł. Of-
erty Kurjer zdw 32 377

Dam

300 zł za wyrobienie stałej odpow-
iedniej posady. Oferty Kurjer
zdw 32 378

Panienska

lat 18, z prowincji poszukuje po-
sady do szycia, ewentualnie do
dzieci. Zgłoszenia Napierała, Stę-
żnica 7. zdw 32 381

Młodszy biuralista

znający książkowość pisanie na
maszynie oraz znajomość języka
niemieckiego szuka posady. Oferty
Kurjer zdw 32 386

Handlowiec

lat 31, żonaty, mający 7 lat prakty-
ki kupieckiej i 5 lat biurowej
szuka posady ekspedienta, naj-
chętniej branży destylatorskiej
lub winiarni. Bwłł przyjmie ja-
kiekolwiek inne stanowisko. Mo-
że złożyć kaucję. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 32 389

Szukam

posady wóznego w poważnym
przedsiębiorstwie z kaucją 1.000
zł lub więcej. Adres wskaże Ku-
rjer zdw 32 400

Inteligentna

panienka z prowincji, mająca
niewiele praktyki, szuka posady w
piekarni, cukierni lub pokrewnym
zawodzie. Zgłoszenia Kur-
jer zdw 32 421

Inwalida

wojenny poszukuje jakiegokolwiek
posady w przedsiębiorstwie za
kaucją 1.000—1.500 zł. Zgłoszenia
Kurjer zdw 32 442

Mistrz

ceglarski z 25-letnią praktyką,
znający wszechstronnie swój za-
wód poszukuje posady od zaraz.
Kurjer zdw 32 414

Szofer

z praktyką, kawaler, trzeźwy,
sumienny, pewny w jeździe po-
szukuje posady. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 32 413

Panienska

do szycia szuka posady w kon-
fekcji damskiej. Oferty Kurjer
zdw 32 434

Gospodyni

samodzielną poszukuje posady od
1. 8. lub 15. 8. do samotnej osoby
lub do małej rodziny. Oferty Ku-
rjer zdw 32 432

Panienska

zna szycie, haftowanie lub dzieci
poszukuje posady od 1. Oferty
Kurjer zdw 32 431

Biegła

stenotypistka polsko-niemiecka 5-
letnią praktyką szuka posady od
15. 8. Oferty Kurjer zdw 32 429

Służąca

młodsza z cośkółkiew gotowaniem
szuka posady od 1. 8. 1929. Oferty
Kurjer zdw 32 428

Posługaczka

młoda, uczciwa, pracowita, szuka
zajęcia ewentualnie do biur. Of-
erty Kurjer Pozn. zdw 32 597

Gospodyni

kucharka starsza z gotowaniem
do wszelkich prac domowych do
1 albo 2 osób poszukuje posady
od 1. 8. 29. Pniewska, ul. Fr.
Ratajczaka 11, III. piętro. III.
piętro. zdw 32 601

Dziewczyna

ktoś samodzielnie gotuje szuka
pracy do wszystkiego od 1. 8.
Zgłoszenia do Kurjera zdw 32 608

Ślusarz narzędziowy

obeznany w matryczarni i wszel-
kimi pracami wchodzącymi w za-
kres ślusarstwa maszynowego, bu-
dowlanego, poszukuje odpowied-
niego zajęcia. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 32 573

Ślusarz mechanik

obeznany dokładnie z fabrykacją
zaworów do butelek i kronkro-
ków, poszukuje odpowiedniego za-
jęcia do fabryki wyłącznie trud-
niące się tem względnie browaru.
Zgłoszenia Kurjer zdw 32 572

Pracznia

poszukuje prania. Oferty do Ku-
rjera zdw 32 571

Młodsza

panna krawcowa poszukuje po-
sady. Zgłoszenia Kurjer
zdw 32 569

Posługaczka

poszukuje posady. Zgłoszenia
Kurjer zdw 32 588

Kasjerka - ekspedientka
inteligentna, doświadczone, swiato-
tami, długoletnią praktyką,
przyjmie posadę w cukierni res-
tauracji lub w piekarni zaraz.
Łaskawe zgłoszenia Kurjer
zdw 32 582

Posługaczka

poszukuje posady. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 32 540

3.000 zł

złożyć kaucji trzeźwy mężczyzna
za otrzymanie jakiegokolwiek za-
jścia, wymagane skromne lecz
pewna gwarancja. Oferty proszę
do Kurjera zdw 32 702

Posady

biurowej wzgl. kasjerki poszu-
kuje. Łaskawe zgł. proszę skier-
ować do Kurjera zdw 32 648

Maszynistka

pisząca biegle na maszynie z
ładnym charakterem pisma, po-
szukuje posady. Oferty Kurjer
zdw 32 645

Młoda

inteligentna panienka znająca je-
zyk polski, niemiecki i rosyjski o-
raz szycie i haftowanie, poszu-
kuje posady do dziecka zaraz. Zgło-
szenia Kurjer zdw 32 660

Kucharka

działa w swym zawodzie z do-
breimi świadectwami poszukuje
posady 1. 8. 29. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 32 658

Absolwent

szkoły wydziałowej poszukuje po-
sady. Zgłoszenia Kurjer
zdw 32 639

23 WOLNE MIEJSCA**2 dziewczyny**

do pracy do łazików potrzebne.
Chwaliszewo 23. zdw 32 672

Dziewczyna

młodsza do wszystkich prac do-
mowych potrzebna od 1. 8. 29 r.
Majchrzak, ul. Marszałka Focha
41, dom tylny, parter. zdw 32 667

Kolona tynkarzy

do zewnętrznej fasady może się
zaraz zgłosić. Szyperski, budow-
niczy, ul. Słowackiego 10.
zdw 32 519

Szofer

robotnik może się zgłosić. Flor-
jan Kachlicki, skład skór, Poznań.
Wozna 9. zdw 32 650

Służąca

uczciwa skromna z gotowaniem
do wszelkiej pracy domowej do
mniejszej cukierni potrzebna.
Cukiernia, Stary Rynek 55.
zdw 32 636

Czeladnik

piekarski potrzebny zaraz. Za-
sada, Młyńska 2. zdw 32 640

Biegła

maszynistka, książkowa, pewna w
kaczeniu na zastępstwo, czas na-
kazy zaraz potrzebna. Giedka
Handlowa, Lombard, ul. Stawna
13. zdw 32 622

Lepsza

zdrowa i czysta służąca do sa-
modzielnego prowadzenia domu
zaraz potrzebna. Wojciechowska,
ul. Stawna 13. zdw 32 621

Chłopiec

do posyłek potrzebny zaraz. W.
Chorobiński, Wodna 22.
zdw 32 631

Panna

do 3 dzieci z szyciem od 1. 8. po-
trzebna. Zgłoszenia wtorek mi-
ędzy 5—6. Plac Działowy 11, III.
lewo. zdw 32 486

Uczciwa

i porządna dziewczyna do posłu-
gi na cały dzień potrzebna. W.
Garbary 44, IV. p. tr. lewo.
zdw 32 625

Szukam

szofera na taksówkę „Studebe-
ker” solidnego z kaucją 1.000 zł.
Oferty Kurjer zdw 31 963

Poszukuje

się od 1. 8. rb. dzielnego mistrza
budowy maszyn rolniczych ewtl.
dzielnego czeladnika z powodu
śmierci dotychczasowego mistrza
i właściciela tego przedsiębior-
stwa; warunki: samotność, su-
miennosc, trzeźwość, wiek do 30
lat. Zgłoszenia wraz z życiory-
sem i kopiami świadectw należy
skierować do Kurjera Poznań-
skiego pod zdw 32 159

Chłopcy

do sprzedaży na P. W. K. na
dobrych warunkach potrzebni
Zgłoszenia Głogowska 42, pokój
12. od godz. 4 do 6 po połud.
zdw 30 168

Ekspedientka

starsza, samodzielna, tylko z
branży towarów krótkich zaraz
potrzebna. Ul. Marszałka Focha
63. zdw 32 653

Potrzebna

służąca z dobrimi świadectwami.
Żydowska 4, I. lewo. zdw 32 632

COLOSSEUM, św. Marcin 65

Huragany zdrowego śmiechu wywołuje Pan
w cylindrze

RAYMOND GRIFFITH
w kapitalnej niezwykle dowcipnej komedji p. t.

Ostatni Dzień Kawalera

Pw 3867 31, 17

Freblanka

znająca sycie oraz muzykę po-
trzebna od 1. 8. 29 do trojga
dzieci. Zgłoszenia tylko ze swia-
dectwami panienek z dobrego do-
mu, pod adresem Dąbrowskiego
28, II. p. zdw 31 772

Hałciarka

przyjmuje hafty, monogramy i
ręczne dziurki. Aleje Marcinkow-
skiego 2 a, III. piętro lewo
zdw 32 254

Malarski

samodzielny pomocnik może się
złożyć na stałą pracę z podaniem
warunków. W. Niedzwiedzki,
mistrz malarski Gostyń. nw 2703

Wolna

posada kierująca z kaucją zaraz
do prowadzenia małego interesu.
Adres Kurjer zdw 32 023

Stenotypistka

biegła w polskim i niemieckim,
poszukująca na kilka godzin po-
południu. Zgłoszenia Kurjer
zdw 32 037

Kucharka

służąca czysta samodzielna zna-
jąca dobrą kuchnię i zaprawianiem
potrzebna od 1. 8. Misiuriewiczowa
Cieszkowskiego 7. zdw 32 657

Potrzebna

służąca do wszelkich prac domo-
wych. Słowackiego 29, II. p. tr.
prawo. zdw 32 663

Bielizniarka

działa poszukuje zaraz. Sroczyń-
ska, Pracownia Bielizny Działal-
skich 7, I. zdw 32 661

Dziewczyna

14-letnia do posyłek potrzebna.
Św. Marcin 78a „Regina”
zdw 32 587

Pokojuowa

do wszelkich prac domowych z
gotowaniem potrzebna zaraz do
młodego małżeństwa. Szwa-
jcarska 22, III. lewo. zdw 32 541

Chłopiec

syn uczciwych rodziców może się
zgłosić zaraz. W. Kruk, Jubiler,
ul. 27. Grudnia 6. dw 1396

**Do składu papieru
i galanterji**

potrzebna zdolna samodzielna
ekspedientka, z dobrimi świadec-
twami. Pensja i wolne utrzymanie.
Zgłoszenia z odpisami swia-
dectw oraz podaniem pensji do
firmy „Atlas” właśc. Hieronim
Zwierzyński, Szamotyły. Rynek 4
Pw 3865-31.9

Szlifierski

potencnik obeznany najdokładniej
z ostrzeniem brzytew i nożytek
może się zgłosić. Ed. Karge, Po-
znań, ul. Nowa 1. Pw 3861-31.2

Dziewczyna

uczciwa, silna, pracowita potrze-
bna na stałe do Apteki Fr. Ra-
tajczaka 12. Zgłoszenia 4—6.
zdw 32 463

Dziewczyna

uczciwa z gotowaniem zaraz po-
trzebna. Św. Marcin 64, skład ma-
sła. zdw 32 479

Chłopak

do posyłek potrzebny Skład cu-
kierków Wrocławska 32.
zdw 32 705

Stenotypistka

polsko - niemiecka, biegła w ste-
nografii niemieckiej zaraz po-
trzebna. Zgłoszenia 4—6. Gam-
brinus, Wielka 16. zdw 31 893

Kotlarz miedzi

działny w swym zawodzie po-
trzebny zaraz. G. Meier, Wol-
sztyń Wlkp., Rynek 18.
nw 2 698

Aptekarska

siła pomocnicza żeńska z dłuższą
praktyką potrzebną na kilka ty-
godni. Oferty z podaniem wa-
runków przy wolnym utrzymaniu
skierować do Kurjera
zdw 32 420

Potrzebna

od 1 września rb. nauczycielka-
wychowawczyni do trzech dzie-
ci na majątek na Pomorzu.
Muzyka wymagana. Zgłoszenia
z odpisem świadectw i wymaga-
niem pensji do Kurjera Pozn.
pod zdw 31 841

Dziewczyna

potrzebna zaraz lub 1. 8. bez spa-
nia do dziecka 1 rocznego Górna
Wilda 54, podw. parter, prawo.
zdw 32 471

Stolarz

młody samodzielny z własnymi
narzędziami na meble i budowę
potrzebny zaraz. Zgłoszenia pod
zdw 32 690

COLOSSEUM, św. Marcin 65

Huragany zdrowego śmiechu wywołuje Pan
w cylindrze

RAYMOND GRIFFITH
w kapitalnej niezwykle dowcipnej komedji p. t.

Ostatni Dzień Kawalera

Pw 3867 31, 17

Szoferów

na taksówki przyjmuje „Auto-
ruch”. Osobiste zgłoszenia ze
świadectwami i referencjami od
godz. 10—13. Al. Marsz. Focha
narożnik ul. Pałacowa.
Pw 3 826-30.126

Agentów

zdolnych do zbierania fotografii
poszukuje i płaci najwyższe ce-
ny. „Sztuka Polska”. Gasiorow-
skich 11, II. p. tr. jw 2 266

Uczciwej

i czystej służącej do wszystkiego,
umiejącej dobrze gotować poszu-
kuje od 1. 8. 29. Warunek dobre
świadectwa. Zgłoszenia św. Mar-
cin 37, II. p. zdw 32 352

Chłopiec

sprytny, zwiny piętnastoletni do
posyłek zgłosi się Marcinkow-
skiego 3b I p., Jaster, 18—20
zdw 32 359

Służąca

do wszystkiego wraz z gotowa-
niem poszukuje się tylko z do-
breimi świadectwami. Zgłoszenia
Śniadeckich 13, I. p. lewo.
zdw 32 362

Służąca

młodsza, uczciwa i czysta może
się zgłosić. W. Baczkowska ul.
Grunwaldzka 4, dom parterowy
zdw 32 361

Dziewczyna

znająca gospodarstwo, kuchnię
szuka posady od 1. 8. Oferty Ku-
rjer zdw 32 366

Potrzebna

dziewczyna posazkólna do otwie-
rania drzwi i uprat. 2 poko-
i. Zgłoszenia między 10—12 lub 4—6
po poł. Ossowska, Pocztowa 29.
zdw 32 380

Służąca

samodzielną uczciwą z dobrem
gotowaniem i zaprawianiem może
się zgłosić do dwójga osób. Grun-
waldzka 13 I. p. prawo.
zdw 32 379

Przykrawacz

i krawczyni (c) skórzanych wy-
robów. Zgłoszenia 7—12. Szwa-
jcarska 27. IV. zdw 32 382

Inteligentny

sprzedawca na poważny artykuł
za prowizję poszukiwany. Kau-
cja 300 zł. Zgłoszenia do Kurjera
zdw 32 406

Służąca